

ሐዘብ ስምዕ

በወኑ በማርያም ማመን ይገባል? ለሚለው መጽሐፈ ነፋሄ የተሰጠ መልስ

አዘጋጅ

መምህር ኃይለማርያም ላቀው

የሸፋን ሥዕል መግለጫ፡

የኢየሱ የምስክርነት ሐውልት ተብላ በአባ ሕርያቆስ እንደተነገረላት ሐውልት የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም ተምሳሌት ነው። እባቡ በእመቤታችን ላይ የሰድብ አፋን የከፈተውን መኖሩት ይወክላል።

አዲስ አበባ
2004 ዓ. ም.

© ማህበረ ቅዱሳን ጳጳሮች ዓ.ም

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
ALL RIGHTS RESERVED
የመጀመሪያ ዕትም ፳፻፬
ሁለተኛ ዕትም 2005

ይህ መጽሐፍ
በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን
በማህበረ ቅዱሳን
ኤዲቶሪያል ቦርድ ታርሞ ተስተካክሎ የተፈቀደ ነው።

አድራሻ

በአ/ ኦ/ተ/ቤ/ከ
በሰ/ት/ቤቶች ማ/መምሪያ
ማህበረ ቅዱሳን
ፖ. ሳ. ቁ 80078
አዲስ አበባ
ኢትዮጵያ

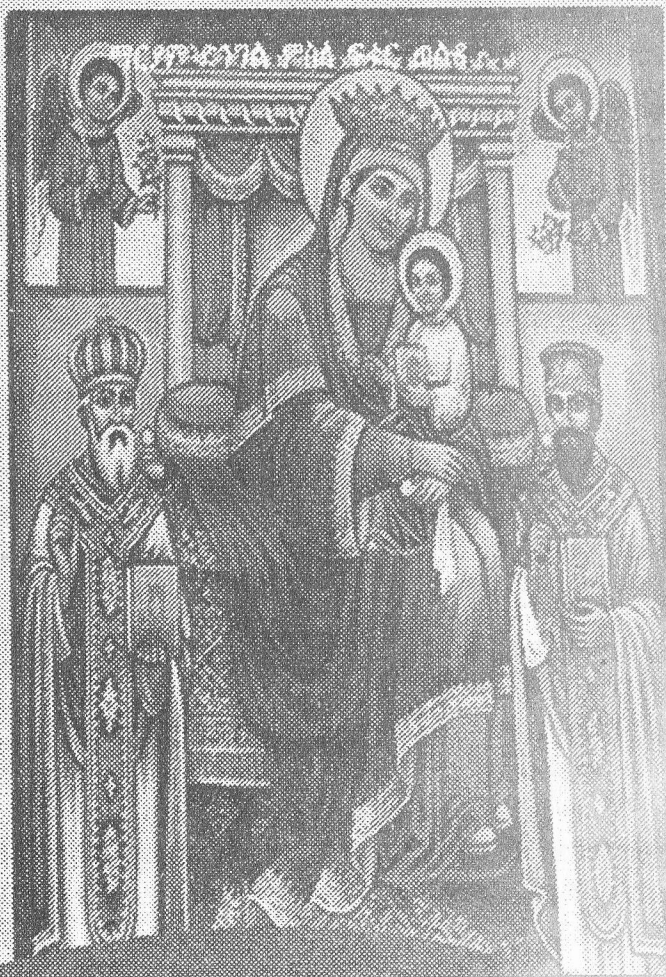
Email:-Mk dent@yahoo.com
Website:-www.eotc-mkidusan.org

የኮምፒውተር ግራፊክስና ጽሑፍ ቅንብር
ኅትመትና ኤሌክትሮኒክስ ሚዲያ ዋና ክፍል

ማርያም ንጽሕት ድንግል ወላዲተ እምላክ ማእምንት በአሊተ
ምሕረት ለውሉደ ሰብዕ

፲፱፻፲፱ እ.ኤ.አ.

ማርያም ንጽሕት ድንግል ወላዲተ ኢምላክ ማእምንት ሰላሊተ
ምሕረት ለውሉደ ሰብዕ

ገጽ ፩ ለፍሬም

ይህ መጽሐፍ ወንበር ዘርግተው፤ ገባኤ አስፍተው ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያንን ተርጸው በማውጣት ቅድስት ቤተክርስቲያን በትርጉሟ መጽሐፍት ሊቃውንት እንድትመላ ላደረጉት፤ «ተቀመጥ በወንበሬ ተናገር በከንፊሬ» እንዲሉ በወንበሬቸው መምህራንን ለተኩት፤ በረጅም የአገልግሎት ዘመናቸው ቅኔተብሉይ እና ሐዲስ መጽሐፍት ሊቃውንት እና መጽሐፈ መነኮሳትን በማስተማር ለተገኙት፤ የሰዋስወ ብርሃን ቅዱስ ጳውሎስ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት የብሉይ ኪዳን መምህር ለነበሩት ፤ ለአንጋፋው አራት ዐይናው ሊቅ መልአክ ገነት የኔታ ገብረ ሥላሴ ዐወቀ ይሁን።

ጥንባቄ ቅዱሳን

ምስጋና

ከሁሉ አስቀድሜ የበጉ ነገር ሁሉ አስጀማሪና አስፈጻሚ የሆነውን «ውእቱ አምላኪየ እቤብሐ አምላክ አቡዬ ወአሌዕለ-፤ ይህ አምላኪ ነው፤ አመሰግነውማለሁ፤ የአባቴ አምላክ ነው ከፍ ከፍም አደርገዋለሁ።» /ዘጸ. ፲፭፥፪/ በረድኤቷ ያልተለየችን ቅድስት ድንግል ማርያም ስለተሰጣት ጸጋ ምስጋና ይደረሳት።

በአንደበታቸው እንድናገር ከዕውቀታቸው ባሕር በዕንቁላል ቅርፊት እንድቀዳ ፈቅደው፤ ለመጽሐፉ ገብአት እንዲሆን አመክንዮአዊ ሐሳባቸውን ያካፈሉኝን፤ የዘወትር መምሕራን መጋቢ ሐዲስ እሸቱ ዓለማየሁን አመሰግናለሁ። ቅንነትና ሊቅነት በጥብር ያስጌጣቸውን መጽሐፉን ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው እንብወው ማጠንከሪያ ሐሳብ የለገሰኝን፤ መጋቢ ምስጢር ፍሬው ዋለን ከልብ አመጥናለሁ። መጽሐፉን በማዘጋጀት ወቅት ቤተሰብ እና ሌሎች መጽሐፍትን በማዋስ የተባበራችሁን በሙሉ ገለታ ይደረሳችሁ።

አዘጋጁ

ማ ው ጫ

ገጽ

ቀዳሚ ቃል	I
መግቢያ	XVI

ምዕራፍ አንድ

፩. ብሥራተ ቅዱስ ገብርኤል	1
፩.፩ የቅድስት ድንግል ግርያም ሰላምታና የቅድስት ኢልባቤጥ ምስጋና	11
፩.፪ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ግርያም ጸሎት	18
፩.፫ ድንግል ግርያም በመጽሐፍ ቅዱስ	25
፩.፫.፩ ድንግል ግርያም በብሉይ ኪዳን	27
፩.፫.፪ ድንግል ግርያም በሐዲስ ኪዳን	31

ምዕራፍ ሁለት

፪. የቅድስት ድንግል ግርያም የዘር ሐረግ	35
፪.፩ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ግርያም ከፊቶች ተለይታ የተባረከች ናት	38

ምዕራፍ ሦስት

፫. እመቤታችን በቤተመቅደስ	41
-------------------------	----

ምዕራፍ አራት

፬. ድንግል ግርያምና አረጋዊው የቤፍ	47
፬.፩ በኢየሱስ ክርስቶስ የዘር ሐረግ ሲቶች ለምን ተጠቀሱ?	54
፬.፪ የበኹር ልጁን እስክትወልድ ድረስ አላወቃትም	55
፬.፫ የክርስቶስ ወንድሞች የተባሉት የቤፍ ልጆች ናቸውን?	57
፬.፬ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ግርያም ለጸድቄ የቤፍ ለምን ታጩች?	61
፬.፬.፩ እንዲያገለግላት እንዲላካት ነው	63
፬.፬.፪ በድንጋይ ከመደብደብ እንዲጠብቃት	63

ምዕራፍ አምስት

፭. ስመ ድንግል ግርያም	65
-----------------------	----

፮.፩ ግርያም ግለት ፍጽምት ግለት ነው።	68
፮.፪ ግርያም ግለት ጸጋ ወሀብት ግለት ነው	69
፮.፫ ግርያም ግለት መርሕ ለመንግሥተ ሰማይ፤ ወደ መንግሥተ ሰማያት መርታ የምታስገባ ግለት ነው	70
፮.፬ ግርያም ግለት ልዕልት ግለት ነው	72
፮.፭ ግርያም ግለት ተለእኪተ እግዚአብሔር ወሰብእ፤ የእግዚአብሔርና የሰው ተላላኪ ግለት ነው	73
፮.፮.፩ «ግ» ማንደረ መለኮት (የመለኮት ግደሪያ)	76
፮.፮.፪ ርገብ ይቤላ / ሰሎሞን ርገቤ ይላታል /	77
፮.፮.፫ ያንቀዳሳ ገቢኪ ኩሉ ፍጥረት / ፍጥረት ሁሉ ለምኅልን እያሉ ወደ እንቺ ያንጋጥማል /	79
፮.፮.፬ ምስሌ ወምስጋድ ወመስተሥርየ ኃጢአት፤ መግለጽ መስገጃ የኃጢአት ግስተሥርየ	80
፮.፯ የድንግል ግርያም የከብር ስሞች	82
፮.፯.፩ ወላዲተ አምላክ	85
፮.፯.፪ ኪዳነ ምሕረት	88
፮.፯.፫ ሰዓሊተ ምሕረት	91
፮.፯.፬ ቢዛዊተ ዓለም	93
፮.፯.፭ መራሒተ ፍናት	95
፮.፯.፮ ምዕራገ ጸሎት	96
፮.፯.፯ እግዚአብሔር ግርያም	97

ምዕራፍ ስድስት

፩. በሰላመ ገብርኤል መልእክ	99
፩.፩ በሰላመ ገብርኤል መልእክ እ እግዚአብሔር ግርያም ሰላም ለኪ	100
፩.፪ ድንግል በገሊናኪ ወድንግል በሥጋኪ	102
፩.፫ እመ እግዚአብሔር ጸባየት ሰላም ለኪ	102
፩.፬ ቡርክት እንቲ እም እንስት ወቡናክ ፍሬ ከርሥኪ	103
፩.፭ ተፈሥሐ ፍሥሕት እ ምልአተ ጸጋ እግዚአብሔር ምስሊኪ :	104
፩.፮ ጸልይ ወሰዓሊ ለነ ምሕረተ ገብ ፍቁር ወልድኪ ኢየሱስ ከመ ይሥረይ ለነ ኃጣውኢን	106
፩.፯ በቅዱሳን ስም የማደረግ ደምልጃ ጸሎት	107

ሐውልተ በምዕ

ጌ.ጌ.ጌ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በላብተማረ.....	107
ጌ.ጌ.ጌ ክርስቶስ ካብተማረው ትምህርት ጋር ይዛመዳል.....	108
ጌ.ጌ.ጌ ከታሪክ አንጻር ሲመዘን እውነት ስለሆነ	108
ጌ.ጌ.ጌ አባቶች የጸሎት ሥርዐት ሠርተውለታል	109
ጌ.ጌ ስለ እመቤታችን ክብር የሚያውቁ የጸሎት መጻሕፍት	110
ጌ.ጌ.ጌ የአነጋገር ሰዓት እውነት አላቸው	110
ጌ.ጌ.ጌ ከምሥጋና ሥርዐት የወጡ አይደሉም.....	113
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ መልክላ መልክላ.....	113
ጌ.ጌ.ጌ ለሰው እርግጥን አያበዙም	117
ጌ.ጌ.ጌ ከጥንቁሳ መጻሕፍት ጋር ተዛምዶ የላቸውም.....	119
ጌ.ጌ.ጌ ሐሰት ልማቸው አይደለም.....	121
ጌ.ጌ.ጌ እርጋናን.....	122
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ አዳም ከልጆቹ ጋር ያመለክጥንሃል.....	125
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ኖን ከልጆቹ ጋር ያመለክጥንሃል.....	127
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ አብርሃም ከሳራ ጋር ያመለክጥንሃል	128
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ይስሐቅ ከርብቃ ጋር ያመለክጥንሃል.....	129
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ዕብራዊው ያዕቆብ ከልጁ ከይሁዳ ጋር ያመለክጥንሃል.....	129
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ሙሴ ከእስራኤል ልጆች ሁሉ ጋር ያመለክጥንሃል ...	130
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ዳዊት ከመዘምራን ጋር ያመለክጥንሃል	130
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ ማህበረ ክብሩት ሁላቸው ያመለክጥንሃል.....	131
ጌ.ጌ.ጌ.ጌ የሐዋርያት ማህበር ያመለክጥንሃል.....	132
ጌ.ጌ.ጌ ሰዓታት ዘመናልት ወዘሊሊት.....	133
ጌ.ጌ.ጌ ማኅሊተ ጽጌ	137

ሐውልተ በምዕ

ምዕራፍ ሰባት

ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት	144
ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት ለምን «ቅዱሳት» የሚል ቅጽል ተሰጣቸው?	144
ጌ.ጌ. የቅዱሳት ሥዕላት ታሪካዊ እመጣጥ	145
ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት በቤተ ክርስቲያን	146
ጌ.ጌ. የሥዕልና የምስል ልዩነት	147
ጌ.ጌ. ሥዕለ እድገት	148
ጌ.ጌ. በቅዱሳት ሥዕላት የሚደረጉ ገጢ ተለምዶት.....	150
ጌ.ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት ይናገራሉ	151
ጌ.ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት ወዝ እና ዘይት ያፈላሉ	154
ጌ.ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላትን ሲጻበሱ ይፈውሳሉ	157
ጌ.ጌ.ጌ. ቅዱሳት ሥዕላት በፊታቸው የሚሰጥድላቸውን ያስብራሉ.....	158
ጌ.ጌ ምስል ፍቁር ወልዳ.....	160

ምዕራፍ ሰምንት

ጌ. እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በትውፊትና በእዋልድ መጻሕፍት	167
ጌ.ጌ ትውፊት	167
ጌ.ጌ እዋልድ መጻሕፍት	169
ጌ.ጌ ጥንተ አብሶ	170
ጌ.ጌ.ጌ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ንጽሕና	172
ጌ.ጌ.ጌ መንፈስ ቅዱስ ባንቺ ይመጣል የልዑል ኃይልም ይጸልልሃል	173
ጌ.ጌ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እመቤታችን ቅድስና ምን ይናገራል?	176
ጌ.ጌ.ጌ ለዑል ማደሪያውን ቀደሰ	176
ጌ.ጌ.ጌ አልብዚ ነውር.....	178
ጌ.ጌ.ጌ ዘርን ባያስቀርላን ኖር.....	179
ጌ.ጌ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ለኢትዮጵያ ኢሥራት ሆና በእመበጠቷ.....	181
ጌ.ጌ አማኝነት.....	187
ጌ.ጌ.ጌ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም አማኝነት.....	189

ሐውልተ በምዕ

፩.፩ ሊዩሰስ ክርስቶስ አማላጅ ወይስ ተማላጅ?	199
፩.፪፩ ጌታችን ሊዩሰስ ክርስቶስ አማላጅ አይደለም	200
፩.፭ ፍልሰታ ለማርያም /የእመቤታችን ትንሣኤ/	204
፩.፱ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በዓላት	209
፩.፲. ጠበልና ቅዱሳን	213
፩.፲፩. እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእምላክ	
ገሊና ታስባ ትኖር ነበር	217

ምዕራፍ ዘጠኝ

፩. ስለ እመቤታችን የጻፉ መንፈሳውያን ደራሲያን	222
፩.፩. ቅዱስ ኢፍሬም ሶርያዊ	223
፩.፪. ዘርዐ ያዕቆብ	226
፩.፫. አባ ጊዮርጊስ ዘጋሰጫ	233
፩.፬. አባ ጽጌ ድንግል	234

ምዕራፍ ዐሥር

፲. ስለ እመቤታችን የተነገሩ ትንቢትና ምሳሌ ትርጉሞች	238
፲.፩ የአንድዎታ አስፈላጊነት	239
፲.፪ የመጽሐፍ ቅዱስ አተረጎም	241
፲.፫ እመቤታችን በአባ ሕርያቅስ ቅዱሴ	248
፲.፬ አዳም ከጥንት በተሰደደ ጊዜ ተስፋው አንቺ ነሽ	248
፲.፭ የሴም ምርቃቱ በረከቱ አንቺ ነሽ	249
፲.፮ ፍገ ከማየ ሰራዊ ከማየ ድምሳሴ የጻነባት መርከብ	
አንቺ ነሽ	250
፲.፯ የአብርሃም እንግድነት	250
፲.፰ የያዕቆብ መሰላላ	252
፲.፱ የሙሴ ጸላት	254
፲.፲ ዕዕ ሳጦስ ዘሲና	255
፲.፲፪ የአርን የልብሱ ዘርፍ	256
፲.፲፫ የአርን በትር	257
፲.፲፪ የኢየሱስ የምስክርነቱ ሐውልት	258
፲.፲፬ የሳሙኤል የሽቱ ቀንድ	259
፲.፲፭ የአሚናዳብ ሠረገላ	261

ሐውልተ በምዕ

፲.፲፮ የዳዊት መስገቱ	262
፲.፲፯ የሰሎሞን አክሲል	262
፲.፲፰ የኤልያስ መሳብ ወርት	264
፲.፲፱ የሕዝትኤል ምሥራቃዊ ደጃፍ	266
፲.፳ የናሆም ቀስል ፈዋሽ	267
፲.፳፩ የዘካርያስ ደስታ	267
፲.፳፪ የጌዴዎን ፀምር	269
፲.፳፫ የነቢያት ትንቢት	270
፲.፳፬ የሐዋርያት ሞገስ	271
፲.፳፭ የሰማዕታት እናት	272
፲.፳፮ የመላእክት እገታቸው	273
፲.፳፯ የወራዙት የደናግል እና የመነኩሳት ተስፋ	273
፲.፳፰ በመናፍቃን የተወገዙ ስለ እመቤታችን የተነገሩ	
የመጽሐፍ ቅዱስ እውነታዎች	274
፲.፳፰.፩ ሰው እናታችን ጽዮን ይላል በውስጧም	
ሰው ተወለደ	275
፲.፳፰.፪ በወርት ልብስ ተጉናጽፋና ተሸፋፍና ገግሥቲቱ	
በቀኝ ትቆማለች	281
፲.፳፰.፫ እግዚአብሔር ይህ በር ተዘግቶ ይኖራል እንጂ	
አይከፈትም ሰውም አይገባበትም የእስራኤል እምላክ	
እግዚአብሔር ገብቶባታልና ተዘግቶ ይኖራል	282
፲.፳፰.፬ የወይን ጠጃም ባለቀ ጊዜ የኢየሱስ እናት	
የወይን ጠጅ እኮ የላቸውም አለቸው	283
፲.፳፰.፭ እነሆ ልጅሽ እንሳት እናትህ	285

ምዕራፍ ዐሥራ አንድ

፲.፩ የእመቤታችን ገባሌ ሲጎበኝ	289
ዋቢ መጻሕፍት	

ቀዳሚ ቃል

«በሙሉ በግርም ማመን ይገዛል?» በሚል ርእሰ የተዘጋጀው መጽሐፈ ነፋቄ ርእሱ መንታ ትርጉም ይዞ ስለቀረበ «ማመን»፤ ለተሰኘው ቃል የተጣራ ብያኔ ሰጥቶ ማለፍ ያስፈልጋል። ለመሆኑ «ማመን»፤ ማለት ምን ማለት ነው? የማመን የመጀመሪያ ትርጉሙ መቀበል ማለት ነው። በምስጢር እና በምስክር እየፈታነው ከኤድን ከተጠቀሰው በላይ ትርጉም ይኖረዋል። ከእነዚህም መውደድን እና ማክበርን ለመግለጥም ጥቅም ላይ ይውላል።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ዓለም የእኛን ሥጋ ለብሶ ሲመላለስ ከፈረሳውያን ሕግን፤ ሥርዐትን እና የበዓላት አከባቢን የተመለከተ ጥያቄዎች ሲቀርብለት ትምህርታዊ ምላሽ ይሰጥ ነበር። ጌታችን ከአስተማሪቸው ትምህርቶች መካከል የመጽሐፉ አዘጋጅ መንታ ትርጉም እንዲይዝ አድርጎ ለሰጠው ርእሰ ማንጠሪያ የሚሆን ጥቅስ ከፈለገን «ሶበስ አመንክምዎ ለሙሴ እም አመንክሙኒ ኪያየ፤ ሙሴንስ አምናችሁት ቢሆን እኔንም ባመናችሁኝ ነበር። እርሱ ስለ እኔ ጽፏል» የሚል እናገኛለን (ዮሐ ፭፡፵፯)። እግዚአብሔር በሥራዎቹ እንደሚታመን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስረዳ «ወዘኢያስተርኢ እግዚአብሔር ያስተርኢ በፍጥረቱ፤ የማይታየው የእግዚአብሔር ባሕርይ እርሱም የዘለዓለም ኃይሉና ጌትነቱ ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ የፈጠረውን ፍጥረት በማሰብና በመመርመር ይታወቃል» ብሏል/ሮሜ ፩፡፳፫። ይህም እግዚአብሔርን በፍጥረቱና በሥራዎቹ እንደምናምነው እንገነዘባለን።

የእግዚአብሔር በሆኑ ነገሮች የምናምንበት መስፈርት እና ሥርዐት አለ። «እግዚአብሔር የላከው የእግዚአብሔርን ቃል ይናገራል» (ዮሐ. ፭፡፴፱) ተብሎ እንደተጻፈ በእግዚአብሔር እና በተመሰከረላቸው በቅዱሳን ርዳታ፤ ጸሎት፤ ምልጃና አገልግሎት የምንታመነው ባለቤቱ አስቀድሞ ክብራቸውን ስለ ገለጠ ነው በሮሜ ፲፭፡፱። የቅዱሳን ክብር ከተገለጠባቸው የጌታችን ትምህርቶች መካከል «እነ ጉንደ ወይን አንትሙ አዕጽቁኩ፤

እኔ የወይን ግንድ ነኝ እናንተ ቅርጫዬ ናችሁ» /ዮሐ. ፲፭፡፭/ «እስመ እነ ሕያው አንትሙኒ ተሐይው፡ እኔ ሕያው ነኝና እናንተም ሕያዋን ትሆናላችሁ» /ዮሐ. ፲፱፡፳/ የተሰኙት ከብዙ በጥቂቱ ተጠቃሽ ናቸው። ከላይ በጌታችን የተሰጡት ትምህርቶች በእግዚአብሔር አምላክ ስንኞር የእግዚአብሔር የሆነውን ነገር እንዳችሁ ሳናስቀር መቀበል እንደሚገባን ያስረግጡልናል። በሌላ አነጋገር እግዚአብሔርን ስንቀበል ቅዱሳን ሰዎችን፣ ቅዱሳን መላእክትን እና ቅዱሳት የሆኑ ነገሮችን እንቀበላለን፤ ለዚህም «እውነት አላችኋለሁ እኔ የምልከውን የሚቀበል እኔን ይቀበላል። እኔን የተቀበለ ለባቴን ይቀበላል» /ዮሐ. ፲፯፡፳/ የሚለው የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ምስክር ነው።

«በቅድስት ድንግል ማርያም እናምናለን» እና «በእግዚአብሔር እናምናለን» የተሰኙት ዐረፍተ ነገሮች ወይም የሃይማኖት መገልጫዎች የቃላት ተመሳሳይነት ቢኖራቸውም፣ የምስጢር አንድነት ፈጽሞ የላቸውም። በሌላ አነጋገር የንባብ አንድነት አንጂ የምስጢር አንድነት የላቸውም። በእግዚአብሔር እናምናለን »ሰንል እግዚአብሔር ፈጣሪያችን፣ አስገኛችን በኋለኛውም ዘመን መንግሥቱን የሚያወርስን፣ ጌታችን እና አምላካችን በምድርም በሰማይም የምንገዛለት እና የምናመልከው ማለታችን ነው። በእመቤታችን በቅድስት ድንግል ማርያም እናምናለን ሰንል ወላጁ ተአምላክ /የአምላክ እናትነቷን/ አማላጅነቷን፣ የአሥራት እናትነቷን፣ ንጽሕናዋን፣ ቅድስናዋን እና ዘላለማዊ ድንግልናዋን ተቀብለናል ማለት ነው እንጂ፣ እንደ እግዚአብሔር ፈጣሪያችን ናት ማለታችን አይደለም። ለፈጣሪያችን የምናቀርበውን አምልኮት ለቅድስት ድንግል ማርያም አናቀርብም። ነገር ግን እግዚአብሔር በነገረ ድኅነት ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ስለ ሰጣት ከእርሷ ተወልዶ ተሰቅሎ ሰላዳኝን «መትሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን፣ ከፈጣሪ በታች ከፍጡራን በላይ» መሆኗን እናምናለን። በአማላጅነቷም እንደትረዳን «ሰንሊ ለነ ቅድስት፣ ቅድስት ሆይ ለምኝልን» እንላታለን። ይሁን ማለት ሃይማኖታዊ ግዴታችን ነው።

በእኩልነት ግን «ማመን» የሚለው ቃል መንታ ትርጉም እንዲይዝ ተደርጎ «በውኑ በማርያም ማመን ይገባል?» በማለት የቀረበው ርእስ በእግዚአ

ብሔር ከምናምነው እምነት ጋራ በሚጋጩት አገላለጽ ጥርጣሬ ላይ ለመጣል የታለመ እኩይ ሜራ ነው። ለሰቀድመን እንደገለጽነው በእግዚአብሔር እናምናለን፣ ሰንል እና በእመቤታችን በቅድስት ድንግል ማርያም የምናምነው እምነት የምንሰጠው ክብር፣ የምንከምረው መዝሙር ሁሉ በደረጃና በክብር ፈጽሞ የተለያየ ነው። ለእግዚአብሔር የምናቀርበው ምስጋና እና የምንገዛለት መግዛት የባሕርይ ገንዘብ ስለሆነ ነው። ለእመቤታችን የምናቀርበው ምስጋና ግን እርሱን በመውለጃ እና በማላደጅ፣ ከእርሱ ጋር ከቤተሐሌም እስከ ግብጽ ከግብጽ እስከ ቀራንዮ ኮረብታ አለመለየቷን በመዝክር ነው።

በአራት ዘመናት ምዕራፍ ፲፱፡፱ እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ቸርነት የኢርትራ ባሕር ለሁለት ተከፍሎ በተሻገሩበት ሰዓት፣ የተደረገውን ተአምር አድንቀው «በእግዚአብሔር እና በባሪያው በሙሴ ማመናቸው» ተገልጿል። በተጠቀሰው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ሙሴና እግዚአብሔር ተጻፍረው ስለቀረቡ ሙሴ እንደ እግዚአብሔር ተመልኳል ማለት አንችልም። እስራኤላውያን «በእግዚአብሔርና በሙሴ እመኑ» ብለዋል። ያመኑት እምነት የተለያየ መሆኑን እንገልጻለን። በሙሴ እመኑ ብለዋል በእውነት አስታራቂያችን፣ ትክክለኛ መሪያችን እና ክቢያችን ሲሉ አክብሩት ማለት ነው። በእግዚአብሔር ማመናቸው ደግሞ ፈጣሪያቸው፣ ከመከራ ለጻፍቸው እና ከላላቸው መገኘትን በመገንዘብ ነው። ዐረፍተ ነገሩ ግን እስራኤል «በእግዚአብሔርና በባሪያው በሙሴ እመኑ» ተብሎ ተቀምጧል። ይህን ቃል ሳይብራራ እንቀበል ብንል ለሙሴ ከፈጣሪ እኩል የአምላክነት ድርሻ እንሰጠዋለን። ይህ ከሆነ አጉል ስሕተት ላይ መውደቅ ይመጣል። ሙሴ በእግዚአብሔር ላፍ እንደተመሰከረለት «የጸጋ አምላክ፣ አማለክት ዘበጸጋ» ከተባለት አንዱ ነው እንጂ፣ የባሕርይ አምላክ ተደርጎ አይወሰድም፤ አይመለከትም።

በእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ማመን ይገባል? በሚል ለቀረበው ጥያቄ ምላሻችን አጭር፣ ግልጽና የማያሻማና ምላሻችን ማመን ይገባልና የሚል ነው። እስራኤል «በእግዚአብሔርና በባሪያው በሙሴ እንዳመኑ» እኛም በእግዚአብሔር እናምናለን፤ ቅድስት ድንግል ማርያምን አማላጃችን፣ ወላጁ ተአምላክ፣ ንጽሕት ቅድስት እና ዘላለማዊ ድንግል

መሆኗን አክብረን እንቀበላለን እናምናለን። ይሄን ማድረጋችን የፈጣሪን ክብር ለፍጡር መስጠታችን አይደለም።

በመግቢያዬ እንደገለጸኩት ጌታችን «ሙሴን አምናችሁ ቢሆን እኔን ባመናችሁኝ ነበር» ማለቱ፤ ሙሴን ተቀበላችሁት አምናችሁት ቢሆን እኔንም ታምኑኝ ነበር/ ተቀበሉኝ ነበር/ ማለቱ ነው። ቅድስት ድንግል ማርያምን ወላጁት አምላክነቷን፤ ገጽሕናዋን እና አማላጅነቷን መቀበል በተዘዋዋሪ የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት መቀበል ወይም ማመን ነው። እመቤታችንን ወላጁት አምላክ /የአምላክ እናት/ ብሎ የማያምን የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት አልተቀበለም ወይም አላመነም ማለት ነው። በማርያም ማመን ወይም ቅድስት ድንግል ማርያምን መቀበላችን ኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክ ብለን ለማመናችን ማበረጃ ነው።

ለፕሮቴስታንቱ ዓለም ያልተገለጠ የመጽሐፍ ቅዱስ ምስጢር ይኼ ይመስለኛል። በሙሴ ማመን/ሙሴን መቀበል/ በኢየሱስ ክርስቶስ ለማመን አስረጅሮ ሆኖ በጌታችን ትምህርት ከተጠቀሰ በድንግል ማርያም ማመን ይበልጡኑ በክርስቶስ ለማመን ሁኝ መሠረት መሆኑ ነው። እንደ ሰው በፍጹም ልቡ በፍጹም ኃይሉ እግዚአብሔርን ሲወድና ሲያመልክ ሕይወቱ በሙሉ የእግዚአብሔር በሆኑ ነገሮች ይከበላል። እግዚአብሔር እና የእግዚአብሔር የሆነውን ሁሉ ይወዳል። ለምሳሌ በዘጸም ፮፡፱-፱ እንደተገለጸው በቤቱ መቃኘት ላይ ስለ እግዚአብሔር ቸርነት ይጽፋል፤ በመንገድም ሲሔድ ስለ እግዚአብሔር አምላክ ያወራል፤ ለልጆቹም እግዚአብሔር ማን እንደሆነ ያስተምራል በሚያደርገው ቀለበት ላይም የእግዚአብሔርን ስም ጽፎ ይይዛል ሌላም ሌላ ያደርጋል።

እኛ የኢትዮጵያ እርዳታክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት ተከታዮች ለእግዚአብሔር ያለን ፍቅር ከቃላት መማለጽ አቅም በላይ በመሆኑ የእርሱ የሆኑትን እናቱን ቅድስት ድንግል ማርያምን፤ ቅዱሳን ሰዎችን እና ቅዱሳን መላእክትን እንድናከብራቸው እንድናፈቅራቸው የእግዚአብሔር ፍቅር ያስገድዳል። እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በልበ ሥላሴ ተመርጣ የአምላካችን እናት ባትሆን ፋሮ ከሌሎች ሴቶች ለይተን

እናያትም ነበር። ነገር ግን በእግዚአብሔር ተመርጣ የአካላዊ ቃል እናት እና ምክንያቱ ድንጌታችን በመሆኗ በእጅጉ እናከብራታለን። እንወዳታለን። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ከክርስቶስ ፍቅር ማን ይለዩናል» ሮሜ ፮፡፱፻ ሲል እንደተናገረ ከድንግል ማርያም ፍቅር የሚለዩን አንዳች ኃይል የለም። አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚጠራበት ስፍራ ሁሉ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን ለመጥራት እንገደዳለን። ምክንያቱም በቅዱስ ወንጌል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «በኃጢአቷ ተጸጽታ በራሱ ላይ ሽቱ ያፈሰሰችውን ሴት ወንጌል በሚሰበክበት ሥፍራ ሁሉ የዚህች ሴት ስም እንደሚጠራ በማይታበል ቃሉ ሲናገር «እውነት እሳችኋለሁ፤ ይህ ወንጌል በዓለሙ ሁሉ በሚሰበክበት ቦታ ይህች ሴት ያደረገችው ለእርስዋ መታጠቢያ ሆኖ ይነገራል» ብሏል /ማቴ. ፳፯፡፱/። ይህች ሴት /ማርያም/ እንተ ሰፍረች/ በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራስ ላይ ሽቱ ከሚፍሰስ የበለጠ ሥራ አልሠራችም፤ ከጌታ ጋር አልተሰደደችም፤ ደረጃን አላፈሰሰችም፤ የተለየ የሰማዕትነት ሥራ አልሠራችም፤ ኃጢአቷን ብቻ ማመኗ በጌታችን ራስ ላይ ሽቱ መፍሰሷ በአራቱ ማዕዘን ስሟ እንዲጠራ በእግዚአብሔር ከተፈቀደ፤ በአምላክ ተመርጣ በገጽሕናዋ እና በቅድስናዋ ከሰው ወገን ወደር የማይገኝላት አምላክን በድንግል፤ በንሳ በድንግልና የወለደች፤ ጠቷን አጥብታ ያሳደገች፤ አዝላ የተላደደች፤ በውኃ ጥም የተንገላታች፤ ከእግረ መስቀሉ ሥር የተገኘች፤ ልጁ «ተጠማሁ» ሲል ድምፅን የሰማች ይህን ሁሉ መስጠቶችን የከፈለችውን እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን በሥራችን፤ በማገበራዊ ሕይወታችን፤ በመከራችን ሰዓት መጥራት እና ማሰብ ለክርስትና ሃይማኖት ያለን ከፍተኛ ከበሬታ ይገልጻል እንጂ ለኢየሱስ ክርስቶስ የምናቀርበውን አምልኮት ዝቅ አያደርገውም። የእርሱን ክብር ለሌላ እንደመስጠት አቋጠርም። ይልቅንም ክርስትና ከእምነት አልፎ በእርቶዶክሳውያን ዘንድ ከሌለ ሆኖ በሰው ደም እንደሠረፀ ማሳያ ነው።

ስለዚህ ወንጀል ተደርጎ ለነፋና ለትችት መቅረብ የለበትም። የእመ ቤታችን ስም በየምክንያቱ መጡቱ ሊያስከፋ ወይም ቤተ ክርስቲያንን ሊያስወቅሳት አይገባም። ምክንያቱም የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ስም ይቅርና

በሰማይ በሚገኘው በዐሥራ ሁለቱ በሮች የደቀ መዛሙርቱ ስም ተጽፎ እንደሚገኝ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል /ራእ. ፳፩፡፲፱/። የዐሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ስም በሰማይ በሚገኘው በሮች ከተጻፉ በየሰፍራው የእመቤታችን ስም መጠራቱ እስቀድመን እንደገለጽነው ክርስትና ምን ያህል በኢትዮጵያ እርቆይታ በምእመናን ዘንድ ባሕል እንደሆነ ያሳያል።

ባሕል ሃይማኖት እንዳይሆን ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል «ሥራ ባሕላችን ይሁን» ብለን እንደምንናገረው ሃይማኖት ባሕል ሲሆን የወንጌል ዓላማ መመሪያ ማለት ነው። ትልቁ ጥንቃቄ ማድረግ ያልብን ግን ባሕል አድጎ ሃይማኖት እንዳይሆን ነው። ሃይማኖት በትክክል አድጎ ባሕል ከሆነ የእግዚአብሔር መንግሥት በምድር ላይ እውን ሆነ ማለት ነው። የቀደሙት አባቶቻችን ሃይማኖታችን ባሕል እንዲሆን ያደረጉት ጥረት ከፍተኛ ነው። ለምሳሌ «እንግዳ መቀበል የኢትዮጵያውያን ባሕል ነው» ተብሎ በስራት ይነገራል። ይህ የሆነው አባቶቻችን «ነግደ ኮንኩ ተወከፍ ከመኒ፡ እንግዳ ሆኒ ተቀብላችኋል» /ማቴ. ፳፭፡፴፯/ የሚለውን የወንጌል ቃል አበከረው ስለ ለበኩ የተገኘ ፍሬ ነው። ይህ እንግዲህ በወገራችን የወንጌል ቃል ባሕል ከመሆን ደረጃ መድረሱን ያሳያል። ይህንን ስንል ኢትዮጵያ ውስጥ ሃይማኖት ሙሉ በሙሉ ባሕል ሆኗል። የሚል አመለካከት የለንም። አባቶቻችን ግን ሃይማኖት ባሕል እንዲሆን ወንጌል መስበካቸውን የሚያሳይ ፍንጭ ነው። አባቶቻችን ይህን ያደረጉት በመንፈሳዊ ተጋድሎ በቅንነት መጥተው፤ ወርደው በቅድስና ሆነው ወንጌልን ስለ ሰበኩ ነው። ዛሬ ግን «ለተቀማጭ ሰማይ ቅርብ ሆኑ» እንዲሉ ብዙዎች በጥረት በከፍተኛ የደም ዋጋ ተከፍሎበት የጸናውን እምነት ለመናድ ሊት ተቀን ድንጋይ ይፈክሳሉ። ጌታ በወንጌል «ነፋስ/ጌሰ፡ ጉርፋም ጌረፈ፡ በዐለት ላይ የተገነባውን መውረት መናድ አልቻለም» ብሎ እንደተናገረ፡ ቤተ ክርስቲያን ብትገሩም አልወደቀችም።

በመካከለኛው ዘመን የተነሡ ሐዋርያትም እውነት ትኩረት በእመቤታችን በቅድስት ድንግል ማርያም ሕይወት ላይ ነበር። ምስጢረ ሥጋዊ፤ ነገረ ድንገትን ለማጥናት መነሻ መረታቸው እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። ያለ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ወንጌል

መስበክ፤ ስለ እምላክ ሰው መሆን፤ ስለ ነገረ መስቀሉ፤ ስለ ነገረ ጥምቀቱ፤ ለርጉቱ እና ትንሣኤው መስበክ አይቻልም። እራቱም ወንጌላውያን ወንጌልን ሲጽፉት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን ይዘው ነው። /ማቴ. ፩፡፲፰-፳፪ ፤ ሉቃ. ፩፡፳፯-፴፭ ፤ ዮሐ. ፪፡፩ ፤ ፲፱፡፳፯/።

የመጽሐፍ ቅዱስ የመጀመሪያ ገጽ ተከፍቶ ሲነበብ «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ» ብሎ ይጀምራል/ዘፍ. ፩፡፩/። ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌሉን በምዕራፍ አንድ ሲጀምር «በመጀመሪያ ቃል ነበረ፤ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ያ በመጀመሪያ የነበረው ቃል እግዚአብሔር ነበር» ይልና ወረድ ብሎ ቁጥር ፲፬ ላይ «ቃል ሥጋ ሆነ» ይላል። ይህ ቃል ሥጋ የሆነበት ሰውነት የማን ሥጋ ነው? ብለን ብንጠይቅ ያለምንም ማመንታት ሥጋው የቅድስት ድንግል ማርያም ሥጋ መሆኑን መረዳት እንችላለን።

በክርስትና ሃይማኖት የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የቅድመ ዓለም ልደቱ በመለኮቱ ይጠናል። የድንረ ዓለም ልደቱ ሲጠና የእመቤታችን ሕይወት አብሮ ይጠናል። ይህ በመሆኑ ስለ ነገረ ሥጋዊ፤ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ እምላክነትን አእምሮአቸው በፈቀደላቸው መጠን ያጠኑ ሊቃውንት ቤተክርስቲያን በጥናታቸው፤ በሰበከታቸው በሃይማኖታዊ ጽሑፎቻቸው እመቤታችን የሰጉበት የታሪክ አጋጣሚ የለም። ለምሳሌ የሊቃውንት ትምህርት የናንጸባርቀበትን «ሃይማኖተ አበው» የተሰኘውን መጽሐፍ ከመጀመሪያ ገጽ እስከ ፍጻሜው በጥልቀት ተጽእኖው ስለ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሲያወሳ እናገኘዋለን።

የእመቤታችንን ቅድስት ድንግል ማርያም በሰፊ መጠቀስ የግድ ነው። የእርሷ ባሕርይ ሲጠና የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ባሕርይ ይጠናል። ምክንያቱም የኢየሱስ ክርስቶስ ሰው መሆኑን ስናጠና መነሻው እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በሆነች ነው።

ስለዚህ ሊቃውንት ቤተክርስቲያን እመቤታችንን ይገልጣታል ብለው ባበቡት ደግ ነገር ሁሉ መስዋታል። የተለያዩ ምሳሌዎችን መስለው ልባቸው አላርፍ፤ አልረከ ቢላቸውም «በመኑ በእምላክ መኑ ናቡተማስለኪ፤ በማንና በምን እንመስልሃለን?» በለዋታል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ ሥልጣን ሲሰጥ «በእኔ የሚያምን እኔ የምሠራውን ይሠራል፤ ከዚያም የሚበልጥ ይሠራል» ብሏል /ዮሐ. 10፥11/ እመቤታችን በእግዚአብሔር ማመኗ «ያመነች በፅዕነት ናት» ተብላ /ሉቃ. 8፥26/ በወንጌላዊው ቅዱስ ሉቃስ ተመስክሮላታል። ከዚህ በላይ ግን እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእርሱ ከማመን በላይ የጌታ እናት ሆናለች። እናትነቷ የሞግዚትነት፣ የእንጀራ እናትነት ሳይሆን የባሕርይ እናትነት ነው። ለጌታችን ወላጅ እናቱ ናት፤ በግለሰብ ሕፃናት ሲያደግ ያሳደገችው፣ ያዘለችው፣ ሐላበ ድንግልናዋን /ድንግልናዋን ወተት/ ያጠጣችው እመቤታችን ናት። የክርስትና የሃይማኖት የፍቅር ሃይማኖት መሆኑ በበርካታ መንፈሳውያን ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን ይነገራል። ለዚህ መሠረቱ እመቤታችን ነች። «ፍቅር ሰሐቦ ለወልድ ኃያል እመንበሩ ወእብጽሐ እስከ ለሞት፤ ኃያል ወልድን ፍቅር ሳበው እስከ ሞት አደረሰው» ተብሎ ሳንገር በወቅቱ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ትመጣለች። የቃል መውረድና ሥጋን መዋሐድ በተዋሕደው ሥጋ የአምላክ መስቀል እና ነገረ ድንነት የተከናወነው ጌታ ከእመቤታችን በነሣው ሥጋ ነው።

ጌታችን ባይሰቀል ሃይማኖታችን የባሉይ ኪዳን ሃይማኖት ወይም ድንነት ያልተፈጸመበት ሃይማኖት ይሆን ነበር፤ ነገር ግን ጌታችን በመስቀሉ ሃይማኖታችንን የፍቅር ሃይማኖት አደረገው። ክርስትና የፍቅር ሃይማኖት የሆነው የክርስቶስ ሥጋው በመበላቱ፤ ጌታው በመጠጣቱ ነው። እርሱ ጌታችን በመቸንክሩ ሐሞትና ከርቤ በማጠጣቱ ነው። ከሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን አንዱ ይህን ሁኔታ ሲያስረዳ «ሐሞት የሚጠጣበትን አፍ ከማርያም ወስደ፤ የሚቸነክሩ እጆችን ከማርያም ወስደ፤ በጦር የተወጋ ጉኑን ከማርያም ወስደ» ብሏል። ለሰው ልጆች ሰላም ድንነት በመስቀል ሳይ የተዘረጋውን እጁን ከእርሱ ወስዳ ለእኛም ያበረከተች እመቤታችን ነች። ሐሞት የጠጣበት አፍ የተወጋ ጉኑ የቸነክሩ እጆቹ፤ አክሊለ ሃክ የተደፋበት ራሱ የተገኘው ከእመቤታችን ነው።

ሁሉም እንደሚሰማማው ክርስትና የቆሮ ሃይማኖት ያሰኘው የክርስቶስ በመስቀል መስቀሉና መሞቱ ነው። መስቀል ከእርግጥን ምልክትነቱ

ተላቅቆ የፍቅር ምልክት የሆነው ክርስቶስ ስለተሰቀለበት ነው። ክርስቶስ ከድንግል ባይወለድ፤ በመስቀል ባይሰቀል፤ ባይሞት ክርስትና የፍቅር ሃይማኖት ሊሆን አይችልም፤ ክርስቶስም የፍቅር አምላክ ሊባል አይችልም ነበር። የዚህ ሁሉ የፍቅር እና የድንነት ምስጢር ክዋኔ የሆነው በእመቤታችን መመረጥና አምላክ ከእርሷ ሰው በመሆኑ ነው።

እባቶቻችን የተዘረዘረውን የነገረ ድንነት ምስጢር ልዩ ክዋኔ እና ጥበብ መነሻ በማድረግ ከክርስቶስ ቀጥለው ለእመቤታችን ከፍተኛ ድርሻ ሰጥተዋታል። ይህን ደግሞ «አክዮስ አክዮስ፤ በእውነት ይገባታል» ብሎ መቀበል የእግዚአብሔር ጸጋ ያደረበት ሰው መገለጫ ነው።

በሐዲስ ኪዳን ስለ እመቤታችን የተጻፈው በአጭሩ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ የተሰጣት ድርሻ መሠረታዊ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ያነጣጠረ ነው። ይህ ሁኔታ ጌታችን ከወለደች በኋላ እንደተዘነጋች ወይም የመጽሐፍ ቅዱስ ጉዳይ እንዳልሆነች የሚገልጥ አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ የድንግል ማርያምን ጉዳይ ይቅርና ስለምስጢረ ሥላሴ፤ ስለ ምስጢረ ሥጋዊ እና ስለምስጢረ ጥምቀት ስለሌሎች በነገረ ድንነት ውስጥ ስለተከናወኑ ዐበይት ከንዋኔዎች የሚነግረን በጥቂቱ ነው።

በሐዲስ ኪዳን የተጻፉት የተወሰኑ ወቅታዊና አንገብጋቢ ጉዳዮች ብቻ ናቸው። ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ «ጌታችን ኢየሱስ የሠራቸው ሌሎች ብዙ ሥራዎች አሉ፤ ሁሉ በእያንዳንዱ ቢጻፍ ግን የተጻፉትን መጻሕፍት ዓለም ስንኳን ባልቻላቸው ነበር» /ዮሐ. 8፥26/ ብሎ እንደ ተናገረ ብዙ የሚጻፉ የሚነገሩ ነገሮች ነበሩ። «ሞቱ በእኛ ሕይወቱ በእናንተ ይሠራል» ቢል ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረ እኛ አሁን አስተያየት የምንሰጠው ነገር ሁሉ ከተጠናቀቀ በኋላ በመሆኑ ነው።

በወቅቱ ዓለም በአምልኮተ ጣዖት ሲጥለቀለቅ ይህን ለመዋጋት እና በተዘረዘሩት እና ባልተገዘሩት መካከል የነበረውን ልዩነት ለማጥበብ በመል አከታቸው ሰፊ ሽፋን በመስጠት ቅዱሳን ሐዋርያት ጽፈዋል። ስለምስጢረ ሥጋዊ ስለሌሎችም ምስጢራት ቅዱሳን ሐዋርያት አምልተውና አስፍተው አልጻፉም። ስለ እመቤታችንም እንደዚሁ። ለምሳሌ በቅዱስ ላውሎስ መልእክት ከዐሥራ አራቹ ውስጥ ፀያንስ በዐሥሩ ውስጥ ስለ

ግዝረት ተጽፏል። የእመቤታችን ሕይወት ከግዝረት እንደሚያንሰ ሁሉንም ያስማማል። በዚያን ዘመን ክርስቶስን ፈትነውት የነበሩት ጉዳዮች በሚበለፍ በማይበሉ የእንስሳት ዝርያዎች እና በተገዘሩና ባልተገዘሩ መካከል የነበረው የመለያየት ጉዳይ ነበር። ያንን ለማቅለል ትኩረታቸውን ሁሉ በወቅታዊ ጉዳይ አድርገዋል።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የነበረበት ዘመን የትምህርት ሁኔታ ብንመለከት ፈረሳውያን እና ደቀ መዛሙርቱ በሚያነሱባቸው ጥያቄዎች ያተኮረ ነበር። ለምሳሌ ስለ ሰንበት አካባቢ እና ስለ ሕገ ጥቃቅን ጉዳዮች ጥያቄዎች ሲነሡ በጌታችን መልስ ተሰጥቶባቸዋል። የግዝረት ጉዳይ /መገዘር አለመገርዝ/ በዘመን ክርስቶስ እንደ አንድ ጉዳይ ተቆጥሮ ለክርክር አልቀረበም። ይህ የሆነው ቅዱሳን ሐዋርያት በእስራኤልና በምድረ አሕዛብ ለማስተማር ከተሰማሩ በኋላ ነው። በዚህ መሠረት ስለግዝረት በሰሩት በገቢርና በነቢዩ ትምህርት ተሰጥቶታል።

ክርስቶስ ወደ አሕዛብ ሲሰሩ፣ እስራኤል እና አሕዛብ ቢባሉ ለእነርሱ መልስ መስጠት እስረላጊ ሆነ። ስለ ግዝረት የተነሡ ጉዳዮች መፍትሔ እያገኙ ሲሔዱ ቅዱሳን ሐዋርያት ትኩረታቸውን በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ አድርገዋል። ይህ ሁኔታ ወደ ዘመን ሊቃውንት ተሸጋግሮ ክርስቶስ አንድ ባሕርይ ነው፣ ሁለት ባሕርይ ነው የሚሉ ክርክሮች ተነሡ። ለእነዚህ ጉዳዮች ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን ከ325 ዓ.ም ጀምረው መልስ መስጠት ጀምሩ። በማስከተል የድንግል ማርያም ጉዳይ «ወላዲተ አምላክ» እትባልም፣ መባል ያለባት «ወላዲተ ሰብእ» ነው። የሚሉ መናፍቃን ተነሡ። ለእነዚህም ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን በእጌሱን /በ431/ የድንግል ማርያምን ወላዲተ አምላክነቷን በማጽናት ገጽሕናውን እና ቅድስናው በመመስከር መናፍቁን ንስጥሮስን በማውገዝ ጉባኤውን ዘገ። በማስከተል በ485 መንፈስ ቅዱስ ሕጽጽ ነው፣ የሚለው መቅደብ ተነሥቶ የእርሱም ትምህርትም በሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን ጉባኤ ተወግዞ ተለይቷል።

ከእነዚህ ሁሉ ፈታኝ ጉዞ በኋላ በዐሥራ አምስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ከካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የተገነጠለው ሉቲር ፕሮቴስታንቲዝምን

መሠረተ። በክህደት ፈረሰ ጋልቦ ብዙዎችንም አስከተለ። ክርስቶስን ከአምላካዊ ባሕርይ ዝቅ አድርጉ ለማላጅ አድርጉ አቀረቡ። የቅዱሳንን ክብር ዝቅ የማድረግ አዝማሚያዎች ታዩ፣ የእነርሱ ልጆች ደግሞ በኢ ትዮጵያ ተሐድሶን ወለዱ።

በጥቅሉ የሐዲስ ኪዳን ትኩረት በወቅቱ ተከሰቶ ለነበረው ችግር መልስ ሰጥቶ ማለፍ ነበር። የክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት የገባቸው ሊቃውንት እመቤታችን ቤዛዊተ ዓለም /የዓለም ቤዛ/ ሲሉ መጥራታቸው ድንግል ማርያም ተሰቅላ ዓለምን አድናለች ለማለት አይደለም። በምንም መልኩ እንደዚህ ብለው አያስቡም፣ አልጻፉም፣ ትልቁ አስኳል ጉዳያቸው ድንግል ማርያም በነገረ ድንነት ውስጥ ያላትን ሚና መግለጥ ነው። ተሰቅሎ ያዳነን የሞተልን በአምላክነቱ ለምንም ድረድር የማናቀርበው አምላካችን፣ እጻኞች እና ቤዛችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን እናምናለን፣ እናውቃለን።

የድንነታችን መነሻ /ምክንያተ ድንነታችን/ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። ከእርሷ ጌታችን ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሷ ነፍስ ከሥቶ ባይወለድ የአፃምና የልጆቹ ድንነት አይታሰብም ነበር። ለምሳሌ አንድ ሕመምተኛ ታሞ ወደ ሕክምና ተቋም ሔዶ ሲመለስ ስለመጻኑ ሲናገር ስለመረመረው ሐኪም፣ ስለወሰደው መድኃኒት እና ስለሕኪም ቤቱ መናገሩ አይቀሬ ነው። እኛም ስለ ነገረ ድንነት ስንናገር፣ ገንጥለን ስለ ክርስቶስ ብቻ አንናገርም፣ ለፕሮቴስታንቲ ዓለም ያልተገለጸላቸው ዓይነተኛ እውነት ይህ ነው።

እኛ ስለነገረ ድንነት ስናስተምር እኛን ለማዳን የመረጣት የእናት የድንግል ማርያም ጉዳይ ያስደንቀናል። ምክንያቱም ከእርሷ ባይወለድ አንድንም ነበር። የተሰቀለበት መስቀል ጉዳይ አለን። በመስቀል ባይሰቀል ሰላማችን አይታወጅም ነበር። ስለነገረ ጥምቀቱ ስንናገር የተጠመቀበት ወንዝ ብዙ ሥራ ስለ ተወራበት አብረን እናነሳለን።

በፕሮቴስታንቲ ዓለም ግን ከላይ የዘረዘርነውን የድንነት ጉዞ እመስ ጥሮዎች ቦታ የላቸውም። ክርስቶስ የትምህርት ከማንም ይወለድ ይሰቀል ጉዳያቸው አይደለም። «ከመንበት ይበቃል» ይላሉ። ይህ ደግሞ በግንጥል

ጊጥ ማጊጥ ይሆናል። ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን እመቤታችን ቤዛዊት ዓለም ያሏት ከምስጢር አንጻር ነው። እጃችን እና ፈዋሻችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ለድርድር አላቀረቡትም።

የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ወደ ሀገራችን የመምጣት ጭዳይ ከማንነት ጋር የሚያያዝ ጉዳይ ነው። ለምሳሌ አብዛኛዎች ግብጾች የእስልምና እምነት ተከታዮች ቢሆኑም፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሀገራቸው የመምጣትን ታሪክ እንደ አንድ ብሔራዊ ኩራት ቆጥረው ይኮሩበታል እንጂ አያፍሩበትም። ክርስቶስ ግብጽን በመርገጡ ከሃይማኖት አኳያ ለግብጻውያን መስሊሞች ዋጋ ባይኖረውም ከታሪክ አኳያ ይከብሩታል። ክርስቲያኖች ደግሞ እጅጉን ይደሰቱበታል።

የእመቤታችን ወደ ሀገራችን መምጣት ከተለያዩ አቅጣጫ ይታያል። እንኳን እመቤታችን አንድ ውዳሴዋን የሚደግም ሰው ወደ ሀገራችን ቢመጣ በረከት ይገኛበታል ብለን እናምናለን። እመቤታችን ክርስቶስን ይህ ስለመምጣቷ ብዙ ፍንጮች አሉ። አባቶቻችን ፍንዎ ሳይዙ ከመሬት ተነሥተው አይናገሩም። እመቤታችን በእግሯ ረግጣቸዋለች የሚባሉ ስፍራዎች ሁሉ የተለያዩ ተአምራት እየተደረገባቸው ብዙ ሕመማን ከደዌያቸው እየተፈጠሱ ይገኛሉ። ብዙ ሥራም ተሠርቶባቸዋል። ለምሳሌ በግብጽ እመቤታችን ረግጣቸዋለች የሚባሉት ስፍራዎች ገዳመ አስቈጥሰ፤ ሲሐት እና ደብረ ቁስቋም ቁጥር የሌላቸው ምሥራቃውያን ከዋክብት ሊቃውንት በቅለውበታል።

እመቤታችን ወደ ሀገራችን መምጣቷን ሊያረጋግጡ የሚችሉ በርካታ ሥራዎች በሰሜኑ የሀገራችን ክፍል ተሠርቷል። ወደ ሀገራችን መምጣቷ በነቢያት ትንቢትም ስለተረጋገጠ ለድርድር አይቀርብም። ተሐድሶዎች ብሔራዊ ስሜት ስለሌላቸው ወደ ሀገራችን መጥታለች መባሉን አጥብቀው ይኮንናሉ። ጌታችን ከእናቱ ጋር መጣ ቢባል የሚያስደንቅ አይደለም፤ የመጓጓዣ ችግር አለባቸው እንዳንል ያዘለችው እምላክን ሁሉን ያይ ነው። ይህን ታሪክ መቀበል ከሃይማኖት አኳያ በረከትን ሲያስገኝ ከብሔራዊ ስሜት አኳያ ቤተ ክርስቲያናችንን ክብር ያላብሳታል።

አልመጣችም ከማለት መጥታለች የሚለው ሐቅ ሚዛን ይደፋል። ኢየሱስ ክርስቶስን ወልድ ዋሕድ ብላ እናቱን ወላዲታ እምላክ ብላ ሳታፍር የምታስተምር እና የምትመካ ቅድስት እርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያናችን ናት። እውነቱን ለመናገር እመቤታችን ለኢትዮጵያ የአሥራት ሀገሯ መባሉ በሁሉ ነገር ተገልጾ ይታያል። በስም አስያየም ወልደ ማርያም፤ ገብረ ማርያም እና ወለተ ማርያም፤ በቦታ አስያየም ሀገረ ማርያም፤ ደብረ ማርያም፤ ገሰነ ማርያም ወ ዘ ተ በጣችን ላይ ጥቁር ምልክት ሲገኝ ማርያም የላመችው፤ በሰማይ ቀስተ ደመና ሲታይ የማርያም መቀነት ወ ዘ ተ ተብሎ የሚነገረው ትውፊት፤ ሀገራችን ኢትዮጵያ የእመቤታችን የአሥራት ሀገር መሆኗን የሚያሳዩ ማስረጃዎች ናቸው።

የፕሮቴስታንቱ ዓላማና ስልት እኛ በትውፊታዊ ነገሮች ላይ ትኩረት ስንስጥ መደበኛው ጉዳይ ለማስጣል መደናገሪያ መፍጠር ነው። ፕሮቴስታንቶች ስለ ሀገራችን ብሔራዊ ስሜት የላቸውም። ኢሐቲ ቅድስት እርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ግን ከጥንት ጀምሮ ብሔራዊ ስሜት ያላት በመሆኗ በቅዳሴዋ ስለሀገር፤ ስለሚዘንበውም ዝናብ እና ስለወንዝ ሙላት ጭምር ትጸልያለች። ፕሮቴስታንቶች ስለሀገር ጉዳይ ደንታ የላቸውም።

ቤተ ክርስቲያናችን «ወፍ በቦረ ዘገግ በተወረወረ» አቋሟን የምትቀይር ቤተ ክርስቲያን አልመሆኗን ተሐድሶዎች ሊረዱት ይገባል። ማንም ተነሥቶ ተሳደበ፤ ሐሰት እወራ ብላ ቤተ ክርስቲያን አትደናገጥም። በክርስቶስ መሠረት ሳይ የቆመች መሠረቷ፤ መደምደሚያዋ ጉልሷ፤ ክርስቶስ የሆነላት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ናት።

ቤተ ክርስቲያን ክርስቶስ ከያዘች በኋላ ስለ ክርስቶስ የተጋደለ፤ ዋጋ የከፈለ፤ ሕይወታቸውን አሳልፈው የሰጡ፤ ሥጋቸውን ለነፍሳቸው፤ ነፍሳቸውን ለክርስቶስ ላስገዙ ምድራዊ ነገር ይቅርብን ብለው ለክርስቶስ የተገዙ ሰዎችን ታከብራለች። እነዚህ ቅዱሳን ክርስቶስ በሚጠራበት ስፍራ ሁሉ ድርሻ አላቸው። ቤተ ክርስቲያኒቱ የክርስቶስን እምላክነት የመመስከር ግዴታ እንዳለባት ሁሉ፤ የቅዱሳንን ቅድስና በክርስቶስ ልክ የመመስከር ሓላፊነት አለባት። ይህ ሁኔታ የእማራጭ ጉዳይ አይደለም፤ ባደረገውም

ባላደረገውም ትግር የለም ብለን የምንተወው ጉዳይ አይደለም። ለምሳሌ ጌታችን ለአመንዝራዊ ሴት ቃል ኪዳን ሲገባ «ወንጌል በሚሰበክበት በአራቱ ማዕዘን ስምሽ ይጠራል» ብሏል።

ይህ ማለት ወንጌል ሲሰበክ ይህችን ሴት ማንነት ርዕስ ጉዳይ አድርጎ መሰበክ ክርስቶስ የሰማት መብት ነው ማለት ነው። ይህን መጋፋት ማንም አይችልም። እንደ ዜጋ መንግሥት በሰጠው መብት መጠቀም እንዳለበት ሁሉ ይህች ሴት መንግሥት ክርስቶስ በገባላት ቃል ኪዳን መጠቀም ትችላለች። ይህች ሴት ኃጢአቷን ከማመን እና በክርስቶስ ራስ ላይ ሽቶ ከማፍሰስ የበለጠ ሥራ አልሠራችም። እርሷ እንዳፈለሰችው ሽቶ ደማቸውን ለክርስቶስ ያፈሰሱ አሉ። እርሷ በፀጉሯ ነው እግሩን የዳበሰችው ቅዱስ ጳውሎስ እንደ መሰከረላቸው የፍያልና የበግ ቆዳ ለብለው የዞሩ አሉ። እንገታቸው ለሰይፍ የሰጡ አሉ እኔ ክርስቶስ እንደምመሰል እኔን ምሳሌ ብለው የመናገር ሙሉ መብት የተሰጣቸው ብቃት ያላቸው ፍጹምነት ደረጃ ላይ የደረሱ ቅዱሳን ሰዎች አሉ። ቤተ ክርስቲያን እነዚህን ቅዱሳን ሰዎች ልትጠራ ታሪካቸውን፣ ገድላችሁ እና ድርሳናቸውን የማጻፍና የመጻፍ ግዴታ አለባት።

የክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት መሰበክ ግዴታ እንደሆነ ሁሉ ስለ ቅዱሳንም የጸጋ አምላክነት መሰበክ ግዴታችን ነው። ምክንያቱም «እኔ የወይን ግንድ ነኝ እናንተ ቅርንጫፍ ናችሁ» /ዮሐ. 15፡1/ ሲል ጌታችን «እግዚአብሔርን ለሚፈሩ ለሰማቸው የመታሰቢያ መጽሐፍ ይጽፉ ላቸዋል» ተብሎ በዚያ ሚክያስ እንደተነገረ ሁሉ፤ ቤተ ክርስቲያን ይህን የመፈጸምና የማስፈጸም ግዴታ አለባት። እንኳን የእመቤታችንን ይቅርና የቅዱሳንን ታሪክ የመጻፍ ግዴታ አለባት።

ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር ቅድስት ድንግልን መላእክቱን ቅዱሳን ማድረግ ያለባት ቅደም ተከተሉች እንዳይዛቡ ደረጃዎች እንዳይዛቡ በእንደኛ ደረጃ መቀመጥ ያለበትን ቅዱሳንንም በየመደባቸው እናቱን፣ ሙሴቱን፣ ቅዱሳንና እና ቅዱሳት መካናትን እክብሮ መያዝና መኖር ከክርስትና አጥር ቅጥር እንዳንወጣ መደዴ አጥሩ የፈረሰበት ቤት እንዳይኖር ያግዛል። የኢጋዮንት የመናፍቃን መፈንጫ እንዳንሆን የሚረዳንም ነው። በተጨማሪም

ትዝ ያላቸውን እና ያቃጥቸውን የሚያወሩ ሰዎች በመጡ ቁጥር እንዳን በረግግ፣ የግል ስሜታቸውን በሰው ላይ የሚወኑ ሰባክያን ሲመጡ እንዳንደናገር የቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ ትክክል መሆኑን ምእመናን በሙሉ ልብ ማመን እና መቀበል አለባቸው። የሰይጣን አላማ እስከዛሬ ከነበርንበት መንፈሳዊ ምሽግ አውጥቶ አውላላ ሚዳላይ መጣልና ተስፋ ማስቆረጥና ማቅበዝበዝ ነው።

ስለዚህ እስከ ዛሬ የነበርንበት እምነት ነቀፋ የልለበት መሆን መገንዘብ አለበን። ምን አልባት ስለ እምነቱ የሚሰጡ ሰባክያን፣ የሚቀድሱ ቀዳሶች፣ ጳጳሳት፣ መነኮሳት እና ዘማርያን የየግል ትግር ሊኖርባቸው ይችላል። እርቶዶክሳዊ ተዋሕዶ እምነታችን ግን እንደ ሙኃ የጠራች፣ እንደ ፅንቀ፣ የምታበራ፣ እንደ ጨረቃ የደመቀች እምነት መሆኗን ተከታተቺ እንዲ ይውቁ ያስፈልጋል። እስከዛሬ ስንንዘብት የነበረው መንገድ ትክክል በመሆኑ ሰይጣን እና መናፍቃን ያንገበግባቸዋል፤ የምንሔድበት መንገድ ትክክል ባይሆን ብዙ አይደክመም ነበር። ስለዚህ ይህን ጠንቀቀን ማወቅ አለብን። ቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ በሆነ ጊዜ የክህደት ጽሑፎች ሲጻፍ መልስ መስጠት ይጠበቅበታል። በእርግጥ «ሕፃን በተሰደበ ቁጥር ሽማግሌ መልስ አይሰጥም» ነገር ግን እንገብጋቢ የሆኑ የምእመናንን ትኩረት ሊያዛቡ የሚችሉ ነገሮች ሲከሰቱ ተሰዳቢውን ተከትለው ምእመናን ጥያቄ ሲያቀርቡ ተከታትሎ መልስ መስጠት ያስፈልጋል። ለዚህም በማገበረ ቅዱሳን አገልጋይ በሆነ ወንድማችን መምህር ኃይለ ማርያም ላቀው የተዘጋጀው መጽሐፍ ለክህደት መጽሐፍ እንድ እርምጃ መጓዛችን ማሳያ መሆኑን እንዘባለሁ።

መጋቢ ሐዲስ እሸቱ አለማየሁ
በሰዋሰወ ብርሃን ቅዱስ ጳውሎስ መንፈሳዊ ኮሌጅ
የሐዲስ ኪዳን ትርጓሜ መምህር

መግቢያ

ይህ መጽሐፍ መናፍቃን ለሚያነሳቸው ጥያቄዎች በተለይም «በውኑ በማርያም ማመን ይገባልን?» በማለት «መጋቢ ጥበብ ሰሎሞን ዘሀገረ ግሸን» በሚል መጠሪያ የኑፋቄ መጽሐፍ ላዘጋጀው ግለሰብ የተሰጠ ምላሽ ነው። የበግ ለምድ የለበሰ ተኩላ፣ ተኩላ እንጂ በግ እንደማይባል የቤተክርስቲያንን መጠሪያ ይዞ የፕሮቴስታንቶችን እንቅፋት ሐሳብ ይዞ የቀረበው ግለሰብ መናፍቅ እንጂ ምእመን እንኳን መባል አይገባውም፤ መጥፎ ግብሩ ከቤተክርስቲያን ለይቶታልና። ተወግዘው የተለዩ አርዮሶን፣ ንስጥርሰን፣ ሰባልዮሶን እና ሌሎችን ቤተክርስቲያን፣ ካህን እና ሊቀ ጳጳስ ብላ እንደማትጠራ ከአስተምገዥዋ ውጭ የሆነ ኑፋቄ ይዘው የተገኙ ወገኖችን ዲያቆን፣ ቄስ፣ ጳጳስ እና መጋቢ ጥበብ ብላ አትጠራም።

ሰይፋና ሰገባ አብረው እየኖሩ የተፈጥሮ ዝምድና የሌላቸውን ያህል በቤተክርስቲያን የክብር /የሥልጣን/ ስም እየተጠሩ ሥርዐቷን፣ ዶግማዋን፣ ታሪኳን እና ትውፊቷን የሚንጻጹ መናፍቃንና አርቶዶክሳውያን ምንም ዓይነት ዝምድና የላቸውም። የተሳለ ሰይፍ አፎቱ እንዳይበርድ ሰገባው መከታ ይሆነዋል፤ ይከልለዋል። ስለዚህ ግብራቸው ተለያይቶ አብረው ይኖራሉ። የተሳለ የሃይማኖት ሰይፍ ግን የመናፍቃን ሰገባነት አያስፈልገውም። የሚቆራረጥ ሰለት የሚበላም አላት ያለው ነውና ለመናፍቃን የሚሆን ስፍራ የለውም።

በዘመነ አበው ተስፋ አበውን፣ በዘመነ ነቢያት ተስፋ ነቢያትን፣ በዘመነ ሐዋርያት ስብከት ሐዋርያትን፣ በዘመነ ሊቃውንት ትምሕርተ ሊቃውንትን የሚቃወሙ አስተምህሮዎች ነበሩ። ለእነዚህ አስተምህሮዎች በዘመኑ የከበሩ አባቶች ኑፋቄ አራሙቻ ከምርጥ ዘር ሰንዴ ሃይማኖት ጋር አብሮ እንዳይበቅል ከቤተ ክርስቲያን የሆነውና ያልሆነውን በመለየት ለተነሱ ኑፋቄዎች ሁሉ መልስ ሰጥተዋል።

እኛም እንደ ቤተክርስቲያን ልጅነታችን መናፍቃን ቅድስት ድንግል ማርያምን በመንቀፍ የቤተክርስቲያን መሠረተ እምነት ለመናድ ላዘጋጁት የክህደት መጽሐፍ «ሐውልተ ሰምዕ» የተሰኘ የምላሽ መጽሐፍ ይዘን ቀርበናል።

የዚህ መጽሐፍ ዐበይት ዓላማዎች «በእናንተ ሰላላ ተስፋ ምክንያት ለማጠይቋቸው ሁሉ መልስ ለመስጠት ዘወትር የተዘጋጁት ሁኔታ» ጆሴፕ ፎፒጂ በተባለው መሠረት ምንም እንኳን የቤተክርስቲያን አስተምህሮ የተገለጠ የታወቀና የተረዳ የመናፍቃንም ቅሰጣ የተለመደ ቢሆንም መልስ አለመስጥ በክህደቱ መስማማት ተደርጎ እንዳይቆጠር በማሰብ የመናፍቃን ስሁት መንገድንና ጥራዝ ነጠቅ አስተምህሮ በመጽሐፍ ቅዱስ አስረጂነት በታሪክና በትውፊት አጋኝነት ከንቱነታቸውን ገልጦ ማሳየት ነው።

የምላሽ መጽሐፋችን ስያሜ «ሐውልተ ሰምዕ» የምስክርነት ሐውልት ተብሎ መጠራት ስለ ሚከተለት ዐብይት ነገሮች ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በዕብራውያን መልዕክቱ ምዕራፍ ፩፣ ፩ ፣ ፩ ላይ «ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና ጉዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ዘመናትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን» ባለው መሠረት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከአዳም ጀምሮ እስከ ሙሴ ትነገር ነበር። ከሙሴ ጀምሮ እስከ እስይ ልጅ እስከ ዳዊትም በብዙ ምሳሌዎች እየታዩት ትነገር ነበር። /መቅደሙ ተአምረ ማርያም/ ሊቁ አባ ሕርያቆስ በመጽሐፈ ቅዱሲው ለእመቤታችን ያለውን ክብርና አድናቆት የሚገልጽበት ቋንቋ ቢያጥረው «በመኑ በአምላላ መኑ ናስተማስለኪ፤ በማንና በምን እንመስልሻለን» ማለቱ ይታወቃል። እንዲህ ብሎ እመቤታችንን ምሳሌ እንዳለላት ከተናገረ በኋላ በደጋግ ነገሮች ሲመሰላት «ሐውልተ ሰምዕ ዘኢያሱ፤ የኢያሱ የምስክርነት ሐውልት አንቺ ነሽ» ብሏታል።

የቤተክርስቲያናችን ሊቃውንት የሊቁ አባ ሕርያቆስ ቅዱሴ ቤተረገሙ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በሦስት ወገን፤ በንጽሐ ሥጋ በንጽሐ ነፍስ እና በንጽሐ ልቡና ያጌጠች፤ እንዲሁም በሐልዮ በዚብ እና በዝቢር ከሚሠራ ኃጢአት ንጽሕት፤ ቅድስት እና ኅትምት የመሆኗን ምስጢር በኢያሱ የምስክርነት ሐውልት መስለው ቅድስናዋንና ክብሯን እንደገለጹ መጽሐፋችን መናፍቃንን በማሳረር የእመቤታችንን ክብር የምትገልጽ በመሆኗ ነው።

ሁለተኛ ነቢዩ ሆሴዕ በምዕራፍ ፬፥፮ «ሕዝቤ ዕውቀት ከማጣቱ የተነሣ ጠፍቶአል» ብሎ እንደተናገረው ዛሬም በቤተክርስቲያን ተውልደው አድገው ቅድስት እርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተክርስቲያናችን የምታስተምረውን ትምህርት ጠንቅቀው ካለማወቃቸው የተነሣ የድንግል ማርያም አማላጅነት፣ ውለታ ዘንግተው ዘመን በወደው መሠረት በሌለው እንግዳ የኑፋቄ ትምህርት ነፋስ እየተገፋ እና እየተሸረሸፋ ለሚገኙት ወጣቱ ትውልድ ቋሚ ምስክር ስለምትሆን «ሐውልተ ስምዕ» ተብላለች።

የዘመን ብሉዩ ነቢይ ኢያሱ «እበራኢላውያን ከእግዚአብሔር ሌላ ባዕድ አምላክ እንዳያመልኩ ይህ ድንጋይ ይመስክርብን» አሰብሎ እንዳሳማላቸው «ሐውልተ ስምዕ» የተሰኘችው መጽሐፋችን ምእመናን በኢትዮጵያ እርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መሠረተ እምነት ጸንተው እንዲኖሩ» እንደ ኢያሱ ሐውልተ ስምዕን ተናገረች። /ኢያ ፳፱፥፳፭/

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «የእግዚአብሔር ቃል የተናገራችሁን ዋናቻችሁ አስቡ የኑሮአቸውንም ፍሬ እየተመለከታችሁ በእምነት ምስሉ አቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ትናትና ዛሬ እስከዘላለም ሕያው ነው ልዩ ልዩ ዓይነት በሆነ እንግዳ ትምህርት አትወሰዱ» /ዕብ ፲፫፥፯፤፳/ በማለት እንደተናገረ «ሐውልተ ስምዕ» ዋናቻችንን ከዋናቻችንም ቅድሚያ የሚሰጣችን እመቤታችንን እና ቅዱሳንን እንድናስባቸው የምስክር ሐውልት በመሆን ታገለግላለች።

የክህደት መጽሐፉ ምላሽ የመጸሐፈ ኑፋቄ አዘጋጅ ባዘጋጀው ለክ በዐሥራ አንድ ምዕራፍ የተከፋፈለ ነው። ምዕራፍ አንድ የነገረ ማርያም መሠረት ስለሆነው ስለብሥራተ ቅዱስ ገብርኤልና ውዳሴ ኤልሳቤጥ ያወሳል። መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል እመቤታችን ለማመስገን የመላእክት ዓለም ወኪል መሆኑን ያሳያል። የቅድስት ኤልሳቤጥ ውዳሴ ደግሞ እመቤታችን በሰዎች ዘንድ ምስጋና ሊቸራት እንደሚባ አብነት መሆኑን ያመለክታል። እንዲሁም እመቤታች በብሉይ ኪዳን እና ሐዲስ ኪዳን በትንቢት ምሳሌና ሰበከት መነሣቷን ያብራራል። ይኸውም «በከሐዲው ጸሐፊ የእርሷን ነገር ወደ ጌን ይተዋል» ተብሎ የቀረበውን ስሑት ሐሳብ ውድቅ ያደርጋል።

በምዕራፍ ሁለት የቅድስት ድንግል ማርያምና የዘር ሐረግ በሚል ርእስ በዘር ሐረን ላይ የተዘራው እንክርዳድ ለቅሞ ያቀጥላል። «ፋኑኤል የሚባል መልአክ የለም፤ የእመቤታችን እናት አባት «ኢያቄም ሐና» ማባላቸው ከውጭ ሀገር ጸሐፊዎች ዘንድ አይታወቅም ተብሎ» ለቀረበው ኑፋቄ የውጭ ሀገር ጸሐፊዎች የእመቤታችንን እናትና አባት «ሐና ኢያቄም» መባላቸውን በመጽሐፍ ከትበው ማኖራቸውን ከእነ እማኙ ያስቀምጣል። ፋኑኤል የሚባል መልአክ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰ መሆኑን ቁልጭ ያለ ምላሽ ያቀርባል። በምዕራፍ አራት ጸሐፊው «እመቤታችን በድንግልና ጸንታ አልኖረችም፤ ከጌታ በተጨማሪ ሌሎች ሰባት ልጆች አሏት፤ የሚለውና ከቡሴ ጋር የነበራትን ቆይታ በልማደ ብእሲ ወብእሲት እድርጌ» ላቀረበው ኑፋቄ ተጠያቂዊ ምላሽ ይቀርባል። በምዕራፍ አምስት የእመቤታችንን የክብር ስሞች በሚመለከት ለቀረበው ኑፋቄ ተጠያቂው ማብራሪያ በማቅረብ ጸሐፊውን ያሳፍራል። በምዕራፍ ስድስት በእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ስም የተጻፉ መጽሐፍት መሠረታዊ መገኛቸው መጽሐፍ ቅዱስ መሆኑን ያብራራል።

በምዕራፍ ሰባት ላይ ጸሐፊው «በምስለ ፍቱር ወልዱ» በሥዕለ ማርያም መነሻነት በቅዱሳት ሥዕላት ላይ ያስተላለፈውን ኑፋቄ በተጠየቃዊ መንገድ ያርማል። ቅዱሳት ሥዕላት መሠረታዊ መገኛቸው መጽሐፍ ቅዱስ መሆኑን በእነርሱ የሚደረገውን ተአምር ከበለፀገም 'አሁን መናገር ጋር በማያያዝ ሰፊ ትንታኔ ያቀርባል።

በማስከተል በምዕራፍ ስምንት ጸሐፊው ትውፊት እና አዋልድ መጽሐፍት እንደማያስፈልጉ ያቀረበውን ክህደት፤ መጽሐፍ ቅዱስን ባይቀር በትውፊት ያገኘው መንፈሳዊ ሀብት መሆኑን በመጥቀስ ጸሐፊውን ይሞግታል።

ያለትውፊት መጽሐፍ ቅዱስን መቀበል እንደማይቻል ሰፊ ትንታኔ ይሰጣል። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት ተማላጅ እንጂ አማላጅ አለመሆኑም ያብራራል።

በምዕራፍ ዘጠኝ ላይ ስለ እመቤታችን ቅድስና ንጽሕና ወላዲተ ሕይወት እና ሰዓሊተ ምሕረት ስለመገኘቷ የጻፉ መንፈሳውያንን ሊቃውንት

ድርሰትን ጸሐፊው ለመሸፈን ያደረገውን ስንኩል አተያይ በመተንተን የጸሐፊውን ጉድለት ይጠቀማል።

ምዕራፍ ዐሥር ስለ እመቤታችን በቅዱስ መጽሐፍ የተነገሩ ትንቢትና ምሳሌዎችን ጸሐፊው የተለየ ትርጉም እንዲይዙ አድርጎ ያቀርባቸዋል። ስብስብ ነፋቂዎችን በማክሸፍ የተነገሩ ትንቢቶች እና ምሳሌዎች ትክክለኛ ትርጉሚያቸውን እና ምስጢራቸውን ያብራራል። በምዕራፍ አስራ አንድ ላይ ጸሐፊው «የማርያም ጉባዔ ሲፈተሽ» በሚል ርእስ ላቀረበው ሰላትዊ ርእስ «የእመቤታችን ጉባዔ ሲጉበኝ» በሚል ርእስ እመቤታችን ከበዓለ ጳራትሊጦስ አስቀድሞ በማገፀን ሳላች በመንፈስ ቅዱስ ጥበቃ የኖረች እናት መሆኗን ያመላክታል።

በመጽሐፉ አንዳንድ መብራራት ለሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች ምንጭ የሚሆኑ መጻሕፍትን በግርጌ ማስታወሻ ለመጠቀም ተመክሯል። በአንዳንድ ምዕራፎች አስፈላጊ ናቸው ያልናቸውን የጸሐፊውን «መጽሐፍ» ገጽ እና ምዕራፍ አድምቀን በመጥቀስ ማብራሪያ ሰጥተናል። የክህደት መጽሐፉ በአንድ ግለሰብ ስም ቢወጣም የተጻፈው በበርካታ መናፍቃን እጅ መሆኑን ስለተገዙበት በጥቅሉ መናፍቃን እና በነጠላው ጸሐፊው እያልን የምላሽ መጽሐፉ መዘጋጀቱን ለመግለጽ እንወዳልን።

እኛ እንደ ቤተክርስቲያን ልጅነታችን ያለን አካፍለናል ጸሐፊው ላካው ነፋቂ ከዚህ በላይ ሊጻፍ እንደሚችል ማንብቢው አለን። በመሆኑንም ከእኛ የተረፈውን ሊቃውንት ቤተክርስቲያን አምልተውና አስፍተው እንደሚጽፉ ተስፋ አለን።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር ወለወላደቱ ድንግል
የመጻሕፍት ዝግጅት ክፍል

ምዕራፍ አንድ

፩. ብሥራተ ቅዱስ ገብርኤል

የነገረ ማርያም አስተምህሮ በሁለት አሰማድ የቆመ ነው፤ ጸጋ የሞላባቸው ህይወት የሚለውና አንቺ ከሴቶች መካከል ተለይተሽ የተባረክሽ ነሽ የሚለው ነው። በምዕራፍ አንድ ሥር ለነገረ ማርያም ትምህርታችን መነሻ የሚሆን ነጥቦችን በማውሳት አስቀድመን ባንሳናቸው ነጥቦች መነሻነት ጽሑፋችንን እንጀምራለን። ይኸውም የሚጀምረው ከሊቀ መላእክት ቅዱስ ገብርኤል ብሥራት ነው።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረ የዘመኑ ፍጻሜ ሲደርስ እግዚአብሔር ከድንግል የተወለደውን ልጁን ወደ ዓለም ሊልክ በወደደ ጊዜ /ገላ፩፡፱/ ይህንን ታላቅ የምሥራች ሊያበስር ወደ ዓለም የተላከ መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ነው። የጌታችን ወደ ዓለም መምጣት ለድኸች የምሥራችን ሊበብክ፣ ለባቸው የተሰበረውን ይጠግን ዘንድ፣ ለተማረኩት ነጻነትን፣ ለታሰሩትም መፈታትን ይናገር ዘንድ ነው/ኢሳ ፪፩፡፩/። ቅድስት ድንግል መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ያደረጉት ያቀረበው ሰላምታ ለአንዳንዶች እንደሚመስላቸው ውይይት ሳይሆን አምላክን በድንግልና ፀንሳ በድንግልና እንደምትወልድ የሚናገር ብሥራት ነው (ሉቃ፡፩፡፳፭)። ቅዱስ ሉቃስ የጻፈው ዜና ይኸንን እውነታ ይገልጣል። ይህም ብሥራት የሰው ልጆች በሞት ሥልጣን ሞግዚትነት ሥር በነበሩበትና ደስታ የሚባለው ነገር ፈጽሞ በማይታሰብበት ጽኑ የዲያቢሉስ አገዛዝ ዘመን የተደረገ ነው። «እግዚአብሔር ማዳኔ ለመጣ ጽድቄም ሊገለጥ ቀርቧል» /ኢሳ ፶፮፡፩/። በነበዩ እንዳናገረ እንደ ሐዋርያውም ቃል የዘመኑ ፍጻሜ ሲደርስ መልእክትን ለብሥራት ወደዚህ ዓለም ላከ።

በስድስተኛው ወር መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ናዝሬት ወደምትባል ወደ ገሊላ ከተማ ከዳዊት ወገን ለሆነው የሴፍ ለሚባል ሰው ወደ ታጩች ወደ አንዲት ድንግል ከእግዚአብሔር ዘንድ ተላከ። የድንግሊቱ ስም ማርያም ነበር። /ሉቃ፡፩፡፳፯/።

ቅዱስ ሉቃስ የጻፈውን አምላካዊ ቃል ምዕራፍ ፩፡፳፯-፴፭ ስንመለከት ምን እንረዳለን? መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ወደ ካህኑ

ዘክርያስ በተላከ ሚስቱ አልሳቢጥ በወሰነች በሰድስተኛው ወር ከድንግል ማርያም ዘንድ መላኩንና ሰላምታ አቅርቦ የአግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ከእርሷ እንደሚወለድ ማብራራት ነው።

መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ለድንግል ማርያም የአምላክን ዘላለማዊ/ክእላት መወለድ ሲያበሥራት የቀረባት «ደስ ይበልሽ ጸጋ የመላብሽ ሆይ እግዚአብሔር ከእንቺ ጋር ነው። አንቺ ከሴቶች ተለይተሽ የተባረክሽ ነሽ» /ሉቃ. ፩፥፳፮/ እያለ በታላቅ አክብሮትና ምስጋና ነበር። ከሰድስት ወር በፊት ለካህኑ ዘክርያስ የቅዱስ ዮሐንስን መወለድ ሲያበሥራው የቀረበለት አንዳች የምስጋና ቃል የለም። ካህኑ ዘክርያስ «እኔ ሽማግሌ ነኝ ሚስቴም በዕድሜ አርጅታለች፤ ይህን በምን አውቃለሁ?» ብሎ በከረከረው «እኔ በእግዚአብሔር ፊት የምቆመው ገብርኤል ነኝ፤ እንድንገርህም ይህችንም የምሥራች እንድንበክልህ ተልኬ ነበር፤ እነሆም በጊዜው የሚፈጸመውን ቃሉን ሰላላመንህ ይህ ነገር እስከሚሆን ቀን ድረስ ድዳ ትሆናለህ መናገር አትችልም ብሎታል /ሉቃ. ፩፥፲፱/ ።

መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ለብሥራት ወደ ካህኑ ዘክርያስ እና ወደ ቅድስት ድንግል ማርያም የቀረበበትን ሁኔታ ሰናጸጸር እጅግ የተራራቀ ነው። ዘክርያስን «ድዳ ትሆናለህ» ብለው፤ ድንግል ማርያምን «አንቺ ከሴቶች ተለይተሽ የተባረክሽ ነሽ» ብሎ አመሰግኗታል። ይህ በመልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ለድንግል ማርያም የቀረበው የምስጋና ቃል ድንግል ማርያም በቅዱሳን መላእክት አንደበት እንደምትመሰገን በግልጽ የምንረዳበት መሠረታዊ ቃል ነው። ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያንም ድንግል ማርያም በቅዱሳን መላእክት እንደምትመሰግን የጻፉት ይህን የቅዱስ መጽሐፍ ቃል አብነት በማድረግ ነው።

በአጻምና በልጆቹ ሞት ተፈርዶባቸው ሐዘን እና ንብቁልና በበፊክበት በዚያ የመከራ ዘመን «ደስታና ጸጋ» የተባሉ ቃላት እጅግ ብርቅ ነበሩ። እነዚህ የምስጋና ቃላት ብርቅ በነበሩበት ዘመን ድንግል ማርያም ከእግዚአብሔር ዘንድ በተላከ መልአክ አንደበት «ደስ ይበልሽ ጸጋ የመላብሽ» ተብላ ተመሰግናለች ።

«ጸጋ» የሚለውን ቃል መጽሐፈ ሰዋሰው ወመዝገበ ቃላት ሐዲስ «ብቁሙ» ይባላል፤ መልካም ስጦታ ዕድል ፋንታ፤ ትምህርት፤ ሰርዮት

ይቅርታ፤ ልዕልና፤ ክብር፤ ሕዋስ ሞገስ፤ የቸርነት ሥራ አለዋጋ የሚሰጥና የሚደረግ። በማለት ይፈታዋል። መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ድንግል ማርያምን «ጸጋ የመላብሽ» ብላት ሁብተ ሰማያት፤ መልካም ስጦታ፤ ልዩ ዕድል ፈንታ ክብርና ሞገስ እንደተሰጣት ለመግለጽ መሆኑን በማያሻማ መልኩ መረዳት ይቻላል። መልአኩ ጸጋ የመላብሽ ብላት «ሆይ»፤ የሚል ቃል አክብሮ ጨምሮ ነው። «ሆይ»፤ የሚለው ቃል፤ «አክብሮትን»፤ ፍቅርን ለመግለጽ ከስም ጋር እየተጣመረ የሚነገር ቃል። ነው።

«ጸጋን የተመላሽ ሆይ»፤ የሚለውን ቃል አለቃ አያሌው በሁለት መንገድ ሲያስረዱ ምንም እንኳ አምላክን ከመውለድ የአምላክ እናት ከመሆን የበለጠ ነገር ባይኖርም፤ ሀ/ያለ ዘርዐ ብእሲ በሕቴም ድንግልና በሥጋ አምላክን መወለዱን፤ ለ/ቤቶች ድንግልናን ከእናትነት፤ እናትነትን ከድንግልና አስተባብረው መያዝ የማይቻላቸው ሲሆን እርስዋ ግን ድንግልና ከእናትነት እናትነት ከድንግልና ተባብሮላት፤ በክብረ ወሊድ ላይ ከብረ ድንግልና ተጨምሮላት የአምላክ እናት የዘላለም ድንግል... መሆኗን፤ በቤቶች የሚደርሰው ሁሉ የሌለባት መሆንንም ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን የቤተክርስቲያን አስተምህሮ ጠቅሰው አብረርተዋል።

ይህ ሁኔታ እመቤታችን ዘንድ ከወንዶችና ሴቶች ልጆች/ከደናገሉ/ የተለየ ጸጋ እንደተሰጣት ማሳያ ነው ። የተሰጣትን ጸጋ «ጌታ ራሱ ምልክት ይሰጣችኋል እነሆ ድንግል ትፀንሳለች ወንድ ልጅ ትወልዳለች ስሙንም አማኑኤል ትለዋለች» በሚለው የነቢያት ቃል ትንቢት ላይ የተነገረ ነው/አሳ. ፯፥፲፱/ ።

ምክንያቱም እመቤታችን አምላክን መውለዷን የሚያመለክት ብዙ ነገር ነበራት። የመጀመሪያው ስለ እርሷ ትንቢት መነገሩ፤ እንደ ካህኑ ዘክርያስና ቅድስት አልሳቢጥ መገጃጃ እርሷን በመልአክ ብሥራት መክላቸው፤ ቅድስት ድንግል በእናቷ ማገፀን ሳለች ድውይ መፈወሷ፤ ሙት ማስነሣቷ እና በቤተ መቅደስ ማደን የተለዩት ያደርጋታል።

1. ቢላን ወልድ ከፍሌላል/ መጽሐፈ ሰዋሰው መመዝገብ ቃላት ሐዲስ፤ ፲፱፻፺፯ ዓ.ም. ገጽ ፳፻፪።
2. የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ተናትና ፖርቶር ማዕከል/አማርኛ መዝገበ ቃላት፤ ፲፱፻፹፮ ዓ.ም. ገጽ ፲፩።
3. አያሌው ቃላት፤ ሐዲስ አምላክ በኢትዮጵያ፤ በደደዘዘዘ ገጽ ፩።

የንጉሠ ነገሥት የእግዚአ አጋእዝት የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ሁሉ ባለ የትሕትና እመቤት የትሕትና አስተማሪ በመሆኗ የቅድስና ሁሉ ፍጻሜ የሆነው ይህ ታላቅ ነገር በእርሷ ተፈጽሞ ባለ ለመልእክቱ የተናገረችው ንግግር እጅግ የሚያስደንቅ ነው። «የጌታ ባሪያ እንደቃልህ ይሁንልኝ» ብላለች ይህ እንደምን ያለ ትሕትና ነው? እንዳያዩ ብርሃን ጨለማ የሆነባቸው ወገኖች/ እዮጳጳ፤/ ከዚህ በተቃራኒ በናገሩ ምን ያስደነቃል? ጻድቅና ኃይል የሆነውንስ /እዮጳጳ፤/ በፍጡር ልክ የገባቸውን ያህል ስለውት የለምን? ቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ ስለ እነዚህ ወገኖች ሲናገር «አንተ በሚገባ መላልሰህ ብትመረምርና የእነዚህን ወገኖች ግብራቸውን ብታውቅ ልትረዳም ብትወድ በከንፈራቸው ፈጣሪ ነው ይበሉት እንጂ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከሦስተኛ አካልነት አውጥተውት ታገኛቸዋለሁ» ይላል።

መልእክቱ ኃይሉን አምላክ እንደምትወልድ ሰላምታ አቅርቦ ሲያበሥራት «እኔ ለዚህ ለተነገረው ታላቅ ክብር ልበቃ ነው?» ብላ በመደነት የትሕትና ድንጋጤ ደንግጣለች። ግራ ግን አልተገባችም። የመልእክቱም ፊት ለእርሷ እንግዳ አልነበረም። ወንጌላዊው ቅዱስ ሉቃስ እንደ ሚናግረን ባየችውም ጊዜ ከንግግሩ የተነሣ ደነገጠች ነው የሚለን። ለእርሷ የብሥራቱ ዜና ዱብዳ አልነበረም፤ ምክንያቱም «ከጊዜዋ ደርሼ ወጥቼ ወርጄ አገልግያት» በማለት የተናገረችው የተነገረውን ትንቢት ጠንቅቃ ስለምታውቅ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ መልእክቱን ባየው ጊዜ የነበረበትን ሁኔታ ቅዱስ መጽሐፍ ሲያስረዳ «ባየሁትም ጊዜ እንደዋተ ሰው ሆኜ ከእግሩ በታች ወደቅሁ /ራዕ፩፤፲፯/። «እኔም ዳንኤል ብቻዬን ራእዬን ዐየሁ፤ ከእኔ ጋር የነበሩ ሰዎች ግን ራእዬን ዐላዩም፤ ነገር ግን ጾኑ መንቀጥቀጥ ወደቀባቸው፤ ሊሸሸጉም ሸሸ። እኔም ብቻዬን ቀረሁ ይህንንም ታላቅ ራእይ ዐየሁ፤ ኃይልም አልቀረልኝም ደም ግባቴ ወደማሸብሸብ ተለወጠ ብኝ»/ዳን ፲፤፮-፱/። ቅድስት ድንግል ማርያም ግን ባየችውም ጊዜ ከንግግሩ በጣም ደነገጠች /ሉቃ፩፤፳፱/ ያስፈራት በቤተ መቅደስ የምታውቀው የመልእክ ገጽ አልነበረም እርሷ ለመላእክት አገታቸው ናትና።

ድንግል ማርያምን አገነታቸውን ከሚያሰጉ የዕብራውያን ልጃገረዶች ጋር ማወዳደርም ትልቅ ክብደት ነው። የአይሁድ ልጃገረዶች ለመውለድ ትዳር ወይም ምክንያተ ዘር ያስፈልጋቸዋል። ድንግል ማርያም ግን በዚህ መስመር አልተጓዘችም። አምላክን የወለደችው የወንድ ዘር ምክንያት ሳይሆናት በድንግልና ነው።

የቤተ ክርስቲያኖችን ሊቃውንት መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ የድንግል ማርያምን ክብር፤ ቅድስና፤ ንጽሕና፤ ድንግልና፤ እና ወላዲተ አምላክነት የሚገልጽ መንፈሳዊያት ድርሰቶች አዘጋጠ ጅተዋል። የመጻሕፍቱ አዘጋጆች በቅድስና እና በመንፈሳዊ ዕውቀታቸው የተመሰከረላቸው ቅዱሳን ሰዎች ናቸው። በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ትልቅ ቦታ ከሚሰጣቸው መንፈሳዊያን ደራስያን አስቀድመን ባነሣነው ነጥብ ዙሪያ ጽሑፍ ከጻፉ ታላላቆች መካከል ቅዱስ ኢፍሬም፤ ቅዱስ ያሬድ፤ አባ ጊዮርጊስ ዘጋሥጫ እና ሌቁ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ተጠቃሽ ናቸው። እነዚህ አባቶች በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት የድንግልን ክብር የሚገልጹ ሥራዎችን አቅርበዋል። የእነዚህ ቅዱሳን ደራሲዎች ድርሰት መሠረታዊ መገኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

አባቶች መጽሐፍ ቅዱስን እንደ መሠረት ድንጋይ በመጠቀም የጻፏቸውን መንፈሳዊያት ድርሰቶች የሚቃወሙ የመጽሐፍ ቅዱስ

ሐሳብ ያልገባቸው ጽሑፍት ቢኖሩ የሚያስገርም አይሆንም። ሰዎች በማያውቁት ጉዳይ ጸጉር መሰንጠቅ መከራከር ራሳቸውን አዋቂ አድርጎ በመቁጠር አባዜ የተለከፉ ስለሆኑ ይኸው በሽታም ስለተዛመተ ቤተ ክርስቲያንንም ውስጥ ስለገባ በይጣን ገልብጦ በሚያስነብው ንባብ ምክንያት ስተው የሚያስቱ ብዙዎች ናቸው።

ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከመልእክቱ ቅዱስ ገብርኤል የሰማችውን ይኸንን ምስጋና በመዝሙራቷ፤ በውዳሴዋ፤ በቅዳሴዋ በጸሎት መጻሕፍቱ ሁሉ ትጠቀምበታለች። መናፍቃን «ተሐድሶ ነን» ባይወገኙች አስቀድመው የሚቃወሙት «ይዌድስዋ መላእክት» የሚለውን የእመቤታችንን የምስጋና ክፍል ነው። በእርግጥ ማንም ጤነኛ የሆነ

ሰው እንደሚገነዘበው «ይዌድስዋ መላእክት» የሚለው የድንግል ማርያምን ክብር ለመግለጥ መድኃኒታችን* ኢየሱስ ክርስቶስን ለመማገን የተዘጋጀው የጸሎት መጽሐፍ በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ላይ የተተከለ መሆኑን ነው። ጽንፈኛ አስተምህሮ እንደሆነ የሚያስቡ ወገኖች ቢኖሩ የንስጥርስ የልጅ ልጆች ናቸው።

ቢሆንላቸው ይህንን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የጸሎት መጽሐፍትን ሐሳብ ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ለማድረግ ከመሞከር አልፈው ነጥለው ባወጡት ነበር። «መላእክት ማርያምን ያመሰግኗል» የሚለው የምስጋና መጽሐፍ ሙሉ በሙሉ የተመሠረተው በሉቃስ ወንጌል ምዕራፍ ፩፥፳፮-፴፰ መነሻነት በመሆኑ የጨለመውና ነፋቄ የሚበቅልበት ያልቀናው ልባቸው ቃላትን እያንሸፈሉ ያልተማሩና ተምረው ወደ እውነት መድረስ የማይቻላቸው የእነርሱ ቢጤዎችን ነው። የድርሰቱ መሠረታዊ ሐሳብ በግልጽ የሉቃስ ወንጌል መሆኑ ጥቅሱ ምንም ሳይዛነፍ ተቀምጦ ሳለ ይዌድስዋ መላእክት የሚለውን «ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ» ማለት ሊሆን የሚችለው «ዌድ» ከሀደት ብቻ ነው። ድርሰቱን ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ለማድረግ አንዳንድ ወገኖች የሉቃስ ወንጌልን ቆርጠው ጥለው «መልአኩ ገብርኤል ማርያም ላንቺ ክብር ምስጋና ይገባላል» አላት ከሚለው ይጀምሩና ወላዲተ አምላክ ምስጋና ይገባላል። ቅድስት ነሽና ምስጋና ይገባላል፤ የመለኮት ማደሪያ ነሽና ምስጋና ይገባላል። የተሸለመች ድንኳን ነሽና ምስጋና ይገባላል፤ የመላእክት እህት የሕዝብ ሁሉ እናት ነሽና ምስጋና ይገባላል። የሁሉ እመቤት ማርያም ምስጋና ይገባላል። በላማዊት ማርያም ምስጋና ይገባላል። ልዑል ማደሪያው ትሆን ዘንድ መርመሻና ምስጋና ይገባላል። በወርቅ የተሸለምሽ የርግብ ክንፍ በብር ያጌጥሽ ምስጋና ይገባላል። ጉኖችሽ በወርቅ አመልማሎ የተሸለሙ ለእንቺ ምስጋና ይገባላል። የምሥራቅ ደጃፍ የብርሃን እናቱ ለእንቺ ምስጋና ይገባላል። ከፀሐይ ሰባት እጅ የምታበሪ ክብርሽ ከአድባራቱ ሁሉ ከፍ ከፍ ያለ ላንቺ ምስጋና ይገባላል። ማርያም ሆይ ከተመረጡ የተመረጣሽ ከተከበሩ የተከበርሽ ለእንቺ ምስጋና ይገባላል። በማለት የመጽሐ

ፉን ሐሳብ ይቆርጡታል። ገጽ 22 ይህ ጸሎት በአብዛኛው ሕዝብ ዘንድ በቃል አልያም በንባብ ዘወትር ወደ እመቤታችን የሚቀርብ ምስጋና በመሆኑ ሰይጣን ደንበበ ገባል። በማገጸኗ ፍሬ ድል ተነሥቷልና ዘወትር በልብ መናፍቃያን እያደረ ድንግል ማርያምን ይቃወማታል።

ቅዱስ መጽሐፍ ኅብድ ለሚገባው ክብርን ስጡ ይላል። ለእምላክ ማደሪያነት ከተመረጠች እመቤት የበለጠ ክብር የሚገባው ማን ሊኖር ይችላል? ቅዱስ ያሬድም አንቀጽ ብርሃን በተሰጠው የምስጋና ድርሰቱ ስለ ድንግል ማርያም መመስገን ሲመሰክር «ልጅሽንም በዚህ ዓለም በወለድሽው ጊዜ በይኖቻቸው ብዙዎች የሆኑ ኪሩቤልና ክንፎቻቸው ስድስት የሆኑ ሱራፌል በበረት ውስጥ ጋራዱልሽ የብርሃን ደመናዎችም ከበቡሽ የመላእክት ሠራዊትና የሰማይ ጭፍሮች በመፍራትና በመንቀጥቀጥ በፊትሽ ቆሙ፤ ኪሩቤልና ሱራፌል በሰማያት ካለው ከቀድሞ ምስጋናቸው ወገን ባልሆነ በሌላ/በአዲስ/ ምስጋና አመሰገኑሽ» ብሏል።

መናፍቃን በይዌድስዋ መላእክት መጨረሻ የተጠቀሰውን በመጽሐፉ ላይ የቀረበውን ሐሳብ ለምን ቆርጠው አስቀሩት? ብሎ መጠየቅ የዋሕ ነት አይደለም። በእርግጥ አንድ ሰው አንድን ጉዳይ የተሳሳተ ነው ካለ የጉዳዩን ስሕተት መሆን በተጨማሪ መረጃ አስደግፎ ማቅረብ አለበት። በዚህ ሐሳብ ላይ በአንድ አቅጣጫ ድምዳሜ መስጠት በሌላ በኩል ክፍተት ሲፈጥር ምላሽ ባጣስ ብሎ መጠየቅ የብልህ እና የትክክለኛ ጸሐፍት ሙያዊ ግጭታ ነው። «የድንግል ማርያምን ክብር ለማጉደፍ እየተጻፉ ያሉ» መጻሕፍት ግን እንዲህ ዓይነት ተጠየቃዊ /Logical/ ጉዳይ ያልቀረበባቸው፤ እናቅርብም ቢባል ተረት ተረት እንጂ ተጨባጭነት የሌላቸው የተቃረሙ የማይነጋገሪያ ወርቅ ቅብ ባዶ የቃላት ኳኳታዎች ከመሆን የዘለለ ፋይዳ የሌላቸው ናቸው። ምክንያቱ ግን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት ክብር አጉልቶ የሚያሳይ ሐሳብ በመሆኑ ብቻ ነው። የተቆረጠው ሐሳብ እንዲህ ይነበባል።

1. ቅዱስ ያሬድ «አንቀጽ ብርሃን» ገጽ ፴፮።

«ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ዘንድ ለምኝልን፤ ያደነን ዘንድ በአባቱ ምስጋና ከቅዱሳን መላእክቱ ጋር በመጣ ጊዜ ጸድቃንን በቀኙ ኃጥአንን በግራው ባቆመ ጊዜ እኛን ከሰማዕቱ አስጢ ፋኖስ ከመ ጥምቁ የሐንሰ ጋር እና ከሁሉ ቅዱሳን ከሰማዕታት ጋር ያቆመን ዘንድ ለምኝልን ለዓለመ ዓለም አሜን ለዘላለሙ ይቅር ይበላን»። በዚህ የምስጋና ክፍል በግልጽ የጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነት፤ ዳግም ምጽአት፤ ይቅርባይነት ተቀምጧል። መናፍቃን ይሄንን ክፍል ሆነ ብለው የሚያጣምሙት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በልበ ምእመናን እንደተዘከረ ለማስመሰል ነው።

«በዐይናቸው እንዳያዩ በጀርአቸውም እንዳይሰሙ በልባቸውም እንዳያስተውሉ ተመልሰውም እንዳልፈውላቸውም የዚህ ሕዝብ ልብ ደንድናአልና ጀርአቸው ደንቁርአል ዐይናቸውንም ጨፍነዋል።» /ኢ.ሳ. ፮፥፱.፯፤ ማቴ. ፲፫፥፲፮/ የሚለው የነቢዩ ኢሳይያስ ትንቢት ይፈጸምባቸው ዘንድ ተሰውርባቸው ይሆናል እንጂ በግልጽ መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ለድንግል ማርያም ከብርና ምስጋና እንዳቀረበላት በሉቃስ ወንጌል ምዕራፍ ፩ ከቁጥር ፳፮፥፴፰ ተጽፏል። በምስጋና መጽሐፉ ላይ የቀረበው ዝርዝር ጉዳይ ከቅዱስ ሉቃስ ወንጌል እና ነገረ ድንነት የአምላክን እናት በሚመለከት ነቢያት ከተናገሩት ትንቢትና ምሳሌ የተወሰደ ነው። መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ከድንግል ማርያም ፊት ቀርቦ የተናገረው እንመልከት።

«ደስ ይበልሸ፤ ጸጋ የሞላብሽ ሆይ እግዚአብሔር ከአንቺ ጋር ነው አንቺ ከሴቶች መካከል ተለይተሽ የተባረከሽ ነሽ አላት።» /ሉቃ ፩፥፳፰/። ከዚህ በላይ ምን ምስጋና ማቅረብ አለ? ወይስ ይህን የመልእክትን የምስጋና ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ እንፋቀው? «መልእክት የምስጋና ቃል አላቀረበላትም» ማለት ነቢዩ ኢሳይያስ እንደተናገረው «እያዩ አለማየት እየሰሙ አለማስተዋል» ነው።

መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ድንግል ማርያምን ሲያበሥራት ከእርሷ የሚወለደው የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ሲያስረዳ «መንፈስ ቅዱስ

በአንቺ ላይ ይመጣል የልዑልም ኃይል ይጸልልሃል። ስለዚህ ድግሞ ከአንቺ የሚወለደው ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል» /ሉቃ. ፩፥፴፯/ ብሏል። መልእክት በዚህ ገጽ ንባብ ውስጥ ትኩረት ሰጥቶ የተናገረባቸው ሦስት ጉዳዮች አሉ። «መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል፤ የልዑል ኃይል ይጸልልሃል» ከአንቺ የሚወለደው ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው የሚለው ነው። ይህን ቃል የሉቃስ ወንጌል አንድምታው ሲያብራራ መንፈስ ቅዱስ ያድርብሃል ኃይል ልዑል ወልድ ከሦስቱ ግብራት ይከለከልሃል እርሱም ከሦስቱ ግብራት ንጹሕ ነው፤ ከአንቺ የሚወለደውም ቅዱስ፤ ቅዱስ ቅዱስ ተብለው ከሚመሰገኑት አንዱ ቅዱስ ነው። በማለት ከተገለጸው ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው። በሁለቱም የተገለጸው ሐሳብ በማያሻማ መልኩ ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ያስረዳል። እንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስ ከማንኛውም በደል እና ኃጢአት ንጹሕ መሆኑን የሚገልጽ ነው። እመቤታችንም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ከሦስቱ ግብራት ንጹሕ መሆኗን የሚያመለክት ነው። በሌላ አነጋገር ከአዳም ከሚወጣው የውርስ ኃጢአት መጠበቋችንም የሚገልጽ ነው። ሦስቱ ግብራት የተባሉት ጾታዊ ግንኙነት፤ ዘር መቀበል እና ሰበሉት ድንግልና ናቸው። እመቤታችን ከእነዚህ ሁሉ ንጽሕት ናት።

የመጽሐፉ መሠረታዊ ሐሳብ የተጠቀሰው ሲሆን ከሐዲው «መጋቢ ጥበብ» በሉቃስ እመቤታችንን ለመሳደብ በጻፈው የኑፋቱ መጽሐፉ «መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል። የልዑልም ኃይል ይጸልልሃል ስለዚህ ከአንቺ የሚወለደው ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል» የሚለውን እንደመሰለው ሲያብራራና የራሱን ብያኔ ሲሰጥ መልእክትም ይህ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የሚፈጸም ተአምር እንደሚሆን አብራራላት፤ ደግሞ ከአዳም ከሚወጣው የውርስ የኃጢአተኛ ሥጋዊ ተፈጥሮን በመንፈስ ቅዱስ መጸለል ምክንያት ሕፃኑ /ኢየሱስ ክርስቶስ/ «ቅዱስ»፤ እንደሚሆን እንመለከታለን ብሏል። /በዉኑ በማርያም ልታምን ይገባሃልን ገጽ 21/ እዚህ ላይ «ጸሐፊው»፤ እስከ ዛሬ የተነሡ

፤ የኢትዮጵያ ኢየሱሳክና ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን፤ ወንጌል ቅዱስ ፲፱፻፮፤ ትርጉሙ፤ ፲፱፻፶፮ ላይ ገጽ ፻፸፪።

መናፍቃን እንኳን ያልደፈሩትን ከሀደት በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ መናገሩን በግልጽ እንመለከታለን። እንደ «ጸሐፊው» አገላለጽ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአጻም የውርስ ኃጢአት ውስጥ ያለፈ በመሆኑ በመንፈስ ቅዱስ መጸለል ቅዱስ ሆኗል» ማለት ነው። «ጸሐፊው» ከብሪ ድንግልን ዝቅ ለማድረግ ያቀረበው ነፋቄ በኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክነትም ላይም ሰንዝሯል። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ» ተብለው ከሚመሰገኑት ከሦስቱ አካላት «ሥላሴ» አንዱ ነው። ነቢዩ ኢሳይያስ ቅዱሳን መላእክት «ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ» /ኢሳ. ፳፻፱/ እያሉ ማመስገናቸውን የመስከረሰትን ደቀመዛሙሩትን ወደ ዓለም ሲልኩቸው በአብነ፣ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችሁ ደቀ መዛሙርቱ አድርጓቸው። /ማቴ. ፳፭፥፲፱/። ሲል ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር እኩል ትክክል መሆኑን የገለጸውን አምላክ «በመንፈስ ቅዱስ መጸለል ምክንያት ሕዝቡ ቅዱስ እንደሚሆን አመለከታት።» ማለት ምን ዓይነት ድፍረት ነው? በእውነት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲያስተምር «በሰው ልጅ ላይ የሰድብን ቃል የሚናገር ኃጢአቱ ይሠረይለታል፤ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ግን የሰድብን ቃል የሚናገር ኃጢአቱ አይሠረይለትም» /ማቴ. ፲፪፥፴፪/ እንዳለ «ጸሐፊው» «ኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ መጸለል ከአጻም የውርስ ኃጢአት ተጠብቋል» በማለት የማይሠረይ ኃጢአትን ሠርቷል።

ድንግል ማርያም ከመልአኩ ጽፈ ባደረገችው ምልልስ መንድ ስለማላውቅ ይህ ነገር እንዴት ይሆናል/ሉቃ፩፥፴፬/ በማለት ለጠየቀችው ጥያቄ ግብሩ የመንፈስ ቅዱስ መሆኑን ነገራት ። ምድር ያለ ባሕርይዋ ዘርን ታስገኝ ሲትም እንበለ ሩካቤ/ያለሩካቤ/ ዘርን እንድትተካ ማድረግ የሚቻለው ከሦስቱ አካላት አንዱ የሆነው እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነውና። በእርሷ የተደረገው ነገር ድንቅ ነው።

ጸሐፊው ቅድስት ቤተክርስቲያን አብዮወልድ፤መንፈስ ቅዱስን (ሥላሴ)ዘንግታ ለቅድስት ድንግል ማርያም ብቻ ምስጋና ታቀርባለች የሚል ነፋቄን ቃል እግዚአብሔርን ቆርጦ ቀጥሎ ሲያቀርብ «ዛሬ በ ጸሎተ ማዕድ ሳይቀር ስብሐት ለእዝትን ማርያም.....»ለየተባለ

ማርያም እንድትመሰገን ቤተክርስቲያን አላለች። ብሏል ገጽ 27። በጸሎተ ማዕድ በቅድሚያ የሚመሰገኑት ስማቸው የሚጠራው የሥላሴ ነው። ሦስት ጊዜ «ስብሐት ለአብ ስብሐት ለወልድ ስብሐት ለመንፈስ ቅዱስ» በማለት ለባሕርይ አምላክነታቸው ምስጋና እናቀር ባለን። እመቤታችንን ስለተሰጣት ጸጋ «ስብሐት ለእግዚትን ማርያም ወላዲተ አምላክ»፤ አምላክን ለወለደች ለእመቤታችን ለማርያም ምስጋና ይገባል እንላለን። ይህን ምስጋና ለናቀርብ በምስጋናችን ውስጥ ምክንያታችን በግልጽ አስቀምጠን ነው። ጸሐፊው የተቀመጠውን እውነት ሸፍኖ አንባቢያን ለማጠራጠር ከምስጋና መጽሐፉ ላይ የአብነ፣ ወልድ፤መንፈስ ቅዱስን ስም ቆርጦ አስቀርቶ ጠቅሷል። መጻሕፍትን በመቆንጸል መቀሰጥ፤ ማጠራጠርና ግራ ማጋባት የመናፍቃን የቅስጣ ስልት መሆኑን እንባቢያን ሊረዱት ይገባል።

፩፻ የቅድስት ድንግል ማርያም ሰላምታና የቅድስት ኤልሳቤጥ ምስጋና

ጸሐፊው እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በቅድስት ኤልሳቤጥ መመስገኗን ለመሸፈን «የቅድስት ድንግል ማርያምና የቅድስት ኤልሳቤጥ ውይይት» የሚል ርእስ ሰጥቷል ገጽ 23። ወደቤት ለትዝብም ሰላምታ ሲጡ ቤቱም የሚገባው ቢሆን ሰላማችሁ ይድረስለት ባይገባው ግን ሰላማችሁ ይመለስላችሁ/ ማቴ ፲፥፲፩-፲፫/። ተብሎ እንደተጻፈው የድንግል ማርያም ታላቅነቷና ክብሯ በተረዳ ነገር ተገለጠታወቀ አንላችሁም፤ የእግዚአብሔር ወልድ እናት መሆኗን አስቀድመው ነቢያት ትንቢት ሲናጋሩ የታወቀ ነውና ። ሁለቱ እናቶች ነገረ እግዚአብሔርን በማድነቅ ተዋሰኑ ማድረጋቸው እውን ነው። ከንግግራቸው በፊት ግን ቅድስት ኤልሳቤጥ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተሞልታ «እንቺ ከሴቶች ሁሉ ተለይተሽ የተባረክሽ ነሽ የማንከንሽም ፍሬ የተባረክ ነው። የጌታዬ እናት ወደ እኔ ትመጣ ዘንድ እንዴት ይሆንልኛል» በማለት አመሰግኗት።

ቅዱስ ሉቃስ እንደጻፈው ቅድስት ኤልሳቤጥና ካህኑ ዘካርያስ በጌታ ትእዛዝና ሕግጋት ሁለ፣ያለነቀፉ ያሚሔዱ በእግዚአብሔር ፊት ጸድቃን ነበሩ /ሉቃ. ፩፥፳፫/። እነዚህ ሕጋውያን ለአያሌ ዓመታት

ትእዛዛትና ሕግጋትን ጠብቀው ቢኖሩም ልጅ አልነ በራቸውም ። ልጅ ለማግኘትም እግዚአብሔርን ተስፋ ከማድረግ በስተቀር ያደረጉት ሥጋዊ ጥበብ አልነበረም። ዳሩ ግን እግዚአብሔር እነዚህን ጥንዶች ልጅ በመስጠት የሚጉበኝበት ቀጠሮ ነበረው። በመሆኑም መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል «ካህኑ ዘካርያስ በእግዚአብሔር ፊት በቤተ መቅደስ/ ሲያገለግል ጸሎቱ እንደተሰማ ሚስቱ ኢልሳቤጥም ወንድ ልጅ እንደምትወልድ ነገረው። ካህኑ ዘካርያስ በሰዓቱ እርጅና የተጫነው አረጋዊ በመሆኑ ባለቤቱ ኢልሳቤጥም በቤቶች የሚታየው ልማድ የተቋረጠበት አረጋዊት በመሆኗ የመልአኩን ብሥራት ለመቀበል ተቸግሯል። ዳሩ ግን መልአኩ ከእግዚአብሔር ታዝዞ የመጣና ብሥራቱም አማናዊ በመሆኑም የካህኑ ዘካርያስ ባለቤት ኢልሳቤጥ ፀነሰች።

ቅድስት ኢልሳቤጥ በፀነሰች በስድስተኛው ወር ወደ ካህኑ ዘካርያስ የተላከው መልአኩ ገብርኤል ወደ ድንግል ማርያም ተላከ ። ለድንግል ማርያምም የአምላክን ከእርሷ በድንግልና ተፀንቦ በድንግልና መወለድ አበሠራት። እመቤታችን የመልአኩን ብሥራት ሳትጠራጠር «እንደቃልህ ይሁንልኝ» ብላ ተቀብላለች /ሉቃ. ፩፡፴፭/። በዚህ ጊዜ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የዕለት ፅንሰ ሆኖ በማገፀኗ ተቀረፀ። ከዚህ በኋላ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ዘመዳን ኢልሳቤጥን ለመጠየቅ «ወደ ተራራ ማው አገር ወደ ይሁዳ ከተማ ፈጥና ሔደች፤ ወደ ዘካርያስም ቤት ገብታ ኢልሳቤጥን ተላለመቻት። ኢልሳቤጥም የድንግል ማርያምን ሰላምታ በሰማች ጊዜ ፅንሱ በማገፀን ውስጥ ዘለለ። በኢልሳቤጥም መንፈስ ቅዱስ ሞላበት። በታላቅ ድምፅም ጮኻ እንዲህ አለች። አንቺ ከሴቶች መካከል የተባረከሽ ነሽ። የማገፀንሽም ፍሬ የተባረከ ነው። የጌታዬ እናት ወደ እኔ ትመጣ ዘንድ እንዴት ይሆንልኛል? እነሆ የሰላምታሽ ድምፅ በጆሮዬ በመጣ ጊዜ ፅንሱ በማገፀኔ በደስታ ዘሎአልና ስትል ተናገረች /ሉቃ. ፩፡፶፭/።

እመቤታችን ድንግል ማርያም ዘመዳን ኢልሳቤጥን ለመሳለም ባደረገችው ጉዞ ውስጥ ዐቢይ መንፈሳዊ ተዐምር ተከስቷል። የመጀ

መረዋው የድንግል ማርያም ሰላምታ በኢልሳቤጥ ጆሮ ሲሰማ ፅንሱ በማገፀኗ ውስጥ በደስታ መዝለሉ ሲሆን ሁለተኛው ሰላምታዋን የሰማችው ኢልሳቤጥ በመንፈስ ቅዱስ መሞላቷ ነው። ከዚህ ድንቅ ምስጢር በማስከተል ቅድስት ኢልሳቤጥ በታላቅ ድምፅ ጮኻ ለእመቤታችን ምስጋና ካቀረበች በኋላ እርሷ ወደ እመቤታችን መሔድ እንጂ እመቤታችን ወደ እርሷ መምጣት እንደማይገባት ምስጋናዋንና አክብሮቷን ስትገልጽ «ከሴቶች ተለይተሽ አንቺ የተባረከሽ ነሽ። የማገፀንሽም ፍሬ በፍክ ነው። የጌታዬ እናት ወደ እኔ ትመጪ ዘንድ እኔ ምንድን ነኝ?» ብላለች /ሉቃ. ፩፡፶፬/።

ከላይ የተከናወኑትን ዐቢይት መንፈሳዊያት ምስጢራት የሚከሰቱልን ነገሮች አሉ። በቅድሚያ በኢልሳቤጥ ማገፀን ውስጥ ፅንሱ በደስታ ለምን ዘለለ? በግልጽ ድርጊቱ የተፈጸመላት ቅድስት ኢልሳቤጥ እንደ መስከረችው የእመቤታችንን የሰላምታ ድምፅ በጆሮዋ ስለተሰማ ነው። ቅድስት ኢልሳቤጥን የተላለመቻት ከቅዱሳት አንስት አንዷ ብቻ አይደለችም። በማገፀኗ አምላክን የተሸከመች በዕለት፤ ቅድስት እና ቡርክት ወላጇት አምላክ ናት። ከክፉ ሰዎች አንደበት የሚወጣ ኃይል የተቀላቀለው ክፉ ንግግር ሰዎችን ለሐዘን፤ ለሞራል ውድቀት ይዳርጋል። ከእመቤታችን አንደበት የወጣው የሰላምታ ቃል ግን በማገፀን ያለ ፅንሰን በደስታ አዘልሏል፤ ይህ ምን ዓይነት መመረጥ ነው? ኢልሳቤጥ በስተርጅናዋ በፀነሰች ጊዜ እንኳን ደስ አለሽ የሚሏት ጉረቤትና ዘመድ እንደማታጣ እንገምታለን። ነገር ግን የአንዱንም ጉረቤት ሰላምታ ሰምታ በማገፀኗ የሚገኘው ፅንሰ እንደዘለለ አልነገረችንም። የእመቤታችን ሰላምታ በመስማቷ ግን በማገፀኗ ያለው ፅንሰ በደስታ መዝለሉን የተረዳች ኢልሳቤጥ መስክራለች።

በማገፀኑ ኢልሳቤጥ ያለው ፅንሰ የእመቤታችን ሰላምታ በእናቱ ጆሮ ሲደመጥ መዝለሉ እንደኛ በሰላምታ አቅራቢዋ ወላጇት አምላክ ማገፀን ያለው አምላኩ በመሆኑ እና እርሷም የአምላክ እናት መሆኗን ለመመስከር ነው። የፅንሱ መዝለል ሐዋርያት በሲኖዶሳቸው «ቅዱስ

የሐንሰ ሰገደ» ብለውታል። ቅዱስ ያሬድም «ሰገደ» በማለት የሐዋርያ ቅን ሐሳብ አጠናክሮታል። ሐዋርያት በሲኖዶሳቸው ሰገደት ብለው እንደ ወሰዱት የሉቃስ ወንጌል አንድምታው ያስረዳል።

የእመቤታችን ሰላምታ ሲደመጥ ለቅድስት ኤልሳቤጥ የተደረገላት ነገር በማንፀኗ ውስጥ የፅንሷ መዝለል እርሷ ያቀረበችው የእክብርትና የምስጋና ቃላት የሚሆናቸው ወገኖች አሉ። እመቤታችንን ስለማይወዷት እርሷ ያደረገችውንና በእርሷ በኩል የተከናወነ ደገኛ ነገር ለመሸፋፈን እና ለማጥላላት ይሞክራሉ እውነታው ግን አስቀድመን ለማሳየት እንደሞከርነው የተገለጠ ነው። ይህ በወላዲት አምላክ እና በቅድስት ኤልሳቤጥ መካከል የተደረገው ሰላምታና ምስጋና የእግዚአብሔርን ኃይል፣ የቅድስት ማርያም ልዕልና የቅድስት ኤልሳቤጥንም መመረጥ የታየበት ድንቅ ምስጢር ነው። ወንጌላችን ለተከደነላቸው በጥቅስ ተገንዘው በጥቅስ ለተቀበሩ ወገኖች እንኳን ምክንያትን የሚያሳግ ነው።

አስቀድመን ካነገሩቸው ነጥቦች በተጨማሪ «በመጽሐፍ ቅዱስ በእግዚአብሔር መልእክ እና በቅድስት ኤልሳቤጥ አንደበት «ከቤቶች ቀለይተሽ እንቺ የተባረከሽ ነሽ» ተብላ /ሉቃ. ፩፡፳፱፤ ፵፪/ መመስገኗ እመቤታችን በዓለም ላይ ከሚገኙ ሴቶች ልዩ መሆኗን በግልጽ በማያሻማ ሙልኩ ቀርቦ ባለ ከእርቶዶክሳዊ አስተምህሮ ውጭ ያሉ በሉተርና በጳጳስ ካልቪን አባቶቻቸው ጨርሶ ያልቀረበውን ይህንን ክህደት ከወደቀች አመነዉት? ለምንስ በአፋቸው ሊያሰብ ጌታ ነው እያሉ በየመንገዱ የሚጠፋት ጌታ እናት ክብር ሳይታያቸው ቀረ? እንዴትስ ከዓለም ሴቶች ጋር ሊያወዳድሯት ሞከሩ? የእመቤታችንን በዓለም ከሚገኙ ሴቶች ልዩ መሆን መቀበል የተለየ ሳይንሳዊ ማብራሪያ የሚያስፈልገው ጉዳይ አይደለም።

እመቤታችን በእግዚአብሔር ዘንድ ያላት ክብር ቅዱስ መጽሐፍ ሲናገር «ወላድ ሰውነቷን በተዋሕዶ ታከብራለች፤ በአሕዛብም መካከል ትመካለች፤ በእግዚአብሔር ወገኖች መካከል ነገርን ትናገራለች በሐዋርያትም መካከል ነገርን ትናገራለች»/ሲራ ፳፱፡፩-፫/ ይላል። ይህ

በመጽሐፈ ሲራክ የተገለጠው የምስጋና ቃል የጌታችን ምስጋና ነው። ድንግል ማርያምን ከማንም በላይ ሰው ሳይሆን እግዚአብሔር አምላክ አክብሯታል። ስለዚህ ከሰው ወገን ተጨንቆ ተጠቦ በክብሯ ላይ እንዳች ነገር ሊጨምርላት የሚችል ወገን የለም። በቅዱሴ ማርያም ይህንን ቅዱሴ የሚቀድስ ካህን ማርያምን የሚቀድስ አይደለም ራሱ የሚቀድስ ነው እንጂ የሚለውን ቃል ልብ ይላል።

አስቀድመን ያነሳነው አንቀጽ «በእግዚአብሔር ንድ ባለሟልነት /ሞገስን/ አግኝተሻል» /ሉቃ. ፩፡፵፫/ ከሚለው የመልእክ ቅዱስ ገብርኤል ምስክርነት ጋር የሚገናኙበት ነው።

ሌላው ነገር ቅድስት ኤልሳቤጥ የእመቤታችን «የሰላምታ ቃል» ስትሰማ በማንፀኗ ውስጥ ያለውን ፅንሰ መዝለል በተመለከተ ግንዛቤ አቸው የተሳሳተ መሆኑ ነው። ስሕተታቸው የሚነሳው በፅንሰ መዝለል በደስታ መዝለል መካከል ያለውን ልዩነት በአምነት ዐይን ሊመከቱት ባለመቻላቸው ነው «በኤልሳቤጥ ፅንሰ ውስጥ ያለው የሐንሰም በጊዜው ደስ ተሰኝቷል፤ ደስታውም የሚነሳው የእመቤታችን ሰላም ከኤልሳቤጥ አልፎ በማንፀኗ ለነበረው ሕፃን እንኳን በመቅረፉ ነው። የሐንሰ በምድራዊ አገልግሎቱ እንዳደረገው ሁሉ ሳይወለድም በፊት በጌታ እናት በማንፀኗም ፍሬ በጌታችን መደሃታችን ሊያስሰ ክርስቶስ ደስ ተሰኝቷል /ገጽ 23/ ይላል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ግልጽ ሐሳብ እንደሚያስረዳን በኤልሳቤጥ ጆሮ የድንግል ማርያም የሰላምታ ቃል በተደመጠ ጊዜ የሰድስት ወራት ዕድሜ የነበረው ፅንሰ ዘጋል። ፅንሱ የዘለለው እናቱም እርሱም የእመቤታችን ድምፅ ስለሰሙ ነው። ሰላምታ ያሰማቸው ድንግል ማርያም ስትሆን ኤልሳቤጥም «የሰላምታሽን ቃል በሰማሁ ጊዜ ፅንሱ በማንፀኗ በደስታ ዘለለ» የሚለው ቃል አስቀድመን ያነገሰውን ሐሳብ የጠናክሮ ልናል። ይህ ድርጊት በግልጽ የድንግል ማርያምን ክብር የሚገልጥ ስለሆነ በዓላማ መጽሐፍ ቅዱስን የሚያጣምሙ ሰዎች ሊረዱት አይፈልጉም። ለእርሷ ሊደረግ የሚገባው እና ያመኑ እውነተኛ ክርስቲያኖች የሚያደርጉትን አክብሮት ለመሸፈንም ያለመ ድብቅ ተንኮል አለበት።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰዓቱ ሰው ለመሆን በማገዝ ድንግል ተወስኗል። የቅድስት ኤልሳቤጥ ፅንሰ (ዮሐንስ) ያቀረበው በደስታ መዝላል /ሰግደት/ ከድንግል ማርያም ሰላምታ ተከትሎ የተከናወነ በመሆኑ «ሐዋርያት በሲኖዳቸው ሰገደ» ብለው የወሰዱት አማኖት እና ትክክለኛ ትርጉም ነው። ፅንሱ ደስታውን የገለጸው ለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ሳይሆን እርሱን ለተሸከመችው እናቱም ጭምር ነው። በአንድ አካል በአንዲትም እምነት የተከፋፈለ ምስክርነት የለም ኢልሳቤጥ አመላካችነት ከሆነ የማይታወቅ ፍሬም አመላካችነት። መጽሐፍ ቅዱሳም የሚያረጋግጥልን እውነታ ይሄንኑ ነው። ይህን ግልጽ እውነታ መሸፈን ጭፍን ጥላቻ ብቻ ከመሆን አይዘልም።

በእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምና በኤልሳቤጥ መካከል የተደረገውን ሰላምታ ተከትሎ ቅድስት ኤልሳቤጥ «ከሴቶች ተለይተሽ አንቺ የተባረከሽ» /ሉቃ. ፩፡፵፪/ የሚል ጥልቅ ምስጢር ያለው ምስጋና እና ምስክርነት ሰጥታለች። ይህ የምስጋና ቃል የቅዱስ ሉቃስ ወንጌል አንድምታው እንዲህ ቢል ይተረጎመዋል። «ከሴቶች ተለይተሽ መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ የሌለብሽ በረከተ ሥጋ በረከተ ነፍስ እያማለድሽ የምታሰጪ ነሽ» ይላል። መተርጎሙ ለቅድስት ኤልሳቤጥ የምስጋና እና የምስክርነት ቃል ከላይ የሰጡት ትርጓሜ ከእመቤታችን ሕይወት ጋር በቀጥታ የሚዛመድ እንጂ የሚረራረቅ አይደለም። ምክንያቱም «ከሴቶች ተለይተሽ አንቺ የተባረከሽ» የሚሉት እጅግ ውብ ቃላት ናቸው። እመቤታችን በዓለም ላይ ከሚገኙ ሴቶች የተለየች ነች። ይኸውም በግልጽ እንደሚታወቀው የመጀመሪያው በእግዚአብሔር ከሴቶች ተለይታ መመረጧ ነው። እመቤታችን ለእግዚአብሔር እናትነት በድንግልና ፀንሳ በድንግልና ለመውለድ ተመርጧለች፤ በዚህም ላይ ከልማደ አንስታ ከሴቶች ልማድም ተለይታለች። እግዚአብሔር ለእናትነት ቢመርጣት ከዚህ ሁሉ ነገር ለይቶ መርጧታል። ይሄንን የድንግል ማርያምን ከአንስተኛዋ ሰላም ተለይታ መመረጥ ቅዱሳን ነቢያት በትንቢታቸው ተናግረውታል። «እግዚአብሔር ማደሪያው

ትሆን ዘንድ ጽዮንን መርጧታል» /መዝ. ፻፴፩፡፲፱/ ቢል ቅዱስ ጳውሎስ መመረጧን ቢናገር መቢቡ ሰሎሞን ደግሞ «ወዳጄ ሆይ ሁለንተናሽ ውብ ነው፤ ምንም ነውርም የለብሽም» ብሏል /መዝ. ፱፡፯/። መንፈስ እግዚአብሔር ያናገራቸው እና መንፈሳዊ ጥበብ የተቸራቸው ሰዎች እንደ መስከሩት እመቤታችን ምንም ነውር ኃጢአት የሌለባት ንጽሕት እናት ናት። የእርሷ ንጽሕና በእግዚአብሔር በመመረጧ የተደመደመ ነው። ለእግዚአብሔር ደግሞ የሚሆነው ነገር የለም። በተጠቀሰው ውሱን የመጽሐፍ ቅዱስ ምስክርነት እመቤታችን ድንግል ማርያም በዓለም ላይ ከሚገኙ ሴቶች የተለየች መሆኗን በመታመን እናስተምራለን።

ቅድስት ኤልሳቤጥ «የተባረከሽ» ነሽ ማለቷን መነሻ በማድረግ የተሰጠው ትርጉም እውነታን መውረት ያደረገ ነው። በሀገራችን የምንጠቀምባቸው አብዛኞቹ መዛግብተ ቃላት «ቡሩክ እና ቡርክት» ለሚባሉ ቃላት ተቀራራቢነት ያለው ትርጉም ይሰጣሉ። መጽሐፈ ሰዋሰው ወግስ ወመዝገበ ቃላት ሐዲስ «በቁመ፡ የተመሰገን፤ ምስጋና፤ ምሩቅ፤ ጸጋ፤ ሀብት... መልካም ነገር ሁሉ»፤ በማለት ሁለቱን ቃላት ይፈታዋል። እነዚህን ቃላት መነሻ አድርገን የኤልሳቤጥን የምስጋና የምስክርነት ቃል «ድንግል ማርያምን መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ የሌለብሽ ነሽ፤ በረከተ ሥጋ በረከተ ነፍስ እያማለድሽ የምታሰጪ ነሽ» ብላ አመሰግናታለች ማለት አንዳች ስህተት የለውም። ምክንያቱም ድንግል ማርያም ከሴቶች ተለይታ የተባረከች ጸጋ የተመላች እስከ ሆነች ድረስ መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ የሌለብሽ ተብላ መመስገኗ ምኑ ያስነቅፋል? በረከተ ሥጋ በረከተ ነፍስ እያማለድሽ የምታሰጪ መባሉም በትክክል የተደረገልንና ያገኘው ነው። ለምሳሌ በረከተ ሥጋው በቃና ዘገሊላ የተደረገውን ተአምር መመልከት ብቻ በቂ ነው /ዮሐ. ፪፡፲፭-፲፭/። የበረከቱ ነፍሳችን ጉዳይ ስንመለከት የእኛ የሰዎች ድኅነተ ነፍስ የተከናወነው የእርሷን ሥጋ በተዋሐደው አምላክ በመሆኑ ነው። ስለዚህ በእርሷ ለነፍሳችን በረከትን እግዛተናል። ለድንግል ማርያም የተጠቀሱትን የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት ሞጠቀም ለመናፋታን እንደመ

በላቸው «የመጽሐፍ ቅዱስን የበላይነት ካለመቀበል ጋር የሚያያይዝ አይደለም» ይልቁንም እንዲህ ብሎ እርሷን ትመሰግናለች ማለት የመጽሐፍ ቅዱስን ሐሳብ በትርጉም ማድመቅ ነው።

«መርገም የሌለብሽ»። የሚለው ቃል ለድንገል ማርያም የሚገባት መሆኑን በእግዚአብሔር መልእክ አንደበት ተረጋግጧል። መልእኩ ቅዱስ ገብርኤል «ጸጋ የተመላሽ ሆይ ደስ ይበልሽ እግዚአብሔር ከአንቺ ጋር ነው ከሴቶች ተለይተሽ አንቺ የተባረከ ነሽ» የሚለው ቃል እመቤታችን ከመርገም ንጽሕት መሆኗን ያመለክታል። ለድንገል ማርያም ጥላቻ ያላቸው ወገኖች ግን «ልዩነት የለምና ሁሉም ኃጢአትን ሠርተዋል።» (ሮሚ. 1፡28) ከሚለው ቃል ጋር አዛምደው ለማደናገር ይሞክራሉ። ልዩነት በሌለበት ሰው ሁሉ በኃጢአት በተያዘበት ዘመን እርሷ አስቀድሞ በእግዚአብሔር ተመርጧለች ከእርሷ ጋር እግዚአብሔር ነበር ለዚህም ነው መልእኩ ያመለከት። ቅዱሳን መላእክትና ቅዱስ መጽሐፍ እግዚአብሔር ከድንገል ማርያም ጋር መሆኑን እርሷም ጸጋ የበዛላት እናት መሆኗን እየመሰከሩ ሳለ የመጽሐፍ ቅዱስ ሐሳብ ከሌላ ጋር እየሳከሩ ለነቀፌታና ለስድብ መርጦ የጥንትም የአሁኑም ዘመን መናፍቃን ልማድ ነው።

፩.፫ የእመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ጸሎት

ጸሐፊው በቅድስት ቤተ ክርስቲያን «ጸሎተ እግዝእትን ማርያም የእመቤታችን ጸሎት» ተብሎ የሚጠራውን የጸሎት ክፍል «የቅድስት ድንገል ማርያም ዝማሬ» ብሎ ሰይሞታል።ገጽ. 25 ርእሱ የመጽሐፍ ቅዱስን ሐሳብ በትክክል ስለማይገልጽ «የእመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ጸሎት» ብለንዋል።

ቅድስት ድንገል ማርያም ብሥራተ መልእክን እና ውዳሴ ኤልሳ ቤጥን ይኤልሳቤጥን ምስጋና/ ከሰማች በኋላ ትንቢታዊ ጸሎት አድርሳለች። ይህ ጸሎት በቤተ ክርስቲያን «ጸሎተ እግዝእትን ማርያም» እየተባለ ይጠራል። የእመቤታችን ጸሎት በውስጡ ልዩ ልዩ ትንቢትና ምሳሌዎችን ይዟል። ትንቢትንና ምሳሌ አቀናብሮ ጸሎት ማድረስ የአባ

ቶቿ የእነ ቅዱስ ዳዊት ተግባር ነው። ቅዱስ ዳዊት «ለመብሌ ሐሞት ሰጡኝ ለጥማቴም ሆምጣጤ አጠጡኝ» እያለ በጉዳዩ ውስጥ ራሱን እያስገባ ስለ ክርስቶስ ተናግሯል/መዝ. 22፡5፤።

እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያምም የራሷን ሕይወት የሚመለከት እና የእናቷን የሔዋንና የልጇን ታላቅነት የሚመለከት ጸሎት አቅርባለች። ይኸውም ከዚህ እንደሚከተለው ይነበባል። ማርያምም እንዲህ አለች «ነፍሴ በአምላኬ በመድኃኒቴ ሐሴት ታደርጋለች የዛርያውን ትሕትና ተመልክቶአልና። እነሆ ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ብዕዕት ይላኛል። ብርቱ የሆነ እርሱ በእኔ ታላቅ ሥራ አድርጎአልና፤ ሰሙም ቅዱስ ነው ምሕረቱም ለሚፈሩት እስከ ትውልድና ትውልድ ይኖራል። በክንዱ ኃይልን አድርጎአል፤ ትዕቢተኞችን በልባቸው አሳብ በትናኦል፤ገዢዎችን ከዙፋናቸው አዋርዶአል፤ ትሑታንንም ከፍ ከፍ አድርጎአል፤ የተራቡትን ከበረከቱ አጠግቧል፤ ባለጠጉችንም ባዶ እጃቸውን ሰዶአቸዋል። ለአባቶቻችን እንደተናገረ ለአብርሃምና ለዘፋ-የዘለዓለም ምሕረቱን አስቦ እስራኤልን ብላቴናውን ረድቶአል። /ሉቃ 8፡5፤-9፤/

ይህ የእመቤታችን የቅድስት ድንገል ማርያም ጸሎት አስቀድመን እንደገለጽነው በውስጡ መሆኑን ትንቢት እና ምሳሌዎችን ይዟል። በቅድሚያ እመቤታችን አባቷ ቅዱስ ዳዊት «ተፈሰሱ በእግዚአብሔር፤ በእግዚአብሔር ደስ ይበላችሁ» ብሎ እንደተናገረው በውኃቷ እግዚአብሔርን እንደሚያከብር እና ልቦናዋም በእግዚአብሔር እንደሚደሰት መስክራለች። ከእግዚአብሔር በላይ ማን ይከብራል? ከእግዚአብሔር በላይ ምን የሚያስደስት ነገር አለ? እርሷ ደግሞ የእግዚአብሔር እናት ለመሆኗ አስቀድሞ በእርሱ ተመርጣ በእግዚአብሔር መልእክ እንደበት ተነግሯታል። ይህ መንፈሳዊ ፍሰስ ለአዳምና ለልጆቹ የሚሆን ደስታ በመሆኑ ለእግዚአብሔር ያላትን አክብሮት በትሕትና ገልጿለች።

«ልቦናዬም በአምላኬ በመድኃኒቴ ሐሴት ታደርጋለች።» በማለት ለእርሷ የተደረገውን ደገፍ ነገር እና እእናቷ ሔዋን የተደረገውን ይቅርታ ትናገራለች። ለእመቤታችን እግዚአብሔር ብዙ ነገር አድርጉ

ላታል። ይኸውም ከእርሷ ጋር ከመሆን ጀምሮ በጸጋ እንድትመላ አድርጓል። በመሆኑም ለዚህ ደገኛ ተግባር ምስጋና ማቅረብ ስለሚገባ «በውነቱ በእምላኬ በመድኃኒቱ ሐሴት ታደርጋለች» ብላለች። እንዲህ ስትል ያመለክታቸው ነገር ከምን አድኗታል? የሚል ጥያቄ ቢነሣ መተርጉማን ሐዲስ እንዲህ ያብራራታል። « ከንዴተ ሕላዌ (በሰዓላም ከማሰብ) ከልማደ አንስቶ /በሴቶች ከሚታይ ልማድ» አድኗታል። በእርግጥም እግዚአብሔር ምንም ነውር እንዳይኖርባት በዓለም ላይ ከሚገኙ እናቶች እንደለያት ነቢዩ ቅዱስ ዳዊት ሲመለከር «ቀደስ ማኅደር ልዑል፣ ልዑል ማደሪያውን ለየ። ግ/መዝ. ፵፭፥፱/ አለ። በተጠቀሰው መሠረታዊ ቃል መለኪያነት የመተርጉማንን ሐሳብ ስንመለከት በእርግጥ እመቤታችን እግዚአብሔር ከንዴተ ሕላዌና ከልማደ አንስቶ ጠብቋታል። የሚለው ሐሳብ እውነትና ሁሉም በእምነት ሊቀበለው የሚገባ ጉዳይ ነው።

እመቤታችን የጸለየችውን ጸሎት ከሐዊን አንፃር ሲታይ ደግሞ የሐዊንን መከራዋን፣ ሐዘኗን እግዚአብሔር እንደተመለከተ ከሐዘንና ከመከራ የምትመጣበት ዘመን መቃረቡን የሚያመለክት ነው። ይህን ሐሳብ መተርጉማን ሐዲስ «የሐዊንን መከራዋን በእግረ አጋንንት መረገጣን አይቷልና»¹⁰ ብለው ይተረጉሙታል። በእርግጥም እግዚአብሔር የአዳም እና የሐዊን ውድቀታቸው አሳስቦት ሊያድናቸው እንደመጣ በሁሉም ዘንድ የታወቀ ነው። ይህን የድኅነት ዜና ከማንም አስቀድሞ የሰማች እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። ይህንንም ብሥራት «የባሪያውን ትሕትና ተመልክቷል» ብላ ገልጻለች። በሌላም በኩል የእርሷን ትሕትና ተመልክቶ እግዚአብሔር እንደመረጣት ቃሉ በግልጽ ያስረዳል።

ከዚህ በግንዛቤ «እመቤታችን እነዚህ ከጤ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ብዕረት ይለጃል» በማለት ተናግራለች። ድንግል ማርያም በትውልድ ሁሉ ስትመለከት መኖሯን የሉቃስ ወንጌል እንደሚታወቀው እንደሚከተለው ያብራራልናል። «በእንደ መልእክት በእንዲት አረጋዊት ቃል ብቻ ተመ

9. ማገል ተደባ ገደ የጸደቀ።
10. ዘገ. ከግዕ. ገደ የጸደቀ።

ሰግኜ እቀራለሁን ትውልድ ሲም፤ ትውልድ ካም እና ትውልድ ያፈት ሁሉ ያመሰግኑኛል ስትል እንዲህ አለች»¹¹ ብለው ይፈቱታል። በርግጥም የድንግል ማርያም በተጠቀሱት ትውልድ መመስገኗ የሚያስደንቅ አይደለም። እነዚህ ትውልዶች ቅድመ ልደተ ክርስቶስ በንፍር ውኃ በእሳት በሥጋም በነፍስም መከራቸውን ሲያዩ የቆዩ ሕዝቦች ናቸው። በእነርሱ ሕይወት ነግሦ የነበረው በስተቀን የተመላ ሕይወት የተለወጠው መድኃኒት ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅድስት ድንግል ሰው ከሆነ በኋላ ነው። ትውልድ ሁሉ ከተደረገለት ወናይ ተግባር አኳያ ሊያመሰግናት ይገባል። እርሷም በእርሷ በኩል ለሰው ዘር በሙሉ የተደረገውን ደገኛ ተግባር ስለምታውቅ «ደግ ሥራ ሠርቶልኛል» ብላለች። እግዚአብሔር ለድንግል ማርያም የሠራው ድንቅ ወይም ደግ ተግባር ለሰው ዘር በሙሉ የተረፈ ነው። እርሷ እምላክን በመውለዷ ካገኘችው ጸጋ እኛም ተከፋፍቶ ሆነናልና።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በጸሎቷ ውስጥ የጥበብ መጀመሪያ የሆነውን እግዚአብሔርን መፍራት ይቅርታና ምሕረት እንደሚያስገኝ ስትናገር «ይቅርታውም ለሚፈሩት ነው ምሕረቱም ለልጅ ልጅ ነው» ብላለች። ምስጋና አዘል ጸሎቷ «ግህሉስ ለእግዚአብሔር እምሳለም ወእስከ ለዓለም ዳቦ እለ ይፈርሕም፤ የእግዚአብሔር ምሕረቱ ግን ለዘለዓለም በሚፈሩት ላይ ነው» ከሚለው ከአባቷ ከትዱስ ዳዊት ምስጋና ጋር ይዛመዳል።

በዚህ በጸሎተ ማርያም ከቁጥር ፶፩-፶፫ የለውን ስንመለከት ጌታችን ተአምራት ማድረጉን፤ ትዕቢተኞችን እንደሚበትናቸው ጋያላኖችንም ከዙፋናቸው እንደሚያዋርዳቸው ርጉባኝ ሥጋን በተፀምራቱ ርጉባኝ ነፍሱን በትምህርቱ እና በሚቆርሰው ሥጋውና በሚያፈለው ደሙ እንደሚያጠግባቸው በጸሎቷ ውስጥ አመላክታለች። በማሰብተል አስቀድሞ ለአብርሃምና ለዘሩም የገባውን ቃል ኪዳን በመዘከር ወዳጁ እስራኤልን መቀበሉን ተናግራለች። በሌላ አነጋገር ከአብርሃም ዘር ከሆነው ከያዕቆብ እና ከልጁ ይሁዳ ነገድ መርጦ ሥጋ መልበሱን መስክራለች።

11. ዘገ. ከግዕ. ገደ የጸደቀ።

አንዳንዶች ክብርን ዝቅ ያደረጉ እየመሰላቸው ይደክማሉ እንጂ በእነዚህ ታላላቅ ምስጢራት የታጀበው የእመቤታችን የምስጋና ጸሎት ድንግል ማርያም እግዚአብሔርን እንደምታከብረው እርሷም በትውልድ እንደምትከበርና እንደምትመሰገን፤ እንዲሁም ልጇን የሚፈሩት ይቅርታ እንደሚያገኙ፤ እስራኤልን በምሕረቱ እንደሚገቡበት በግልጽ ያሳያል። በዚህ ጸሎት ውስጥ የእግዚአብሔር ክብር እና እርሷ በትውልድ ውስጥ ያላት የመመስገን ድርሻ ተንቀርቋል። ለዚህም «ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ብዕራት ይሉኛል» የሚለው ዐረፍተ ነገር ተመስጋኝ እናት መሆኗን ያስረዳናል።

የብዕራትን ትርጉም በተመለከተ ቅዱሳት መጻሕፍት ሲያስረዱ ብዕራ ወይም ብዕራት የሚለው ቃል «በቁሙ የታመነ የተመሰገነ፤ ሥራውና ልዑ የቀና የተከናወነ ከቡር ምስገን ምሩቅ ቡሩክ ቅዱስ ጳድቅ ቸር ብእሲ እግዚአብሔር፤ የእግዚአብሔር ሰው»¹² የሚል ትርጉም አለው። እነዚህን የብዕራት የብዕራት ትርጉም ይዘን «እመቤታችን ትውልድ ሁሉ ብዕራት» ይሉኛል ያለችውን ቃል ለንመለከት ቤተ ክርስቲያናችን ለእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የምትሰጠውን አክብሮት በግልጽ መረዳት ይቻላል። በመሆኑም እመቤታችን «ትውልድ ሁሉ ብዕራት ይሉኛል» ስትል «መነሻው ደግ ወይም ድንቅ ሥራ ሠርቶ ልኛል» የሚለው ነው። እመቤታችን በዘመኗ ለማንም ያልተደረገ ነገር ተደርጎላታል። ሰዎች በሞተ ሥጋ ላይ ሞተ ነፍስ በተፈረደባቸው ዘመን «ጸጋን የተመላሸ ሆይ ደስ ይበልሽ እግዚአብሔር ከአንቺ ጋር ነው» ተብላለች ይህ ክብር እንዳለ ሆኖ መልእክት ቅዱስ ገብርኤል እና ቅድስት ኤልሳቤጥ ከብረን ገልጸው አመስግነዋታል። እንደ መልእክት ገብርኤል ቃል «በእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ አግኝተሻል» ተብላለች! በእግዚአብሔር ዘንድ ሰዎች ጸጋቸውን በተገረፉበት ዘመን «ሞገስ» ማግኘት የእመቤታችን ክብርና አማላ ጅነት ይገልጻል። ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ የመጣው መልእክት ቅዱስ ገብርኤል «ደስ ይበልሽ ጸጋ የመላብሽ ሆይ እግዚአብሔር ከአንቺ ጋር ነው፤ አንቺ ከሴቶች መካከል የተባረከሽ ነሽ» ብሎ የተናገረው መለኮታዊ ምስክርነት

ታላቅነቱዋን የሚገልጥ ቃል አይደለምን? ሰማያዊ የሆነ ምስክርነት መሆኑን ማን ይጠራጠራል? ያለምንም ሁኔታ መለኮታዊ ምስክርነት ነው። ምክንያቱም «መልእክት ቅዱስ ገብርኤል የተላከው ከእግዚአብሔር ዘንድ ነውና» /ሉቃ. ፩፡፳፯/ ።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማስተማር ዘመኑ የተለያዩ የፈተና ጥያቄዎች ከፈረሰውያን፤ ከሰዱቃውያን ከደቀ መዛሙርቱ እና ከሚከተለው ሕዝብ ይቀርብለት ነበር፤ እርሱ ሁሉን ቻይ አምላክ በመሆኑ ለሚቀርቡለት ጥያቄዎች ሁሉ እንደየአመጣጣቸው ምላሽ ሰጥቷል። በሉቃስ ወንጌል ፲፩፡፳፯-፳፰ አንዲት ሴት ድምፅዋን ከፍ አድርጋ የተሸከመችህ ማገፀንና የጠባሃቸው ጡቶች ብፁዓን ናቸው አለችው። እርሱ ግን አዎን ብፁዓንስ የእግዚአብሔርን ቃል ሰምተው የሚጠብቁ ናቸው »አለ። በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሰችው ሴት የተሸከመችህ ማገፀንና የጠባሃቸው ጡቶች ብፁዓን ናቸው ብላ መናገሯ ስሕተት ነውን? ስሕተት አልነበረም ትክክል ናት።

ጌታችንም ለንግግሯ አስቀድሞ ይሁንታ ሰጥቶ እርሷም ብዕራት ለመበል ከፈለገች የእግዚአብሔርን ቃል መስማት እንደሚገባት ነግሯ ታል እንጂ፤ የእናቱን ብዕራት መበል ፈጽሞ አልተቃመም። የእግዚአብሔርን ቃል ሰምቶ ብዕራት ከማግኘትና የእግዚአብሔር እናት ሆና ብዕራት ከመበል የቱ ይበልጣል? እመቤታችን የእግዚአብሔርን ቃል ሰምታለች፤ እንዲሁም በብሥራተ መልእክት የእግዚአብሔርን ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስን በድንግልና ፀንሳ በድንግልና ወልዳለች። እርሱም ማገፀኗን መቅደስ አድርጎ ተመስግኖበታል፤ ዙፋኑን አድርጎ ነግሦባታል። ከጡቷ እንደ ሕፃናት እየተማጸነ ሐሊበ ድንግልናዋን /የድንግልናዋን ወተት/ ጠብቷል። ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘጠኝ ወራት ከአምስት ቀን የተወሰነበት ማገፀን እና የጠባቸው ጡቶች ብፁዓን ናቸው» ቢባሉ የሚነቀፈው ምንድነው? ተራ ጥላቻ ካልሆነ በስተቀር የሚያስነቅፍ አንዳች ነገር የለም። ምክንያቱም የጌታችንን ትምህርት የሰሙ ጆሮዎች ተአምራቱን ያዩ ዐይኖች በጌታችን ብፁዓን ተብለዋልና /ማቴ. ፲፫፡፲፯/።

በዕለቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ጉባኤ ላይ የተገኘው ሴት ከልቧ ሳታምን በውዳሴ ከንቱ «ብዑስ ብለው ብዕዕት ይሉኛል» ብላ በተንኮላ ስለመጣች የሴቲቱን ሴክተት ገልጾ እውነተኛውን መንገድ ሲያመለክት «ብዕሃንስ የእግዚአብሔርን ቃል ስምተው የሚጠብቁት ናቸው» ብሏል። በሌላ አነጋገር ኢየሱስ ክርስቶስ ለሴቲቱ አንቺም የእግዚአብሔርን ቃል ስምተሽ ብትጠብቁ ኖሮ አንቺም እንደእናትሽ ማርያም ብዕዕት ትባይ ነበር ወይም ከብዕሃን አንጂ ትሆኒ ነበር ቢላት ነው።

በድፍረት ብዑስ ተብለናል ብዑስ የሚለው ለሁሉም የተነገረ ነው የሚሉ እንደመጣላቸው የሚጠቅሱ እንዳገኙ የሚጠቅሱ ወገኖች የቃሉን ትርጉም ባለመረዳት ተራ ድፍረትን ይናገራሉ እንደልባቸውም ፈቃድ ቃሉን ያጣምማሉ። ምክንያቱም ለእመቤታችን የተገለጸው የብዕሃን ቃል ምስጋናዋን ከብረን የታመነች መሆኗን የሚገልጥ ነው። በመሆኑም በእግዚአብሔር ተመርጣ የእግዚአብሔር እናት የሆነችውን ቅድስት ድንግል ማርያም በጸሎቷ እንደተገለጸው ብዕዕት ድንግል ማለት የእግዚአብሔርን ክብር መጋፋት አይደለም። ይልቁንም እናቱን በማክበር ለእግዚአብሔር ያለንን ከፍተኛ ክብር የምንገልጥበት ነው።

እመቤታችንን ለመንቀፍ የሚያስችል አንዳች መሠረታዊ መረጃ ምክንያትም የሌላቸው ወገኖች በመጽሐፍ ቅዱስ የሰፈረውን ታላቁን የእግዚአብሔርን ቃል «ወይም በሉቃስ ወንጌል የሰፈረውን ቅዱስ ቃል «ጥቂት ጥቅሶች» በማለት ይገልጡታል። በቅዱስ ወንጌል «አንዲት ቃል ከምታልፍ ሰማይና ምድር ቢያልፉ ይቀላል» ያለው አምላካዊ ቃል ዘንግተውት ይሆንን? ሰማይና ምድርን የተፈጠሩት በቃላት ብዛት ነበረን? እግዚአብሔር በተናገረው ተፈጠሩ በሚለው ቃል ብቻ የተፈጠሩ ዓይደለንም? ብለን እንድንጠይቅ ያደርገናል። የእግዚአብሔር ቃል ይከሰም ይነስም የእግዚአብሔር ቃል ነው። መጣፊያና መጨመሪያ የለውም። ትርጉሙን በሚመለከት በመንፈስ ቅዱስ የተመሩ አባቶች እውነታን መሠረት በማድረግ ተጠየቃዊ በሆነ መንገድ ያቀረቡት በመሆኑ በየትኛውም መመዘኛ አሁን በተነሡ ጥራዝ ነጠቆች አቅም የሚመዘኑና የሚተቹ አይደሉም።

መናፍቃን ትንሽ እውነት ይዘው ብዙ ሐሰት መናገር ለማዳቸው ነው። እውነታው ድንግል ማርያም እግዚአብሔርን ማመስገኗ ከፍ ማድረጓን መግለጡ ነው። በዚህ እውነት ላይ የተደረተው ኑፋቄ ራሷን ከፍ ከፍ ለማድረግ የቀረበ ምስጋና እንደሆነም የሚያስቡ ወገኖች አልታጡም። በመሠረቱ የእመቤታችን የዚህ ዓለም ክብርና ዝና ጥመኛ አይደለችም።

ከብሯ ሰማያዊና ልዩ ነው፤ ከብሯ ሰማያዊ ቢሆንም ቅሉ የእግዚአብሔር ክብር ገልጣ እርሷም በትውልዱ ዘንድ ከፍ እንደምትል እና እንደምትመሰገን ስትገልጥ «እነሆ ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ብዕዕት ይሉኛል፤ ጌታ ታላቅ ሥራ ሠርቶልኛል። ስሙ ቅዱስ ነው» ብላለች። ይህ ቃል የሚያሳየን እግዚአብሔርን ማመስገኗን እና እርሷም እንደምትመሰገን የተናገረችው ትንቢት ነው።

ነቢዩ ዳዊት «በአባቶችሽ ፈንታ ልጆች ተወለዱልሽ በምድር ላይ ሁሉ ገዢዎች አድርገሽ ትሾሚያቸዋለሽ/ መዝሙር 136/ ባለው ትንቢታዊ ቃል መሠረት ይህ የትንቢት ቃል ይፈጸም ዘንድ ቅዱስ ኢፍሬም፣ ቅዱስ ያፌድ፣ አባ ጊዮርጊስ ዘጋስጫ፣ አባ ሕርያቆስ፣ አባ ጽጌ ድንግል፣ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ሌሎችም ቅዱሳን ሊቃውንት በድርሳናቸው አመስግነዋታል። የቅድስት ድንግል መልእክቷን በማክበር መገላለጥን ሊቃውንት አብነት በማድረግ ቅድስት ድንግልን ከፈጣሪ በታች ማክበርና ማመስገን ተገቢና መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮ ነው።

፩፻ ድንግል ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ

መናፍቃን እንደ ሰማቸው ሐባባቸውና ኑፋቄአቸው ብዙ ነው። አንዱ ገደች /ክርስቶስ/ ከተወለደ በኋላ የክርስቶስን ታሪክ ተከትሎ መጽሐፍ ቅዱስ ሲጽፍ የእመቤታችንን ሁኔታ ከወለደች በኋላ ወደ ጉን ይተዋል የሚል አለአዋቂነታቸው የተንጸባረቀበት ጽሑፍ እስከ መጽፍ ድረስ ዘልቀዋል። ይህንን ኑፋቄ እመቤታችን በመጽሐፍ ቅዱስ/ በብሉይ ኪዳንና በሐዲስ ኪዳን/ መጠቀሷ በምንዘረዝርበት ክፍል እንመልሳለን በቅድሚያ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰችበትን ኋላ ተመልሰው የመመልከት

የመረዳት፤ ያንን የመመስከርና የመጻፍ ክሂል ከቸሩ አምላክ ተችረዋል።

በዚህ ያለውንና የሚመጣውን የማወቅ ጸጋ የተቸራቸው አባቶች ነቢያት በኋላ ዘመን ደግሞ ከጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እግር ሥር ቁጭ ብለው የመማር ዕድል የገጠማቸው የተመረጡ ቅዱሳን ሐዋርያት ድንግል ማርያም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ያሳለፈችውን የሐዘንና የመከራ ሕይወት ጽፈዋል። ከቀደምት ነቢያት ነቢዩ ሙሴ የሰውን ልጅ የውድቀት ታሪክን ሲጽፍ በትንቢታዊ የታሪክ መጽሐፍ ውስጥ ድንግል ማርያምን በግልጽ ጠቅሰዋታል። አጻም ጸጋው ተገርሮ ሔዋን ተሰፋ ቆርጣ በመንጸፈ ደይን በተጣለበት ዘመን ለውድቀት የዳረጋቸው ሰይጣን ከእነርሱ ዘር በሚወለደው ኃያል አምላክ ራሱ እንደሚቀጠቅጥ ነቢዩ ሙሴ ሲያስረዳ «በእንተና በሴቲቱ መካከል፤ በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል እንተም ሰኩናውን ትቀጠቅጣለህ» ብሏል (ዘፍ. ፫፡፲፯)። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ ሁሉን ወራሽ ባደረገው በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን» ብሏል (ዕብ. ፩፡፩፡፫)።

በአሪት ዘፍጥረት የተጠቀሰው ታሪክ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም የተመሰለ ትንቢታዊ ምሳሌ ነው። ምሳሌው በተለምዶ ሰዎች እባቡን ሲያገኙ የሚወስዱትን እርምጃ እና እባብም ሰዎችን እንደሚተናኮል የተጠቀሰ ቢመስልም ምሥጢሩ ግን ከሔዋን ዘር ከድንግል ማርያም በሚወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ የሰይጣን ሥራ እንደሚከሸፍ የሚያመላክት ነው። ነቢዩ ኢሳይያስ በግልጽ «እነሆ ድንግል ትፀንሳለች ወልድ ልጅን ትወልዳለች» (ኢሳ. ፯፡፲፱) ብሎ

እመቤታችን በድንግልና ፀንሳ በድንግልና እንደምትወልድ በመተንበይ ምክንያተ ድንነት መሆኗንም ሲያስረዳ «የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ዘርን ባያስቀርልን ኖሮ እንደ ሰዶም በሆንን ገሞራም በመሰልን ነበር።» (ኢሳ. ፩፡፲፱) በማለት ድንግል ማርያም ለድንነተ ዓለም የተመረጠች ንጽሕት ዘር መሆኗን ተናግሯል። በእርግጥም

እመቤታችን እግዚአብሔር ለድንነተ ዓለም የመረጣት ንጽሕት ዘር በመሆኗ ኢየሱስ ክርስቶስ በልዩ አመጣጡ የእርሷን ሥጋ ተዋሕዶ በከበረ ሥጋውና ደሙ መሥዋዕትነት አድኖናል።

ነቢያት ስለእመቤታችን ድንግል ማርያም ንጽሕና፤ ድንግልና ቅድስና እና አማላጅነት የተናገሩት በርካታ ነው። ለአብነት ያህል ነቢዩ ሕዝ ቅኢል ድንግልናዋን በተዘጋ መቅደስ መስሎ ሲያስረዳ «ወደ ምሥራቅም ወደሚመለከተው በስተውጭ ወዳለው ወደ መቅደሱ በር አመጣኝ ተዘግቶም ነበር። እግዚአብሔርም ይህ በር ተዘግቶ ይኖራል እንጂ አይከ ፈትም፤ ሰውም አይገባበትም የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ገብቶ በታልና ተዘግቶ ይኖራል» (ሕዝ. ፵፱፡፩፡፫) ብሏል።

በትሩብ እግዚአብሔርነቱ በየዋሕነቱ በተነሣሒነቱ «ልባ አምላክ የተባለው ቅዱስ ዳዊት ስለ እመቤታችን ክብርና አማላጅነት ንገሥታት ሳይቀሩ በፈቷ እንደሚማለሉ ሲመሰክር «በወርቅ ልብስ ተጉና ጽፋና ተሸፋፋና ንግሥተቱ በቀኝህ ትቆማለች፤ ልጄ ሆይ ሰሜ እዩ ጆሮሽንም አዘንብዬ ወገንሽን ያባትሽንም ቤት እርሼ ንጉሥ ውበትሽን ወድዶአልና እርሱ ጌታሽ ነውና የጢሮስ ሴቶችም ልጆች እጅ መንሻ ይዘው ይሰግዱለታል የምድር ባለጠጉች አሕዛብ በፈትሽ ይማለላሉ» ብሏል (መዝ. ፶፱፡፱፡፲፫)። ንጉሥ ክርስቶስ ጌታዋ የተባለ ውበቷን የወደደላት በወርቅ ልብስ የተጉናጸፈችው ንግሥት ማን ነች? ውበቷስ በቀኝህ ትቆማለች መባሉ ስለምንድን ነው? ልባ አምላክ ቅዱስ ዳዊት የመሰከረላት እመቤታችን ነች። የእመቤታችን ውበቷ በሁለት ወገን ድንግል መሆኗ ንጽሕናዋና ቅድስናዋ ነው። በቀኝ ትቆማለች መባሏ አማላጅነቷን የሚገልጽ አማናዊ ቃል ነው።

፩.፩.፩ ድንግል ማርያም በብሉይ ኪዳን

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ በቀደምት ነቢያት በትንቢትና በምሳሌ ስትጠቀስ ኖራለች። ይህንም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስረዳ «ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ሥራ ደግሞም ዘመናትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ

ተናገረን» ይላል ስብ. ፩፥፩፡-፪፡፡ ሐዋርያው «በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና» በማለት የገለጣቸው ቃላት «ትንቢትና ምሳሌ»¹³ ናቸው። በእነዚህ ትንቢትና ምሳሌዎች ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እና እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሲጠቀሱ ኖረዋል። ነቢያት የመሰሉትን ምሳሌና የተናገሩትን ትንቢት ሐዋርያት በዘመናቸው በመጽሐፋቸው ጽፈዋል፤ በአንደበታቸው ሰብዘዋል። ነቢያት በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝተው የተናገሩት ትንቢትና የመሰሉትን ምሳሌ ለሐዋርያት ስብከት መነሻ ነበር። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በዕብራውያን መልእክቱ መግቢያው ላይ የጠቀሳቸውን ምሳሌዎች ለአሁኑ ዘመን ምሳሌዎች መሆናቸውን በግልጽ ጽፏል ስብ. ፱፡፱፡፡

ሐዋርያው በዘመኑ ሐዲስ እንደጠቀሰው ነቢያት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን እና እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን በመሰብ ወርቅ፣ በተቋመ ወርቅ፣ ውኃ ሳያጠግሏት በበቀለች በእርን በትር፤ በነበላባለ አላትና በለመለመች ቁጥቋጦ፤ በፀምርና በጠል፤ በተዘጋች መቅደስ፤ በሌሎችም በርካታ ምሳሌዎች እናትና ልጇን ኢየሱስ ክርስቶስን መስለዋቸዋል። ዘፀ. ፲፮፡፱፡፡ ስብ. ፱፡፱፡፡ ዘኁ. ፲፮፡፭፡፡ ስብ. ፱፡፱፡፡ ዘፀ. ፪፡፭፡፡ መላ. ፮፡፱፡፡ እነዚህ ምሳሌዎች የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት እና የእናቱን ወላጅነት አምላክነት በምልአትና በሰፋት የሚገልጹ አይደሉም። ነገር ግን የሰው አእምሮ በተረዳው መጠን ነገረ ድንኳት እና ነገረ ማርያምን እንዲረዳ ማሳያ ናቸው። ነቢያት ያቀረቡትን ምሳሌዎች ሊቁ አባ ሕርያቆስ በመጽሐፈ ቅዱስ መልክ አስይህህ ሲያቀርብ፤ ቅዱስ ያፌድ በዜማ ወዝ ሰጥቶ ዘምሮታል። የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት መተርጉማንም የአምላክን ሰው መሆን፤ ምስጢረ ሥጋዊን ሲገልጹ የእናቱ ንጽሕና፤ ድንግልና እና ወላጅነት አምላክነት በስፋት ተንትነው ተርጉመዋል።

በነቢያት ስለእመቤታችን የተነገሩ ትንቢቶች ለመረመራቸው ሰው እጅግ በርካታ ናቸው። የነገረ ድንኳት የእጃም ተስፋ የሚመሠረተው በአምላክ ሰው መሆን ነው። ስለ አምላክ ሰው መሆን ስንናገር መነሻ

13. የቅዱስ ጳውሎስ መልእክት ወደ ዕብራውያን ጋዕደ ትርጓሜ ገጽ ፱፡፱፡፡

ችን እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። መጽሐፍ ቅዱስን የግልብ ንባብ የሚያነበና የግል ሐሳባቸውን በተሳሳተ መንገድ በሰዎች ላይ ለመጫን ክፉ መከራ የሚያደርጉ ሰዎች እመቤታችን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ወደ ጎን እንደተባለች የሚናገሩና በድፍረትም የጻፉ ሰዎች አሉ። የመጽሐፍ ቅዱስ አውነታ ግን እንደ ኑፋቄ ጸሐፊዎቹ ሐሳብ አይደለም። ዓለምን የፈጠረ እግዚአብሔር ከጥንት ጀምሮ በሥጋና በነፍስ ለሰው ወገን ያደረገው ነገር እኛ በጣታችን ቆጥረን በምንጨርሰው በእጃችን ላይ በሚገኘው መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ አይገደብም። ነገረ እግዚአብሔር በወረቀት ተጽፎ የማያልቅ መሆኑን ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ሲያስረዳ «ኢየሱስ ያደረገው ብዙ ሌላ ነገር ደግሞ አለ፡ ሁሉ በእያንዳንዱ ቢጻፍ ለተጻፉት መጽሐፍት ዓለም ራሱ ባለበቃቸውም» ነበር (ዮሐ. ፳፩፡፳፭/ሲል እንደተናገረው ጌታችን ያደረጋቸው እና ከእናቱ ጋር ያሳለፈው እናቱ በአማላጅነቷ ያደረገቸው ነገር ተነግሮ አያልቅም።

በኋላ ዘመን ለተነሡ ሊቃውንት መሠረት የሆኑት ቅዱሳን ነቢያትና ሐዋርያት በቅዱስ መጽሐፍ እመቤታችንን በስፋት ገልጸዋታል። የፍጥረትን ታሪክ የሚነገረን የመጀመሪያው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እመቤታችን የነገረ ድንኳት ምክንያት መሆኗን ሲያብራራ «በአንተና በሴቲቱ መካከል፤ በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ። እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል» ዘፍ. ፲፱፡፪-፲፭/ ይላል። በዚህ ክፍል ንባብ «ሴቲቱ»፤ ተብላ የተጠቀሰች እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። «እርሱ ራሱን ይቀጠቅጠዋል» ተብሎ የተነገረለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሥጋ ለብሶ በተሰቀለ ጊዜ ትስብእቱን ለማጽደቅ በሌላ አነጋገር ሰው መሆኑን ለመከሰት እና ጠላት ዲያብሎስን ለማቅረብ በመስቀል ላይ ተጠማህ የሚል ድምፅ ሲያስማ ዲያብሎስ እናቅ ብእሲ ወይም ፍጡር መስሎት ቢቀርበው በነፋስ አውታር፤ በእሳት ዛንጀሮ ይዞ ከእግረ መፈቀሉ ሥር ቀጥቶጠታል። በዚህም «እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል» የተባለው ቃል ትንቢት ፍጽሜ አግኝቷል። ይህ

ትንቢታዊ ቃል የፍጥረትን ታሪክ በሚያወሳው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍለ ንባብ የተገኘ ነው።

ነቢዩ ቅዱስ ዳዊት «ሰው እናታችን ጽዮን ይላል፤ በውስጥም ሰው ተወለደ» ማለት የእመቤታችን እመ ብዙኃንነት /የብዙኃን እናት/ የኢየሱስ ክርስቶስን ሰው መሆን ይናገራል። በሌላ ክፍል ደግሞ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእግዚአብሔር መመረጫና የእርሱ ማደሪያ መሆኗን በአማላጅነቷ ለሚተማመኑ ሰዎች በረከትን፤ ድንኳንን፤ ደስታ እንደሚገኝባቸው ሲያብራራ፤ እግዚአብሔር ጽዮንን መርጦአታልና ማደሪያውም ትሆን ዘንድ ወድዶአታልና እንዲህ ብሎ ይህች ለዘላለም ማረፊያዬ ናት፤ መርጫታለሁ፤ በዚህች አድራሲ፤ አርጌቶችዋን እጅግ አባርካለሁ ድሆችዋንም ደገንነትን አለብላቸዋለሁ ቅዱሳናችዋም እጅግ ደስ ይላቸዋል ማለት ይቻላል። ነቢዩ የጽዮን /እመቤታችን/ መመረጥ ካወሳ በኋላ እንደ ኤልሳቤጥ ያሉ «አርጌቶችዋ ፍሬ ግንባን /በረከትን/ እንደ ደኪማስ ያሉ ድኾችዋ እጋ፤ እንደ ቅዱስ ኢፍሬም ያሉ ቅዱሳናችዋ በእመቤታችን ተደስተዋል። ያገኙት በረከት ጸጋ እና ደስታ የሥጋ ብቻ ሳይሆን የነፍስ ጭምር ነው።

ከዚህ በላይ በብሉይ ኪዳን በስፋት ስለ እመቤታችን የተነገሩትን ለአብነት ጠቀስን እንጂ፤ ስለ እርሷ በስፋት በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽፏል። እመቤታችን የሚጠሉ ወላዲተ አምላክነቷን የማክዳ እግዚአብሔር የሰጣትን ጸጋ ለመሸፈን የሚረክቡ ሰዎች «ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ለምን ተጠቀሰች?» በማለት በስድስተኛው መቶ ዓመት ተያቂ የቀርባለ። እንደዚህ ዓይነት ጥያቄ የሚያቀርቡ ሰዎች የእመቤታችን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መጠቀስ እጅግ እንደሚያስከፋቸው ከጥያቄያቸው መረዳት ይቻላል። ራሳቸውም በጠየቁት ጥያቄ መልስ ሰጪ ሆነው ይቀርባሉ። ዳኝነት እንዲህ ነው እራስ ከላሽ እራስ ጠበቃ እራስ ብያኔ ሰዎ። እንዲህ አይነት ብያኔ እንኳን በመንፈሳዊው በሥጋዊው ዓለምም የለም። ስለዚህ «የእርሷን ሁኔታ ከወለደች በኋላ ወደ ጎን ይተዋል፤» ብሎ ማሰብ እንግዳ የሆነ የመጽሐፍ ቅዱስን ባሕል አለማወቅ እንጂ ሌላ ስም ሊሰጠው አይችልም።

«ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ለምን ተጠቀሰች?» የሚል ትልቅ ርእስ ጽፎ በውስጡ የራሱን ስሜት ሃይማኖታዊ ጥቅስን አላብሶ ሐሰቱን እውነት እውነቱን ሐሰት አድርጎ ማቅረብ ጤናማ አዕምሮ ካለው ወገን የሚመነጭ ነው የሚል እምነት የለንም። በተሳሳተ መንገድ በዘመነ ሐዲስ ያለውን ታሪክ ቀንጣጥቦ ለነፋጭው በሚመች መልኩ ታሪክ የሚመስል ነገር በመጻፍ እንኳን በሰው አእምሮ በላይ የሆነውን የጌታን እናት ከብር በመጽሐፍ የተገለጠውን ከብሩዋን እን ኳን መናገር ለቅዱሳንም አልተቻላቸውም። ነገር ግን ጸሐፍቱ እውነተኛ ጸሐፍት ቢሆኑ ኖሮ ሚዛናዊ ሆነው ከዘፍጥረት እስከ የሐንበ ራእይ ስለ እርሷ በነቢያትና በሐዋርያት የተጻፈውን ሳይደብቁ ሊነገሩን በተገባ ነበር።

ቅዱስ ጳውሎስ ወዘመ በጽሐፈ ጊዜሁ ፈነወ እግዚአብሔር ወልዶ ዘተወልደ እምብሶሊት የዘመኑ መጨረሻ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ከሴት የተወለደውን ልጁን ወደዓለም ላከ አለ ። ይህ የተነገረው ስለእመቤታችን አይደለምን? «ወተወልደ እምብሶሊት፤ ከሴት ተወለደ» ያለበት ምክንያት ያለ ወንድ ዘር ከሴት ብቻ ማለትም ከእመቤታችን ከቅድስት ድንግል ማርያም ብቻ ነፍስና ሥጋን ተዋሕዶ እንደተወለደ ለመግለጽ ነው እንጂ ከዚህ ሌላ እናስብ ቢባል ምን ሊታሰብ ይችላል?

፩.፩.፪ ድንግል ማርያም በሐዲስ ኪዳን

የዘመነ ሐዲስ አገልግሎት መሠረት የነቢያት ትንቢት በመሆኑ ቅዱሳን ሐዋርያትም የነቢያቱን ቃል ትንቢት መሠረት በማድረግ የተቆጠረው ሰባኢ የተነገረውን ትንቢት መሠረት በማድረግ መስከረዋል፤ ጽፈዋልም። በቅድሚያ አራቱም ወንጌላውያን ከአደተ ክርስቶስ እስከ ዕርገተ ክርስቶስ ያለውን አብራርተው ሲጽፉ እመቤታችን የዘነቡት አጋ ማሚ የለም። በመልእክ ብሥራት በድንግልና ፀንሳ በድንግልና መውላጃን፤ ከእርሱ ጋር ከሀገር ሀገር መስደዳን፤ በሕይወቷ አሳዛኝ መከራ እንደ ደረሰባት፤ ክርስቶስ ሲያስተምር በአገልግሎት ሥፍራ መገኘቷን፤ ሰዎች በተቸገሩ ሰዓት የሰዎችን ችግር ቀድሞ መረዳቷን፤ ለእያ ሰብ ክርስቶስ ማሳሰቧን፤ እርሱም የእናቱን ምልጃ አሳሳቢነት ተቀ ብሎ ገቢረ ተለምራት ማድረጉን ከተሰቀለ በኋላ ለሚወደው ደቀ መዝሙር በእርሱ በኩል ለሰው ወገን ሁሉ እናት አድርጎ መስጠቱን ጽፈዋል።

እመቤታችን በመጽሐፍ ቅዱስ በብሉይም ሆነ በሐዲስ ምክንያት ድንገትነቷ አማላጅነቷ ቢገለጽም፤ ለእናትነቷ ክብር የማይሰጡ እና የማይወዷት ሰዎች በቅዱስ መጽሐፍ ነቢያት የተነበዩላትን ሐዋርያት የመሰከሩለትን ደገኛ ታሪክ ሲሸራርፋና ሲያድበሱበሱት ይታያል።

አራቱ ወንጌላውያን ስለ እመቤታችን በሚገባ በእግዚአብሔር መልአክ መመስገኗን /ሉቃ. ፩፥፳፮/፤ ከሰብአ ሰገል እጅ መንሻ መቀበሏን /ማቴ. ፪፥፳፮/፤ ማማለዷን /ዮሐ. ፪፥፩-፲፩/ በሚገባ አብራርተዋል።

ወንጌላውያንም የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነት ሲመሰክሩ መናፍቃኑ እንደሚሉት ድንግል ማርያምን አምላክን ከወለደች በኋላ ወደ ጌን የተውበት አጋጣሚ የለም ። እንዲያውም የሰብክታቸውና የጽሑፋቸው መጀመሪያም ማሳረጊያም የሚያደርጉት ድንግል ማርያምን ነው። ለምሳሌ ቅዱስ ማቴዎስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ ሐረግ ሲናገር በማቴዎስ አንድ ላይ የነበዩን የኢሳይያስን ትንቢት በመጥቀስ የጽሑፉ መጀመሪያ አድርጓታል፤ ስለ ስደቷ በሰፊው ጽፏል። ከተለያዩ ሀገራት የጥበብ ሰዎች ይዘው የመጡትን እጅ መንሻም መቀበሏን አስረግጦ ጽፏል። የሰው ፍቅር አስገድዶት ያከበራትን እናትና ልጁን የነግጠ ለብት ሁኔታ የለም /ሉቃ. ፩፥፳፮ እስከ ፪፥፱። የተጠቀሰው ድንግል ማርያም በእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ ማግኘቷ በመልአኩ ቅዱስ ገብርኤል እና ከሰው ወገን በቅድስት ኢልሳቤጥ መመስገኗን ይህንን መንሻ በማድረግ «ትውልድ ሁሉ እንደሚያመስግናት መናገሯ» ተጽፏል። ወንጌላውያኑ የኢየሱስን ክርስቶስን ክብር ዝቅ አድርገው የድንግል ማርያም ክብር ከፍ አድርገዋል የሚል የተዛባ አመለካከት ወይም አስተሳሰብ ባይኖረንም እናቱን ወደጌን የተውበት እንዳችም አጋጣሚ የለም። እንዲያውም ጊዜ አጥሮባቸው በስፋት ሳይጽፉላት ቀረ እንጂ ከግብጽ ስደት እስከ ቀራንዮ ከልጁ ጋር የተቀበለችው መከራ ቢጻፍ ጊዜና ቦታ ባልበቃ ነበር። ይሁንና በማያሻማ መልኩ ከነገረ ድንገት ጅማራ እስከ ፍጻሜው ቅዱሳን ሐዋርያት በጽሑፋቸው አንስተዋል።

በዮሐንስ ወንጌል ፪፥፩-፲፩ የምዕራፉ የመጀመሪያ ርእስ ጉዳይ ሆኖ የቀረበች እመቤታችን ድንግል ማርያም ናት። ለዚህም ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ «በሦስተኛው ቀን በገሊላ ቃና ሰርግ ነበረ፤ የኢየሱስም እናት በዚያ ነበረች» በማለት /ዮሐ. ፪፥፩/ የርእስ ጉዳይ መጀመሪያ አድርጎ እንዳቀረባት መረዳት ያስፈልጋል። ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ በመጀመሪያ የድንግል ማርያምን በሰርጉ ስፍራ መገኘት ይነግረንና በመሐል ላይ ድንግል ማርያም ያደረገችውን ለሰው ወገን የምትራራ /ርዓርዓት/ እናት መሆኗን ሲመሰክር «የወይን ጠጅም ባለቀ ጊዜ የኢየሱስ እናት የወይን ጠጅ እኮ የላቸውም አለችው» /ዮሐ. ፪፥፱/ ብሏል።

ከዚህ የድንግል ማርያም አሳሳቢነት ወይም አማላጅነት በማስከተል ልጇ «ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የሚያፈሰው አማናዊ ወይን የቀጠሮ ጊዜ ገና መሆኑን ከገለጸ በኋላ በሰርጉ ቤት የተከሰተውን ችግር እርሱም ውኃውን ወደ ወይን በመቀየር ፈትቷል። ይህ አስተዋይ አእምሮ ያለው ሁሉ በእምነት የሚመለከተው ነው። ይህን የድንግል ማርያም አማላጅነት የተገለጸበትን የወንጌል ክፍል አማላጅ ነቷን የማይ ፈልጉ እና እመቤታችን የማይወዱ ሰዎች ሲያድበሱበሱት ይሞክራሉ።

በዮሐንስ ወንጌል ፲፱፥፳፭-፳፮ በኢየሱስ ክርስቶስ በደቀመዝሙሩ መካከል የተደረገው «የእናትና የልጅ ርክክብ ቃል ኪዳን» ከመጽሐፍ ቅዱስ ቢፋት እመቤታችን ለማይወዱ ሰዎች ደስታቸው ነበር። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል እውነት ስለሆነ በግልጽ ይከሳቸዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ በተሰቀለ ጊዜ የልጁን የሐዘን መከራ ለመካፈል ድንግል ማርያም ከእግረ መስቀሉ ሥር ተገኝታለች። «ኢየሱስም እናቱን ይወደው የነበረውን ደቀ መዝሙር በአጠገቡ ቆሞ ባየ ጊዜ፤ እናቱን እንቺ ቤት እነሆ ልጄሽ አላት። ደቀ መዝሙሩንም እንኳት እናትህ አለው። ከዚህ ሰዓት ጀምሮ ደቀ መዝሙሩ ወደ ቤቴ ወሰዳት» ይላል /ዮሐ. ፲፱፥፳፮/።

በዚህ ክፍል ንባብ የተከናወነው እውነት «ድንግል ማርያም በቅዱስ ዮሐንስ በኩል በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑ ሁሉ እናት ሆኖ መሰጠቷን ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ ሐሳብ ይህ ሲሆን ይህን መግለጽ

ደግሞ ድንግል ማርያምን «እናታችን» ብሎ ወደ መጥራት እውነታ የሚያሸጋግር አማካይ ምስክርነት ነው።

እናቱን «እንቺ ሴት እነሆ ልጅሽ...» ደቀ መዝሙሩን «እናትህ እነኋት» የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ዳኝነት ሲለካ የቤተ ክርስቲያን መሠረተ እምነት የተቀዳው ከቅዱስ መጽሐፍ መሆኑን ልብ ይሏል። በዮሐንስ በኩል ለዓለም ሁሉ እናት እንድትሆን የተሰጠችውን ድንግል ማርያምን ማክበር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው። ይህን በማድረጋቸው ምእመናን ዋጋ ያገኙበታል እንጂ የሚቀነሰባቸው አንዳች ነገር የለም። በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያለን እምነትና ለእምነቱ የምንሰጠውን እውነተኛ ክብር የሚያረጋግጥም ነው። እመቤታችን ከብሉይ እስከ ሐዲስ በስፋት በመጽሐፍ ቅዱስ መጠቀሟ ምክንያተ ድንነት በመሆኗ ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በድንግልና ፀንሳ ከመውለድ ጀምሮ ከእርሱ ጋር ከሀገር ሀገር የተንከራተተችው ቅድስት ድንግል ይቅርና ለፍቅሩ ትላሳ የነበረችው ማርያም በእንተ ዕፍረት ባለሽቶ ማርያም እንኳን ያደረገችው ነገር ወንጌል በሚሰበክበት ስፍራ ሁሉ እንደሚነገር በጌታችን ቃል ተገብቶላታል። እመቤታችን ደግሞ ለጌታችን ሽቱ ከማፍሰስ በላይ ሐሊቢ ድንግልናዋን አጥብታዋለች እንዲሁም ከእርሱ ጋር በስደቱ ጊዜ የተለያዩ ጸዋት መከራን ተቀብላለች። እነዚህ ሁሉ ቢጻፉ ወንጌላዊው እንደተናገረው ቦታ ባልበቃ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ በመሠረታዊ ጉዳዮች ላይ ብቻ ስለሚያተኩር ስለእርሷ ይቅርና ስለም ስጢረ ሥላሴ በስፋት አይገልጽም። ይሁንና የእመቤታችንን ማንነቷ በግልጽ ሲያስረዱ የሚችሉ እውነታዎችን መጽሐፍ ቅዱስ ወደ ጌን ሳይል ይናገራል። ይህን እውነታ ደግሞ አንብቦ መረዳት ይቻላል።

ምዕራፍ ሁለት

፪. የቅድስት ድንግል ማርያም የዘር ሐረግ

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከሥርወ ሃይማኖት አብርሃምና ከሥርወ መንግሥት ቅዱስ ጳዊት ዘር መገናኘቷን ቅዱሳን ነቢያትና ሐዋርያት ይመሰክራሉ። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከአብርሃም ዘር የምትመዘዝ ከብርት እናት መሆኗን ሲያስረዳ «የአብርሃምን ዘር ይዞል እንጂ የያዘው የመላእክትን አይደለም» ብሏል (ዕብ. ፪፥፲፮)። እንደ ቅዱስ ጳውሎስ ገለጻ እመቤታችን የአብርሃም ዘር ነች። አብርሃም የእግዚአብሔር ጥሪ ከደረሳቸውና በእግዚአብሔር አፍ ቃል ኪዳን ከተገባላቸው የእምነት ሰዎች መካከል በግንባር ቀደምትነት ይጠቀሳል። እግዚአብሔር በእንደ በቱ ከአብርሃም ተወልዶ ዓለምን እንደሚቀድስ ለአብርሃም እንደነገረው የአረት ዘፍጥረት ጸሐፊ ሙሴ ሲያስረዳ «የምድር ነገዶችም ሁሉ በእንተ ይባረካሉ» ብሏል (ዘፍ. ፲፪፥፲)። ይህን ዐቢይ ቃል በጥልቀት ሲመረመር በውስጡ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይገኙበታል። እግዚአብሔር አብርሃምን የምድር ነገዶችም ሁሉ በእንተ ይባረካሉ። ሲል ኢየሱስ ክርስቶስ ከድንግል ማርያም ተወልዶ ከእርሷ የነሣውን ሥጋ በመቀረስ ደሙን በማፍሰስ ዓለምን እንዲያድን የሚያስረዳ ነው። አብርሃም መሠረት በመሆኑ ቀድሞ ተጠቀሰ እንጂ የበረከቱ መዝገብ በአብርሃም የልጅ ልጅ ወገብ ውስጥ የነበረች ድንግል ማርያም ናት።

ነቢዩ ኢሳይያስ ደግሞ እመቤታችን ከንጉሥ ጳዊት የዘር ሐረግ መመዘዝን ሲያስረዳ «ከእሴይ ግንድ በትር ይወጣል፤ ከሥሩም ቀጥቋጦ ያፈራል» (ኢሳ. ፲፩፥፲) ብሏል። እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ቀድሞ መከፍች ከነበሩ በሕጋዊ ጋብቻ ሥርዐት ጸንተው ከፍተኛ ቅዱስ ኢየሩሳሌም ቅድስት ሐና ነሐሴ ፯ ቀን በብሥራተ መልአክ ተፀንሳ ግንቦት አንድ ቀን ተወልዳለች።¹⁴

አባቶቿ ቅዱሳን መሆናቸውን ነቢዩ ቅዱስ ጳዊት ሲያስረዳ «መሠረቱ በተቀደሱ ተራሮች ዓቸው» ብሏል (መዝ. ፱፯፥፩)። በተቀደሱ

14. ኢየሱስ ሥራ መላክ ለምሳሌ በእንተደግ ገጽ ፳፮።

ተራሮች የተመሰሉት አብርሃም ይስሐቅ እና ያዕቆብ ናቸው። በኋላ ከእነርሱ የተገኙ ከቤተ መንግሥት ቅዱስ ዳዊት ከቤተክህነት እና ካህኑ አርን ናቸው። ከእነዚህ ቅዱሳን ተራሮች ቅዱስ ኢያቂምና ቅድስት ሐና ተገኝተዋል።

ቅዱስ ኢያቂምና ቅድስት ሐና ከቅዱሳን የተገኙ ቅዱሳን ናቸው። እነዚህን ቤተሰቦች ነቢዩ የተቀደሱ ተራራዎች ሲል ይገልጻሉ። በተቀደሱ ተራሮች የመሰላቸው ተራሮች በአፈጣጠራቸው ከምድር ወይም ከረባዳ ሰፍራ ከፍ አንደሚሉ እነዚህም ቅዱሳን በተሰጣቸው ጸጋ፤ እና ከብር በምድር ላይ ከሚኖሩ ሰዎች ከፍተኛ መሣርግ ያላቸው መሆኑን ለመግለጽ ነው። የእመቤታችን ወላጆች የቅድስና ሕይወት በተቀደሱ ተራሮች መመሰልን መሠረት በማድረግ ቅድስናቸውን መግለጥ ወይም እነርሱን ቅዱሳን ማለት እከራካሪ ጉዳይ አይደለም። ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ የተወለደባቸው የቅዱሱ ሕፃን ቤተሰቦች ይቅርና እርሱ የተለየ ገቢረ ተእምራት ያደረገበት ሰፍራ «ቅዱስ ተራራ» እንደተባለ መጽሐፍ ቅዱስ ይነገረናል። ይህን እውነታ ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ሲያስረዳ «እኛም በቅዱስ ተራራ ከእርሱ ጋር ሳለን ይህን ድምፅ ከሰማይ ሲወርድ ሰማን» ብሏል (ዩኖ ጴጥ. ፩፡፲፮)። ተራራው ቅዱስ ከተባለ የቅዱሱ ሕፃን ቤተሰቦች ኢያቂምና ሐና እና ሌሎችም ቅዱሳን ከመባል የሚከለክሉ ላቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ የለም። ምሳሌያቸው የቀረበበት ተራራ «ቅዱስ» ተብሎ ከተጠራ የምሳሌው አማካኝ ባለቤቶች በይበልጥ ቅዱሳን በሚል የክብር ስም ከመጠራት የሚከለክላቸው ምክንያት አይኖርም።¹⁵

እመቤታችን የማይወዱ መናፍቃን እመቤታችን ከተጠቀሱት ቅዱሳን ዘር መወለዷን ለመሸፈን ስለእመቤታችን የሚጠቀስ ታሪክ እንደሌለ ወላጆቿም የማይታወቁ እንዲያውም ለወላጆቿ ስም ያወጣው ኢትዮጵያዊ ንጉሥ ሀፂ ዘርዐ ያዕቆብ መሆኑን ጽፈዋል። «ከሐናና ከኢያቂም ተወለድሽ» የሚለው የሀገራችን ደራሲያን የሚያዘውትሩት ቃል ነው እንጂ ከአገር ውጪ ያሉ ደራሲያን ጠቅሰውት አያውቁም ብለዋል።

15. ሲራክ ነቢዩ ክርስቶስ መለት ልኛ ንግድ ቀጥር ፩ ገጽ 3

ከህደት እንደ በሽታ ሲሆን፤ ከደው ካዱ ማለት ሁለተኛ በሽታ ነው። በክህደት ላይ ድንቁርና ሲጨመርበት ደግሞ የከፋ ያደርገዋል። ምክንያቱም በጨለማ ላይ የገደል ዛፍ ጥላ ሲጨመርበት ጨለማው እንዲፀና በጋጢአትም ላይ ከህደት ሲጨመር ፍጻሜ የጸና ይሆናል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «መጸሐፍትንና የእግዚአብሔርን ኃይል አታውቁምና ትስታላችሁ» (ማቴ. ፳፪፡፱) ሲል እንደተናገረው መጸሐፍትን ሳያገላብጡና ሳያመሳክሩ ወረቀትና ብዕር ማገናኘት ለከፋ ስሕተት ያጋልጣል። ከሁለተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ጀምሮ ስለ ነገረ ማር ያም የጸፉ የውጭ ሀገር ሊቃውንት እመቤታችን ከኢያቂምና ከሐና መወለዷን ጽፈዋል።

According to the apocryphal work "protoevangelium" of James, which reflects the popular trends of second century, st. mary was born of Joachim and Anne, when they were already old. The mother vowed that she would serve the lord all her life.¹⁶ ትርጉሙም የሚከተለው ነው።

ከቤተ ክርስቲያን አዋልድ መጽሐፍት አንዱ በሆነው በቅዱስ ያዕቆብ መጽሐፍ ወስጥ ቅድስት ማርያም ከኢያቂምና ሐና በእርጅና ዕድሜ ያቸው ተወልዳለች። ሐናም ሕይወቷን በሙሉ እግዚአብሔርን እንድታገለግል ለእግዚአብሔር ሰጠችት ይህ ታሪክ ከ፲ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ጀምሮ ተቀባይነትን ያገኘ ነው።

እንዲሁም የግብጽ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ፖቲርያርክ ቅዱስነታቸው አቡነ ሺኖዳ ማልሳዊ «The holy Virgin St, Mary»፤ St, Mary's Modern Miracles» እና The apparition of st virgin Mary at zeytoun church» በተሰኘ መጽሐፋቸው የእመቤታችን ወላጆች ኢያቂምና ሐና መሆናቸውን ጠቅሰዋል።

ሐረገ ትውልዷን በሚመለከት መሠረቶቿ ደገኛው አብርሃም እና ቅዱስ ዳዊት መሆናቸውን ወንጌላዊው ቅዱስ ማቴዎስ የኢየሱስ ክርስቶስን ትውልድ ሐረግ የዘረዘረበት ክፍለ ወንጌል ሥዕላዊ መግለጫ የሚከተለው ነው። (ማቴ. ፳፩፡፩-፳፩፡፮)

16. the apocryphal work "protoevangelium" of James,

ወንጌላዊው ቅዱስ ማቴዎስ የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ሐረግ ትውልድ ሲቆጥር ከአብርሃም ጀምሮ እስከ አልዓዛር ያለውን ይቆጥራል። ከቅዱስ ኢየሱስም በመጀመር እስከ ቅድስት ድንግል ማርያም ያለውን የትውልድ ሀረግ ወደ ታች ያለውን ዘርዝር ያደርጋል። አልዓዛርን ጠቅሶ ማታንን፤ ያዕቆብን፤ ዮሴፍን ቆጥሯል። ወንጌላዊው ይህን የአቆጣጠር መንገድ ተከትሎ የጻፈው በአይሁድ ልማድ ትውልድ እስሙ የሚቆጠረው በወንድ በኩል ስለሆነ ነው። ነገር ግን በእመቤታችን በኩል ሐረግ ትውልዱን ቢቆጥር አይሁድ የአቆጣጠር ዘዴው እንደተዛዛ በመቆጠር ለመቀበል እንዳይችል በማሳሰብ ነው።¹⁷

የጌታችን የዘር ሐረግ በዮሴፍ በኩል መቆጠሩም አንደኛ ከላይ እንደተገለጸው ቤተመገባች በመሆናቸው፤ ሁለተኛ ጸድቁ ዮሴፍ ለእመቤታችን በእጮቹ መልክ የተሰጠ ስለሆነ ለጊዜው አይሁድ የአቆጣጠሩን ሥርዐት ተቀብለው በኋላ የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላካነት እንዲረዱ ነው። ምክንያቱም ጸድቁ ዮሴፍ በእጮቹ መልክ ለእመቤታችን ቢሰጣትም እንዲጠበቃት፤ በስደቷ ጊዜ እንዲረዳት እና እንዲላካት እንጂ ለሥጋዊ ፈቃድ አይደለም።

ይህም አለመሆኑ የሚታወቀው ቅዱስ ማቴዎስ «ከእንበለ ይትረከቡ ተረክበት ጽንሰት፤ ሳይገናኙ በመንፈስ ቅዱስ ጸንሳ ተገኝተ» በማለቱ ይታወቃል። (ማቴ. ፩፡፲፮)

ደፊ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከሴቶች ተለይታ የተባረከች ናት

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከሴቶች ሁሉ ተለይታ የተባረከች መሆኗን ከመላእክት ዓለም መልእክት ቅዱስ ገብርኤል ሲመሰክርላት ከሰው ወገን በቅድስት ኤልሳቤጥ ግልጽ በሆነ ቋንቋ ተመሰክሮታል። መልእክት ቅዱስ ገብርኤል እመቤታችን በቅዱሳን መላእክት እንደምትመሰገን ማሳያ ሲሆን ቅድስት ኤልሳቤጥ ደግሞ የሰውን ወገን ትወክላለች። በዚህ ክፍለ ንባዝ መልእክት ቅዱስ ገብርኤል «ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ በርክት አንቲ እም አንስት፤ አንቺ

17 ወንጌል ቅዱስ ያሰሰና ትርጓሜው በዘጠኝኛው ገጽ ፳፱፡፪።

ከሴቶች ሁሉ ተለይተኽ የተባረከኽ ነኽ» በማለት ከሴቶች መለየቷን እንደመሰከረላት ቅድስት ኤልሳቤጥም የመልእክት ቃል በማጽናት እንደመልእክት «አንቺ ከሴቶች ተለይተኽ የተባረከኽ ነኽ» ብላታለች (ሉቃ. ፩፡፳፻፩-፩፡፵፪) ።

እስቀድመን የተመለከትነው በመልእክት በቅዱስ ገብርኤል እና በቅድስት ኤልሳቤጥ ስለድንግል ማርያም ከሴቶች ሁሉ መለየት የተመሰከረው ቃል እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከፍጡራን በላይ ከፈጣሪ በታች መሆኗን በተጨማሪ ያስረዳናል። እመቤታችንን የማይወዱ ወገኖች እመቤታችንን በእነዚህና በመሳሰሉት ቃላት የተገለጠውን ከብሯን በመቃወም ጽፈዋል ።

ለመናፍቃን «ከቆውን መልካም፤ መልካሙን ከቆ፤ ጨለማውን ብርሃን ተርሃኑንም ጨለማ ማድረግ ጣፋጩን መራራ መራራውን ጣፋጭ ማድረግ» ለማዳቸው ስለሆነ፤ ይህ ለማዳቸው ሊያስደንቅንም ሊያስደነግጠንም የሚገባ አይደለም ። ወንጌላዊው «ታላቅንም ነገርና ስድብን የሚናገርበት አፍ ተሰጠው፤ እግዚአብሔርንም ለመሳደብ ስሙንና ማደሪያውንም በሰማይ የሚያድሩትን ለመሳደብ አፋን ከፊተ/ ራእይተ/፤ በማለት ይህ እስቀድሞ የሚደረግ እንደሆነ አሳይቷልና ። ምክንያቱም ከእመቤታችን በቀር «መትሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን» በሚባል ስም የሚጠራ የሰው ወገን ቢመርጡልን መልካም ነበር። ነገር ግን ለዚህ መጠሪያ ከእርሷ ብቻ በቀር የተመረጠ የለም።

እበው በድርሳናቸው የእመቤታችንን መትሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን መሆን ሲያስረዱ «እንደ እመቤታችን እንደ ማርያም የአብ ማረፊያ የሆነ ማንው? እንደ እመቤታችን ማርያም የወልድ ማደሪያ እንደእመቤታችን ማርያም የመንፈስ ቅዱስ ንጹሕ አዳራሽ የሆነ ማንው?»¹⁸ በማለት ይጠይቃሉ። ሊቃውንቱ በግልጽ እንደተናገሩት እንደ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የአብ ማረፊያ፤ የወልድ ማደሪያ፤ ለመንፈስ ቅዱስ ንጹሕ አዳራሽ የሆነ ፍጡር የለም። በመሆኑም «መትሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን» ከፈጣሪ በታች ከፍጡራን በላይ የተባሉት ቃላት እመቤታችንን በሚገባ ይገልጿሉ።

18 ተለያረ ማርያም የከሙትር መቅደም በዘጠኝኛው ገጽ ፳፩።

እመቤታችን ከብሯ ከፍጡራን ይቅርና በእግዚአብሔር ዘንድ ባለሟልነትን ካገኙ ቅዱሳን እጅግ እንደሚበልጥ ቅዱስ ኤፍሬም ሰርያዊ ሲያስረዳ «ከቅዱሳን ከብር የእመቤታችን የማርያም ከብር ይበልጣል» ካለ በኋላ ምክንያቱንም ሲያብራራ «አካላዊ ቃልን ለመቀበል በቅታ ተገኝታለች፤ መላእክት የሚፈሩትን ትጉሐን በሰማያት የሚያመሰግኑትን ድንግል ማርያም በማገዝዋ ወሰነችው፤ እንዲህ ከሆነ ከመላእክት ትበልጣለች፤ ከሱራረልም ትበልጣለች ከሦስቱ አካል ለአንዱ ማደሪያ ሆናለችና»¹⁹ ብሏል። የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም መትሕተ ፈጣሪ መልሰልተ ፍጡራን መሆን ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን በየዘመናቱ አመስጥረው ጽፈዋል። «በመጻን ትምህርት /Sotereology/ የእመቤታችን ሕይወት ከእግዚአብሔር የማጻን ሥራ ጋር የተዋሐደ ነው። ስለዚህ በቤተክርስቲያናችን ድንግል ማርያምን ከፍጡራን በላይ ከፈጣሪ በታች ሆና ትከበራለች። በመዝሙራችንም ሆነ በቅዱሲያችን ከስመ ሥላሴ ቀጥለን የምንዘምረው የድንግል ማርያምን ውዳሴ ነው። በመዝሙራችን በቅዱሲያችን ከሌሎች ቅዱሳን በተለየ መልኩ እመቤታችንን የምናመሰግናት ልቦላ ባሕርይ ከሆነው ከእግዚአብሔር ዘንድ ለእርሷ የተሰጠው አምላካዊ ጸጋና ክብር የተለየ በመሆኑ ነው።²⁰ እግዚአብሔር ለድንግል ማርያም የሰጠውን አምላካዊ ጸጋና ክብር መሠረት በማድረግ ቤተክርስቲያን ከሥላሴ ቀጥላ ለእመቤታችን የምታቀርበውን ምስጋና አንዳንድ የአምልኮት የምስጋና ትርጉም የጠፋባቸው ወገኖች «እመቤታችንን ከእግዚአብሔር ቀጥላ አምልኮት የሚቀርብላት ሁለተኛ አምላክ አድርገን እንደሰየምናት ያስባሉ»። ይህ የመናፍቃኑ የተሳሳተ እሳቤ እንጂ የቤተ ክርስቲያን ሥርዐተ አምነት አይደለም። ምክንያቱም አምልኮት የሚቀርበው ለአንድ አምላክ ብቻ በመሆኑ ነው። እመቤታችን ግን እግዚአብሔር በነገረ ድንነት ውስጥ ቀጥተኛ ተሳታፊ ስላደረጋት እርሱን በመውለዷ፤ በመሰደዷ ከእግረ መስቀሉ ሥር በመገኘቷ ከእርሷ የነሣውን ሥጋ ስለቆረሰልንና ደሙን ስላፈሰሰልን ከእግዚአብሔር መልአክ እና ከቅድስት ኤልሳቤጥ በተማርነው መሠረት ምስጋና ማቅረብ በአማላጅነቷ መታመናችን፤ መግለጻችን እንጂ ለሥላሴ የምንፈጽመውን የአምልኮት ሥርዐት ለእርሷ እንፈጽማለን ማለት አይደለም።

19. ውሳኔ ማርያም ገብሰና ትርጓሜው፤ ሸዘጃ 9.9 ገጽ 811።
20. ለባ ጋርገርዮስ የሊትዩኒያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ሸዘጃጽ ገጽ 198።

ምዕራፍ ሦስት

፫. እመቤታችን በቤተመቅደስ

መናፍቃን፤ «ሲቶች በብሉይ ኪዳን ቤተመቅደስና ትድስተ ቅዱሳን ይገቡ ነበርን?» በማለት በተለያዩ የኑፋቱ ጽሑፎቻቸው ላይ ይጠይቃሉ። አልፈውም ድንግል ማርያም በቤተመቅደስ አላደገችም፤ መልአኩ ፋኑኤልንም መና አላወረደላትም፤ ፋኑኤል የሚባል የግልአክ ስም ተአምረ ማርያም በሚባል መጽሐፍ በ15ኛው ዘመን ያገፈው ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ነው። ትድስተ ድንግል ማርያም በቤተመቅደሷ እድጋለች፤ የሚለው ታሪክ የተገኘው ከቆርአን ነው። የሚሉ ታሪክንም ነይላችንም የማያውቁ እንዳገኙ የሚጠቅሱ መናፍቃን በዘመናችን ተነስተዋል። ገጽ 40።

ልጅን ለቤተ እግዚአብሔር መስጠት እና የሴቶች በቤተ መቅደስ ተገኝቶ መጸለይ በመጽሐፍ ቅዱስ የተደገፈ ተግባር መሆኑን በዝርዝር እንመልከት (ዘፀ. 1፫+፩)። በብሉይ ኪዳን የነበሩ ወላጆች ልጅ ሳይወልዱ ሲዘገዩ እግዚአብሔር ልጅ ቢሰጣቸው ልጃቸው እነርሱን ከሚያገለግል እግዚአብሔርን እንዲያዘግጡ ይላሉ ነበር። የጸባይ ሳሙኤል እናት ሐና ልጇን ለቤተመቅደስ በመስጠት የደመቀ ታሪክ ያላት እናት ናት።

ክቢደቱ ሐና ልጅ ሳትወልድ ብትዘገይ በቤተመቅደስ ለእግዚአብሔር አምላክ እንዲህ የሚሉ ልመና አቅርባ ነበር። «አቤቱ የሠራዊት ጌታ ሆይ። የባሪያህን መዋረድ ተመልከተህ ብታስበን እኔንም ባትረላ ለባሪያህም ወንድ ልጅ ብትሰጥ ዕድሜውን ሁሉ ለእግዚአብሔር እስጠዋለሁ፤ ምላጭም በራሱ ሳይ አይደርስብትም ብላ ስለላት ተሳለች» (፩ኛው ፩+1፩)። ለአሊጌም በተፈጸመላት ጊዜ ሕጉን ወደ እግዚአብሔር ቤት ወስዳ በዘመኑ ለነበረው ሊቀ ካህናት ዔሊ አስረክባለች። (፩ኛው ፳፬+፳፰)። ሕጉ ሳሙኤልም በቤተመቅደስ የእግዚአብሔርን ድምፅ እየሰማ አድጓል። ሁለቱን የእስራኤል ነገሥታት ሳሊና ቅዱስ ዳዊትን ቀብቶ አንግሏል።

በዚህ እስራኤላውያን ጥንቶች የእግዚአብሔርን ቃል እና ክቢደቱ ሐናን አብነት በማድረግ ልጅ እንዲሰጣቸው ለእግዚአብሔር ይላሉ ነበር።

እግዚአብሔር ልመናቸውን እንደ ሐና ቢቀበላቸው የሚመልዱትን ልጅ ለቤተመቅደስ ይሰጣሉ። በስም ከሳሙኤል እናት ጋር ተመሳሳይነት ያላት የእመቤታችን እናት ቅድስት ሐና ባለቤቷም ቅዱስ ኢያቄም ልጅ ባለመውለዳቸው እና በእግዚአብሔር ፊት ሞክሮ አግኝተው ልጆች በመውለድ ከነቢዩ ሳሙኤል ቤተሰብ ጋር የሚመሳሰል ታሪክ አላቸው።

ሐና እና ኢያቄም እንደ ርብቃና ይሰሐቅ፣ እንደ ሐና እና ሕልቃና እንደ ኢልሳቤጥና ዘክርያስ ለረጅም ዓመታት ልጅ ሳይመልዱ በመካነን ነት ኖረዋል። እግዚአብሔር ልጅ ባለመስጠት ያዘገየቸውና ትሶግሥታቸውን በማየት በዘመኑ የከበረ ታሪክ ያላቸው የማግዕን ፍሬ ሰጥቷቸዋል (ዘፍ. ፳፯፥፳፮፣ ፩ሳሙ. ፩፥፳) ሉቃ. ፩፥፶፮)።

ቅድስት ሐና እና ቅዱስ ኢያቄም ልጅ ባለመውለዳቸው ወደ ቤተመቅደስ እየሔዱ እግዚአብሔር ልጅ እንዲሰጣቸው ይማጽኑ ነበር። «ዕለት ዕለት ወደ ቤተ እግዚአብሔር እየሔዱ ልጅ ይሰጣቸው ዘንድ በሐዘን በልቅሶ ልመናቸውን ወደ እግዚአብሔር ያቀርቡ ነበር»²¹

በተለምዶ ማርያም ቅድስት ሐና እና ቅዱስ ኢያቄም ልጅ እንዲሰጣቸው ወደ እግዚአብሔር ያቀረቡት ስዕለትና ጸሎት በመጽሐፈ ሳሙኤል ከተጻፈው ታሪክ በይዘት ተመሳሳይ መሆኑን አላምሮ ባለው አንባቢ የማይሰጠር እውነታ ነው። ኢያቄምና ሐና ከሚቃጠል መሥዋዕት ጋር ወደ ቤትህ እገባሉ። በአፈ የተናገርኩትን ከንፈርቼ ያሉትን ስለላቴን ለአንተ እፈጽማለሁ።» (መዝ. ፳፭፥፲፱-፲፱) በሚለው አምላካዊ ቃልና ልጅ ዝናገኝ እኛን ያገልግላን ሳንል እግዚአብሔርን እንዲያገለግል እንሰጣለን ባሉት መሠረት እመቤታችንን እንደ ሳሙኤል ወላጆች ለቤተ እግዚአብሔር ሰጥተዋል። እመቤታችን ለቤተ እግዚአብሔር የተሰጠችው ታንሣሥ ደ ቀን መሆኑን መጻሕፍት ያሰረዳሉ።

የእመቤታችን ለቤተመቅደስ መስጠት በንጽጽር ካሳኘው የመጽሐፍ ቅዱስ እውነታ አንጻር ከተነካው በቤተመቅደስ የማይገኙ ሁኔታ ብዙ ለክራካሪ አይሆኑም። በቤተመቅደስ ካደገው ነቢዩ ሳሙኤል ይልቅ

21. ተለምዶ ማርያም፣ በዘመ ጸላዩ ኢያቄም ወሐና ከመ የሰመው እግዚአብሔር ወልደ በቀኩ በወያድ 9 ዓ/1 ገጽ ፳፮።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በከብር ትበልጣለች። ነቢዩ ሳሙኤል እግዚአብሔር በረድኤት ያደረገበት ነቢይ ነው። እመቤታችን ከረድኤት በላይ ከሥጋዋ ሥጋን ከነፍሷ ነፍሱን በመንግት በተጥራዩ ከእርሷ ተወልዷል። እመቤታችንም እንደ እናት ለልጇ ማድረግ ከሚገባት በላይ ልጇን አገልግላለች። በመሆኑም የእግዚአብሔር አገልጋይ ነቢዩ ሳሙኤል በቤተመቅደስ ማደጉን የሚቀበሉ ድንግል ማርያም ከሦስት ዓመቷ ጀምሮ እስከ ዐሥራ አምስት ዓመቷ ጌታን እስከ ይሰጥበት በቤተመቅደስ ኖረች። የሚለውን እውነት መቀበል አይቸግራቸውም።

የእመቤታችን በቤተመቅደስ መኖር ስለ እመቤታችን ምርምር ያደረጉ የምስጋና መጻሕፍትን የጻፉ የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር ጸሐፍት መስክረዋል። ሊቀ ሕፃናት ሕርያቆስ የእመቤታችንን የቤተመቅደስ ቅድታ ሲያሰረዱ «ድንግል ሆይ አንገታቸውን እንደሚያገዝፉ እንደ ዕብራውያን ልጆች በህልት በጨዋታ ያደገሽ አይደለሽም፤ በቅድስና በን ጽሕፍ በቤተመቅደስ ኖርሽ እንጂ»²² ብሏል።

በነገረ ማርያም ዙሪያ ከፍተኛ ጥናትና ምርምር ያደረጉት ግብጻዊ ምሁር-አባ ታድሮስ ማላቲ የእመቤታችን ወደ ቤተ መቅደስ መግባት እና የእግዚአብሔር መልአክ ይመግባት እንደነበረ ጽፈዋል።²³

ሰርያዊው ቅዱስ ኢፍሬም የቤተመቅደስ ቆይታዋን ሲመሰክር «አምላክን የወለድሽ እመቤታችን ድንግል ማርያም ከማይነቅዝ እንጨት የተቀረጸ ዋጋው እጅግ ብዙ የሆነና በከበረ ወርቅ እንደተለበጠና እንደ አማራ ታቦት በቤተመቅደስ ኖርሽ»²⁴ እያለ ከታቦት ጋር በማንጻጸር መስክረዋል።

በእኛው መቶ ክፍለ ዘመን የተነሣው ኢትዮጵያዊው ሊቅ ቅዱስ ያሬድ በበኩሉ የቅድስት ድንግል ማርያምን በቤተመቅደስ ማደገን፣ ሰማያዊ መና መመሳሰላት እና ሰማያዊ መጠጥ መጠጣቷን እንደሚከተለው ያሰረዳል።

ከንጹሐን ይልቅ ንጹሐት የሆነሽ አንች ነሽ፤ ከማይነቅዝ እንጨት እንደተሠራ በወርቅ እንደተጌጠና ዋጋው ብዙ በሆነ በሚያበራ ዕንቁ

22. አባ ዕርቆስ፣ ኃይለ ማርያም ገጠና ትርጉሙ በዘየገ 9 ዓ. ገጽ ፪፻፳።
23. The Abbot's story is the orthodox concept.
24. ቅዱስ ኢፍሬም፣ ወደሰ ማርያም ገጠና ትርጉሙ በዘየገ 9 ዓ. ገጽ ፪፻፳።

እንደተለበጠ ታቦት በቤተመቅደስ ውስጥ የኖርሽ የተመረጥሽ ድንግል ነሽ ። እንዲህ ሆነሽ በቤተመቅደስ ውስጥ ኖርሽ መላእክትም ዘወትር ምግብሽን ያመጡ ነበር መላእክትም እያሜውቱሽ እንዲህ ዐሠራ ሁለት ዓመት ኖርሽ መጠጥሽም የሕይወት መጠጥ ነበር ምግብሽም የሰ ማይ ጥበስት ነበር ።²⁵ በ፲፱ ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የተነሣው አባ ጽጌ ድንግል ደግሞ በቅዱስ ያሬድ የተነገረውን ሐሳብ በማጠናከር እመቤታችን በመልእኩ በፋኑኤል እጅ በማያዊ መና እንደወረደላት ሲመሰክር «የነዝነኒ ማርያም ዘረከብኪ ድክትምና አመ ቤተመቅደስ በእኪ እንዘ ትጠብቂ ሐሊበ ሐና ወያስተፈሥሐኒ ካበ ትእምርተ ልሕቀትኪ በቅድስና ምስለ አብያኢሁ ከመ አብ እንዘ ይሴስየኪ መና ፋኑኤል ጽጌ ነድ ዘይከይድ ደመና፤ ማርያም የሐናን ወተት እየጠባሽ ወደ ቤተ መቅደስ በገባሽ ጊዜ ያገኘሽ ድህነት ያሳዝነኛል። ዳግመኛም በደመና የሚመላለስ ደመናን የሚረግጥ ፋኑኤል ከጓደኞቹ መላእክት ጋር መናን የመገባሽ በንጽሕና የማደግሽ ተእምር ደስ ያስኘኛል» ብሏል።

ከላይ በዝርዝር በቀረቡት የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር መንፈሳውያን ሊቃውንት የቀረበው ምስክርነት እመቤታችን በቤተመቅደስ ማደጓን እና በማያዊ መና መመገቧን በማያሻማ መልኩ ያስረዳናል።

እሐፊው በቤተክርስቲያን ትውፊት ያገኘውን እና በመጽሐፍ ቅዱስ የተቀመጠውን እውነት ሲሸፍን፤

«ፋኑኤል የሚባል መልእክ ስም ድርሳነፋኑኤል ከሚባል አዋልድ መጽሐፍ ውጭ የሚያውቀው አልተገኘም» ብሏል ገጽ 43 ፋኑኤል የሚባል መልእክ ስም ግን በመጽሐፍ ቅዱስ መኖሩን በመጽሐፈ ሔናክ ፲፫፻፱ ተጽፎ እናገኛለን። እሐፊው ጥናት አድርጌ አጣሁት ያለው መልእኩ ፋኑኤል በግልጽ ስለተቀመጠ የእሐፊው ጽሁፍ ተራ ቅገሮች ሆኖ ይቀራል። መናፍቄ እሐፊ የእመቤታችንን ለቤተመቅደስ የሰዕለት ልጅ ሆና መሰጠቷ በቤተ መቅደስ ማደጓ መነገሩ እጅግ አበሳጭቶታል። የብስጭቱ ብዛት መሠረት ይኸው የቤተመቅደስ ሕይወቷን ከጻፉ የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት አስተምህሮ ይልቅ ከክርስትና አስተምህሮ

25. ቅዱስ ያሬድ «እንደ ብርሃኑ» ገጽ 90። በተጨማሪ ግንኙነት ጽጌ።

በተቃራኒ ጎራ የተሰለፉ ወገኖችን መጽሐፍ በመጥቀስ «ማርያም በቤተመቅደስ ነበረች የሚለው አሳብ ከየት መጣ ቢባል መልሱ ከቀርባን ነው»/ ገጽ48/ እንዲሉ አድርጓቸዋል እውነትን በማራት መግፋት ይቻል ይመስል ። ይህን ሐሳብ በጽሑፍ ያሰፈሩ ወገኖች የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነት ከማይቀበሉ ወገኖች እጅግ ያነሰ ክርስቲያናዊ ስሜት ያላቸው ሰዎች መሆናቸውን አስተውሉ ።

እመቤታችን በቤተመቅደስ ከመኖሯ በላይ በእግዚአብሔር መልእክ ምግብ ይቀርብላት ነበር ። ድንግል ማርያም በእግዚአብሔር መልእክ መና ይቀርብላት ነበር የሚለው ታሪክ ከብሯን፣ ወላዳተ አምላክ ነቷን፣ ንጽሕናዋን በሚያገድፋ ወገኖች ዘንድ መራራ ሐዘንን ፈጥሮባቸዋል። ተአምረ ማርያም መልእኩ ቅዱስ ፋኑኤል ለድንግል ማርያም በማያዊ መና ይዞ መውረዱን ሲያብራራ «በዚያን ጊዜ ሊቀ መላእክት ፋኑኤል ወርዶ ከንፎቹን አጎናጽፏት ከመሬት ወደ ላይ የሰው ቁመት ያህል ከፍ ብሎ ንብሐቱን መዝጋት ጸዋውን አጠጥቷት ወደ ሰማይ ዐረገ»²⁶ ይላል። የእግዚአብሔር መላእክት ለፈጣሪያቸው ምስጋና ከማቅረብ ባሻገር ከእግዚአብሔር ሲታዘዙ የማይፈጽሙት ተልእኮ የለም። ለእግዚአብሔር አገልጋዮች ጥብቅና በመቆም ይከራከራሉ ይረዳሉ። የፋርስ ንጉሥ አለቃ ነቢዩ ዳንኤልን በተፈታተነው ጊዜ ከዋነኞቹ አንዱ የሆነው ቅዱስ ሚካኤል ለረዳው እንደመጣ ነቢዩ ዳንኤል መስክሯል። ቅዱሳን መላእክት በእግዚአብሔር ታምነው የሚኖሩትን ከመከራ ሥጋ ከማዳናቸው ከመርዳታቸው በላይ የሰዎችን ጸሎትና ልመና የማሳረግ ሚና እንዳላቸው ቅዱስ መጽሐፍ ይናገራል (ራእ. ፮፡፫-፭) ለብዛታቸውም ሥፍር ቁጥር የለውም (ኩፋ.፪፡፮-፰፣ ሔዮ. ፲፮፡፲፱-፲፭)።

ሰውን ማገዝ መርዳት ግብራቸው የሆኑ ቅዱሳን መላእክት የአገልጋይነታቸው ዓይነትና ብዛት ዘርፈ ብዙ ነው። ለምሳሌ፡- በመጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ (፲፱፡፱-፳) የተመዘገበውን ታሪክ ብንመለከት መልእኩ ፋኑኤል ለድንግል ማርያም መና ይዞ በመውረድ ይመግባት ነበር

26. ተአምረ ማርያም «በእንተ ከከመ አብእዋ ለማርያም ውስት ቤተ መቅደስ እያቆም ወሐና» ገጽ 10።

የሚለውን ቃል አምና ለመቀበል አንቸገርም። ነቢዩ ኤልያስ ከኤልሳቤል ፊት ሽቆ በሰደት ቢኖር የእግዚአብሔር መልአክ አመጣጡ ከየት እንደሆነ የማይታወቅ መና እንዲመገብ ይቀሰቅሰው ነበር።

ቀደም ብሎ በእራት ዘፀአት እስራኤላውያን ከግብጽ ወደ ከነዓን ሲጓዙ እግዚአብሔር ከሰማይ መና እያወረደ ይመግባቸው እንደነበር ተጽፏል። (ዘፀ. ፲፮፡፫-፲፮፡፫ ሉ. ፯፡፱-፳፱) ታዲያ እግዚአብሔር ከሰማይ መና በማውረድ እስራኤላውያንን ሃ ዓመታት ከመገባ ነቢዩ ኤልያስን መልአክ ቀስቅሶ ከመገበው ከሰው ወገን ለይቶ ለእናትነት ለመረጣት ለድንግል ማርያም ፲፮ ዓመታት ሰማያዊ ኅብስትና ሰማያዊ መጠጥ ጠባች ቢባል መታነቱ የቁላይ ነው? ድንግል ማርያም በተሰጣት ጸጋ በመልአኩ እንዲመገብ ቅስቀሳ ከተደረገለት ነቢዩ ኤልያስ እና በእግዚአብሔር መልአክ እጅ በጽዋ ሰማያዊ መጠጥ እንዲጠግ ከተጋበዘው ዕዝራ ሱቱኤል ትበልጣለች።

በአንጻሩ በቅድስናቸው የተመሰከረላቸው መንፈሳውያን ጸሐፍት የቤተመቅደስ ቆይታዋንና ሰማያዊ መና መመገቧን ሲመሰክሩ «ድንግል ሆይ አንገታቸውን እንደሚያገዝፉ እንደ ዕብራውያን ልጆች በቧልት በጨዋታ ያደግሽ አይደለሽም በቅድስና በንጽሕና በቤተመቅደስ ኖርሽ እንጂ። ድንግል ሆይ ምድራዊ ኅብስትን የተመገብሽ አይደለሽም። ከሰማይ የተገኘ ሰማያዊ ኅብስትን ተመገብሽ እንጂ። ድንግል ሆይ ምድራዊ መጠጥን የጠጣሽ አይደለሽም፤ ከሰማይ የተገኘ ሰማያዊ መጠጥን ጠጣሽ እንጂ። በማለት መስከረውላታል።»²⁷

ለእመቤታችን በመላእክት ወገን ምስጋና መቅረቡ አገልግሎት መፈጸሙ እርሷ እውነተኛዋ የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ በመሆኗ ነው። አንዳንድ ወገኖች እመቤታችን በቤተመቅደስ አልኖረችም ብለው ጽፈዋል። «ከእርሷ በላይ እውነተኛ ቤተመቅደስ ማን ነው?» ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን «እንደ እመቤታችን ማርያም የአብ ማረፊያ የወረደ ሣደሪያ የመንፈስ ቅዱስ አዳራሽ የሆነ ማን?»²⁸ በማለት ይጠራታል። በእርግጥም ከእግዚአብሔር በታች እንደ እመቤታችን ቅድስተ ድንግል ማርያም ያለ ማንም የለም።

27. ቅዱስ ማርያም ንብረት ትርጓሜው፤ ዝ፡፲፮፡፫።
28. ተለምረ ማርያም፤ የዘውትር መቅደሙ ዝ፡፳፮፡፫።

ምዕራፍ አራት

፬. ድንግል ማርያምና አረጋዊው የሴፍ

በዚህ ምዕራፍ በሰውኛ አስተሳሰብ፤ በሥጋዊ ስሜት ተነድተው «የቅድስት ድንግል ማርያምና የአረጋዊ የሴፍ» ጠባቂነት ፈጽሞ ያልተረዱና የእግዚአብሔርን የማጻን ሥራ ለሸፍኑ ለሚሞክሩ ወገኖች መልስ እንዲሆን በማሰብ አንዳንድ ነጥቦችን እናነሳለን። እመቤታችን ድንግል ማርያም ለድንገተ ዓለም በእግዚአብሔር ንሊና የተመረጠች በመሆኗ የሰው ልጆች ነጻ መውጣት የሚያስከፋው ዲያብሎስ አጥብቆ ይቃወማት ነበር። እስከዚች ሰዓት ደረሰም እየተቃወማት ነው። ምክንያቱም የእርሷ ልጅ አየሱስ ክርስቶስ የዲያብሎስን ሥራ ሊያፈርስ መምጣቱን ስለሚያውቅ ነው። በመሆኑም የሰዕለት ልጅ ሆና ከተሰጠችበት ቤተ እግዚአብሔር እንድትወጣ ከፍተኛ ተቃውሞ እንዲቀሰቀስ በባት ያደርግ ነበር። ተቃውሞውም ለአቅመ ሔዋን ስለደረሰች ከቤተ መቅደስ ትውጣ የሚል ነበር።

ለዚህም በዘመኑ ቤተመቅደስን በሊቀ ካህናትነት ይመራ ያነበረው ሊቀ ካህናቱ ዘካርያስ የአይሁድ ክፋት የተቀላቀለው ተቃውሞ እየበረታ ሲመጣ «እንደ ምን ትሆን? ቢላት ወደ እግዚአብሔር አመልክትልኝ አለችው» ሊቀ ካህናቱ ዘካርያስ ወደ እግዚአብሔር ቢያመልክትላት አስቀድሞ በእራት የእርሷን ክህነት መምረጡን ለመግለጽ የእርሷን በትር በማለምለም ምልክት እንደሰጣት (ዘክ. ፲፮፡፩-፲፮) በዕጣና በምልክት ድንግል ማርያምን የሚጠብቅ ሰው ለመምረጥ ከዐሥራ ሁለቱ ነገድ የሚወክል ሚስቶቻቸው የሞቱባቸው ሰዎች እንዲመረጡ ትዕዛዝ መቀበሉን እና «የገኘውን ምልክት የማይታወቅ ወንጌል አንድምታው ሲያብራራ «ከነገደ ይሁዳ ሚስቶቻቸው የሞቱባቸውን በትር ሰብስቦ ከቤተመቅደስ አግብተህ አውጣው ምልክት አሳይሃለሁ አለው። .. ያን አግብቶ ቢያወጣው የየሴፍ በትር፤ «እ የሴፍ ዕቀባ ለማርያም፤

ማርያምን ጠብቃት» የሚል ተገኝ። ዕጣም ቢያወጣ ለእርሱ ወጣ። ርግብም መጥታ በራሱ ላይ አረፈች። ከዚያም ከእግዚአብሔር አግኝተን የሰጠንህን ከእግዚአብሔር አግኝተን እስክናሰናብትህ ወሰደህ ጠብቃት፤ አትንክ ብለው ሰጡት፤ ይዟት ሔደ፤ ጊዜው ዓዕባ ነበርና ንግድ ሂዶ ሦስት ወር ቆይቶ ቢመለስ ዮሐንስ የሚባለው ፈላስፋ ወዳጅ ነበረውና ሊጠይቀው መጣ። ተጨዋውተው ሲሔድ ሊሸኘው ወጣ። ይህች ብላቴና ወንሳለች ካንተ ነውን ከሌላ አለው። እኔስ እንኳን ነቢብ፤ ገዢ ሐልዮም አላውቅበት አለው። እንኳስ ወንሳለች፤ ገብተህ ጠይቃት አለው። በምን አውቆ ቢሉ ፈላስፋ ነውና በመልክ አውቆ። «እ ወለተ እስራኤል ሙኑ ቀረጸ አክናፈ ድንግልናኪ ወእምነበ ሙኑ ወነስኪ» ብሎ ጠየቃት ። እመንፈስ ቅዱስ አለችው ነገሩ ቢረቅበት ከደጅ ወድቆ የሚኖር ደረቅ ንግድ ነበርና ተከላ አለምልማ አሳይታዋለች። በዚያውስ ላይ አዕዋፍን ከባሕርያቸው እንዲራሱ አዕዋምን እንዲያፈሩ የሚያደርግ ማን ይመስልሃል? አለችው ነገሩን ተረዳው ። ከዚህ በኋላ ለበዓል የሚወጡበት ጊዜ ደረሰ፤ ታች ብወጣ «ያደረገችውን ታውቅ ከደረጅ ትታጠቅ» እንዲሉ ያደረገውን አውቆ ትቷት መጣ ይለኛል፤ ይገናት ብወጣ ሲሰነች ብለው በድንጋይ ወግረው ይገሉበኛል እያለ «ወወድቀ ውስተ ጽኑዕ መዋግደ ገሊና» ይላል። ይህንን ሲያወጣ ሲያወርድ ከእግዚአብሔር የታዘዘ መልእክ ለዮሴፍ በሕልም ነገረው ።²⁹ ይህ በመንፈሳውያን ሊቃውንት በተጠየቃዊ መንገድ (logical) መንገድ የቀረበው የወንጌል ማብራሪያ በተጨማሪም እመቤታችን ትድስት ድንግል ማርያምን ለጳውሎስ የሰጠችው በንጽሕና እንዲጠብቃት መሆኑን ያስረዳናል ። አባ ጊዮርጊስ ዘጋስጫ በመጽሐፈ አርጋኖን «ሰይጣን እጅግ በጣም ይጠላሻል»ሲል እንደተናገረው እመቤታችን የሚቃወሙ ሰዎች ከላይ በሊቃውንት ቤተክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ አጋኝነት ተረድተው የጻፉትን የወንጌል ትርጓሜና ማብራሪያ ይነቅላሉ። ያልተማረ ሰው ለነቀፋና ለትችት የፈጠነ ነውና። በዚህ ክፍል ንባብ የቀረበውን ማብራሪያ በብልሃት የተፈጠረ ታሪክ

29. ወንጌል ቅዱስ ሞቴስታስ ንባብና ትርጓሜው ገጽ 68።

ተረት መስሉለችው የሳቱ ስተውም የሚያስቱ አሉ። ተረት ነው ብለው የጻፉ መፍፍቃን አሉ ። ለእንዳንዶች እንደሚመስላቸው በእርግጥ የቀረበው ማብራሪያ በብልሃት የተፈጠረ ተረት እና ታሪክ ነውን? እስኪ እንመርምረው፤ እመቤታችን ከመቅደስ እንድትወጣ ተቃውሞ ሲበረታ ሊቀ ካህናቱ እንዴት ትሆኒ ብሎ መጠየቁ እና እመቤታችን ወደ እግዚአብሔር አመልክትልኝ ማለቷ ከጥንት እስከ ዛሬ ያለውን የካህናት እና የምእመናንን ግንኙነት ያሳያል እንጂ ተረት አይደለም ። ለምሳሌ በልጅ እጦት ምክንያት ተጨነቅ የነበረችውን የሳሙኤል እናት ሐና ሊቀ ካህኑ ዔሊ ብሶቿን ካዳመጠ በኋላ እግዚአብሔር በጌ መሸቷን እንዲፈጽምላት ቃለ በረከት ማስተላለፉን ነቢዩ ሳሙኤል ሲያብራራ «ዔሊም በደገና ሂጂ የእስራኤልም አምላክ የለመንሸውን ልመና ይስጥሽ ብሎ መለሳት ። እርሷም ባሪያህ በዐይኑ ፊት ሞገስ ላግኝ አለች » ይላል (፩ኛ ሳሙ. ፩+፲፰)። እመቤታችንም በቤተመቅደስ ካህኑ ዘካርያስ ወደ እግዚአብሔር እንዲያመለክትላት መጠየቁ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማብራሪያ እንጂ፤ ተረት አለመሆኑ በጌ ገሊና ያላቸው እንባብያን ይረዱታል።

እመቤታችን ወደ እግዚአብሔር አመልክትልኝ ብላ ካቀረበችው ጥያቄ በመነሣት ሊቀ ካህናቱ ዘካርያስ ከእግዚአብሔር የተቀበለው ትእዛዝና የፈጸመው ተግባር ከመጽሐፍ ቅዱስ እውነታ የማይቃረን ተጨ ባጭ መሠረት ያለው ተግባር መሆኑን በአራት ዘኑ ፲፮፣ ፩-፲፩ የተጻፈው ታሪክ ይነግረናል። ሙሴ የአሮን ክህነት በፈቃድ እግዚአብሔር የተገኘ መሆኑን በተቃዋሚነት ለተነሡት ለቆሬ ልጆች አስረጅ ለማቅረብ ወደ ቤተመቅደስ በትሮችን ሰብስቦ መጸለዩ ለካህኑ ዘካርያስ አብነት እንደሚሆነው በቀላሉ መረዳት ይቻላል። እንድን እውነታ ለማግራት ዕጣ መጣል በመጽሐፍ ቅዱስ የተለመደ ተግባር ነው (መዝ. ፲፭+፯ ትንቢተ ዮናስ ፩+፯)። እመቤታችን በግብረ መንፈስ ቅዱስ መዕነሷን ለመግለጽ ለዮሴፍ የወነበኩት ከመንፈስ ቅዱስ ነው ማለቷ የመልእኩን የቅዱስ ገብርኤልን ብሔራት ያስታውሳል እንጂ የፈጠራ ማብራሪያ ወይም ቅርንጫፍ አይደለም። ንግድ ተነሳ አለምልማ

ማሳየቷም እውነት ነው። ምክንያቱም «በእኔ የሚያምን ከእኔ በላይ ያደርጋል» /ዮሐ. 15፥18/ ሲል ጌታችን እንዳስተማረ የመጽሐፍ ቅዱስ እንባቢያን ያውቁታል። «እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ደግሞ ያመነች ብዕዕት መሆኗ» በቅዱሳን ሐዋርያት እንደበት ተመስክ ሮሳታል። (ሉቃ. 8፥25)

ጻድቁ የሴፍ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን በግብረ መንፈስ ቅዱስ መፅናኛ በመልእክ እግዚአብሔር እስኪነገረው ማውጣቱና ማውረዱ በመልእክ እግዚአብሔር እጮኛውን ቅድስት ድንግል ማርያምን እንዲወስድ መታዘዙ ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወሰደ ታሪክ እንጂ፤ ተረት አለመሆኑን በንጉሥነ ለክርስቲያን ወገኖች በጎ ገሊና ላላቸው ወገኖች የተሰወረ አይደለም። በወንጌል እንደምታ የቀረበውን የእመቤታችንን በንጽሕና በድንግልና አምላክን ፀንሳ መውለጃን ጻድቁ የሴፍ እጮኛዋ ጠባቂዋና አገልጋይዋ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ የቀረበውን ታሪክ አጣመው እንደመሰላቸው ቆነጸ ጽለው ሊያቀርቡ የሞከሩ ወገኖችም አሉ ።

በቅዱስ መጽሐፍ ጻድቁ እና አረጋዊው የሴፍ ለእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በፈቃድ እግዚአብሔር «እጮኛ» መደረጉ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ እምነት ተከታዮች ዘንድ «የማርያምን ክብር» እንደመንካት እንደሚቆጠር አስመስለው የፈጠራና የክህደት ሐሳብ ጭምር ጽፈው አስቀምጠዋል። የፈጠራ ክህደትና ማስመሰል ከግብር አባታቸው ከዲያቢሎስ የወረሱት ሀብታቸው በመሆኑ የሚያስደንቅ አይሆንም።

የጻድቁ የሴፍ ለእመቤታችን እጮኛ ተብሎ በቅዱስ ወንጌል የተጻፈው ሐሳብ በፈቃድ እግዚአብሔር የሆነ እውነታ እንጂ የፈጠራ ታሪክ አይደለም። በመሆኑም አክብረን እንቀበለዋለን፤ የእግዚአብሔርን የጥበቡን ሰፋት እናደንቅበታለን እንጂ የእመቤታችንን ክብር እንደመንካት አይቆጠርም። በየትኛውም የቤተክርስቲያናችን መጽሐፍ የጻድቁ የሴፍን ለእመቤታችን እጮኛ ሆኖ መቅረቡ የሚቃወም ጽሑፍ የለም። መናፍቃን «የሴፍ ለድንግል ማርያም እጮኛ መባሉ የድንግል ማርያምን

ክብር የሚነካ ጉዳይ መሆኑን የሚገልጽ ተጨባጭ መረጃ ሲያቀርቡልን ጥሩ ነበር። ነገር ግን ይህ ታሪክና ሃይማኖትን ያልመረመረ ሐሳባቸው ተራ ስም ማጥፋት በመሆኑ ከቁም ነገር የሚቆጥረው እንባቢ የለም። በመናፍቃን ዘንድ ሌላው የተለመደ አስተሳሰብ «እጮኝነት እርኩስት ነው ብሎ የሚያስተምር የምንኩስና አስተምህሮ መሆኑን» /ገጽ53/ የሚገልጡበት ገጻማዊ የምንኩስናን ሕይወት የሚቃወሙበት አካሄድ ነው። በየትኛው የምንኩስና አስተምህሮ እጮኝነት እንደ እርኩስት እንደሚቆጠር መረጃ ሊያቀርቡልን ግን አይችሉም። መነኩሳት ከተቀደሰ የእጮኝነት ሕይወት ወደ ተቀደሰ ጋብቻ ከሚሸጋገሩ ጥንዶች የበቀሉ ፍሬዎች እንጂ፤ ከተለየ ዓለም የመጡ ፍጡራን አይደሉም። የምንኩስና አስተምህሮ ፈጽሞ የእጮኝነት ሕይወት አይቃወምም።

ወደ ቀደመ ነገራችን እንመለስና እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በሥጋም በሐሳብም ድንግል መሆኗን የሉቃስ ወንጌል እንድምታው «ወንድ ስለማላውቅ ይህ እንዴት ይሆናል?» ማለቷን በመተቀስ ሲያብራራ «እምላይቴ ረከብክ ከከመዝ ብሥራተ ዘእንበለ ምት እም ድንግል ዕንሰተ ወዘእንበለ ዘርዕ እምድር ዕትወተ፤ ምድር ያለ ዘር ታፈራ ዘንድ ሴት ያለ ወንድ ትፀንስ ዘንድ እንዲህ ያለ የምሥራች ከማን አገኘኸው?» አለችው። እንዲህ ማለቷ ነገሩን ሽታው አይደለም፤ ጥንቱን እንደምን ይሆናል? ነገሩን አላደርገውም ስትል ነው እንጂ። ዘንተ ትቤ ድንግል በእንተ ዘኢዓረገ ሕሊና ዕጻለ እመሕ ያው ውስተ ላባ በማለት ይተረጉመዋል።፡፡፡ በሌላ አነጋገር መልእኩ ቅዱስ ገብርኤል ወልድን ትወልጃለሽ ብሎ ሲያበሥራት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም «ወንድ ስለማላውቅ ይህ እንዴት ይሆናል?» ፡፡፡ መጠቃ ቡትዳር ተወሰኖ የመኖር ሐሳብ ፈጽሞ እንዳልነሠች ያሳያል። በድንግልና ጸንታ የመኖር ሐሳብ ባይኖራት በትዳር ከተወሰነው በኋላ ስለምወልደው ልጅ የተነሳረገ ትንቢት ነው ብዛ ትቀበለው ነበር እንጂ ያንን ጥያቄ አትጠይቅም ነበር።

የመልእኩ ቅዱስ ገብርኤልን ብሥራት በሰማች ጊዜ ለየሴፍ በእጮኝነት መስጠቷን ቅዱሹ ወንጌል ይመሰክራል። መልእኩ ቅዱስ

ገብርኤል ለድንግል ማርያም ጥያቄ መልስ ሲሰጥ «መንፈስ ቅዱስ በእንቺ ላይ ይመጣል የላቡልም ኃይል ይጸልልሻል» ከማለቱ በተጨማሪ ለምን እርሴት አለሽ አይደለም ወይ አላላትም? /ሉቃ. ፪፥፳፭/። መዕ ነበዋም እንደታወቀ የእግዚአብሔር መልአክ በሕልም ለጻድቁ የሴፍ ተገል ጸለት ወደ ቤቱ እንዲወስዳት በእግዚአብሔር መልአክ የታዘዘው ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከሰዎች አለባልታና ችግር እንዲጠብቃት እንጂ ለሌላ አይደለም ። ወደ ቤቱም የወሰዳት ለጥበቃ እንጂ ለተለየ ምድራዊ ዓላማ አለመሆኑ የታወቀ ነው ። ይህም በመሆኑ «እርሴትህን» የሚለው መጠሪያ ቀርቶ «ሕፃኑን ከእናቱ ጋር» በማለት መጥራት የተጀመረው የጻድቁ የሴፍ እርሴትነት ባለመሸጋገፍ ነው። ግንኙነታቸው ወደ ጋብቻ የተሸጋገረ ቢሆን ከጌታ ልደት በኋላ ለጌታ ክብር ይግባውና ለእናቱም ምስጋና ይደረጋትና ከፊቃች አይሁድና መናፍቃን እንደሚሉት «ሚስ ትህ» የሚል ቃል በተጠቀመ ነበር ። ጻፉ ግን ጻድቁ የሴፍ የጌታችን ባሪያ የእመቤታችን ጠባቂ በመሆኑ «ሕፃኑና እናቱን ይዘህ ሐድ» /ማቴ. ፪፥፲፫/ የሚል ትእዛዝ የሚቀበል ሆኗል ። በመሆኑም እመቤታችን በሥጋም በገሊናም ድንግል መሆኗን ጠባቂዋ የሴፍም ጻድቅና የቤታ ሰው መሆኑ በእግዚአብሔር መልአክ እንደበት ተመስክሮለታል።

የድንግል ማርያም ለጻድቁ የሴፍ መታጨትን ቤተክርስቲያን በጠራና ግልጽ በሆነ መንገድ ታስተምራለች ። ይህ እውነተኛው መሃል እና መድረሻ ያለው ትምህርት በመናፍቃን ጸሐፊዎች ጥላሽት ሲቀባ ይታያል። ይህን እውነት ምእመናን በግልጽ እንዲረዱት ለየሴፍ የታጨችበትን ምክንያት ካየን በኋላ በዚህ ትክክለኛ ታሪክ ላይ መናፍቃን የደረቱትን የፈጠራ ታሪክ እንመለከታለን።

ከድንግል ማርያም የሚወለደው አያሱስ ክርስቶስ ከነገደ ይሁዳ ከዳዊት ዘር መሆኑ አስቀድሞ በትንቢተ አሳ. ፲፮፥፲፬፣ ፲፩፥፯-፲ ተገልጿል። በዚህ መወረት ጌታችን በምድር አባት ስለሌላው በእናቱ እርሴት በጻድቁ የሴፍ የዳዊት ልጅ ተብሎ እንዲቆጠር ነው ። ክርስቶስ በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለተገኘ በዚህ ስም የምሥራቹን የበበኩ ወንጌላውያን «የዳዊት ልጅ ብለው የዘር ሐረጉን ሲቆጥሩለት እምላካዊ

ፈውሱን ፈልገው የመጡ ሕመማንም የዳዊት ልጅ ማረን» ብለው ይማጽኑት ነበር /ማቴ. ፩፥፩፣ ማር. ፲፥፱፤/።

ክርስቶስ በእናቱ በኩል የአብርሃም ልጅ የዳዊት ልጅ፣ ማቴ. ፯፥፯ ዕብ. ፪፥፲፫/ መሆኑ አማካኝ ታሪክ ነው። ጻፉ ግን በአይሁድ ባሕል «ሴትን» ከትውልድ አስገብተው ስለማይቆጥሩ ወንጌላውያኑ የወንጌልን ትምህርት በቅርበት ከሚያገኙለቸው ሕዝብ አስራኤል ስለጀመሩ የክርስቶስን ትውልድ ሲቆጥሩ በጻድቁ የሴፍ በኩል ቆጥረዋል። /ማቴ. ፩፥፲፮፣ ሉቃ. ፪፥፱-፭/ ። በክርስቲያናት ዘንድ ክርስቶስ የዳዊት ልጅ የሚባለው ምስጢራዊ ትርጉም በአሳዳጊው በየሴፍ ሳይሆን በአማካኝነት እናቱ በቅድስት ድንግል ማርያም ነው ። ጻድቁ የሴፍም «የዳዊት ልጅ አትፍራ» ተብሎ በእግዚአብሔር መልአክ የተጠራው እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምና የሴፍ ዝምድና ስላላቸው ነው /ማቴ. ፩፥፳/። ይህንን ዝምድና ወንጌላውያኑ ስለሚያውቁት በየሴፍ በኩል ቆጥረዋል። ከዚህ የተነሣ በፈቃድ እግዚአብሔር እመቤታችን ለየሴፍ እርሴት ሆናለች።

አንዳንድ ጸሐፍትና አይሁድ የክርስቶስን ክብር ያዋረዱ መሰሉ አቸው ክርስቶስን በብዓል ዜቡል በአጋንንት አለቃ አጋንንት ያወጣል ይህ የፀረብው የየሴፍ ልጅ እናቱስ ማርያም ትባል የለምን? ወንድ ሞቹስ ያዕቆብ፣ የሳ ስምያን ይሁዳ አይደለምን? /ማቴ. ፲፪፥፳፭፣ ፲፫፥፶፭-፶፮/ በማለት እንደተናገሩ የእመቤታችን ክብር ያዋረዱ ስለመሰላቸው እውነተኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ጠምዝዘው ተሳስተው ለማሳሳት ስተው ለማለት ሲፍጨረጨሩ ይታያል። ከላይ የጻድቁን የሴፍ እርሴትነት ለጠባቂነት መሆኑን በመከላከቸው ዝምድና፣ መናፍቃን ሴቶች በአይሁድ ባሕል በትውልድ ቆጠራ ሴቶችን እንደማይካተቱ ተመልክተናል፤ ነገር ግን ይህን ትምህርት ለመቃወም ለማደናገር በመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በተለየ ምክንያት በትውልድ ሐረጉ ውስጥ እንዲካተቱ የመረጣቸውን ሴቶች በመጥቀስ «ሴቶች በትውልድ ሐረግ ቆጠራ አይካተቱም» የሚለውን መሠረታዊ አስተምህሮ ለመናድ ኬከድያን ሲጥሩ እንመለከታለን።

ይህ አረጻጽ የየሴፍን ጻድቅነት፣ የድንግል ማርያምን ለእምላክ ማደራጃት መመረጥንና የእግዚአብሔርን ሰው የመሆን ምስጢር ካለመረዳት የሚነሣ

ድንቁርና ነው ። መናፍቃን እንደመሰላቸው ልብ ወለድና እንግዳ የሆነ ትምህርትን ቢጽፉም ቅዱስ ዮሴፍ ግን በፈቃድ እግዚአብሔር ተመርጦ በቅድስና አገልግሎቱን ፈጽሟል። «ቅዱስ ማቴዎስም ሳይገናኙ በመንፈስ ቅዱስ ዐንሳ ተገኝተው» (ማቴ ፩፥፲፱)። በማለቱ ግንኙነታቸው በመንፈሳዊ ቅድስና የተመሠረተ ጠባቂነት እና ተጠባቂነት መሆኑን ያሳያል።

፩፩ በኢየሱስ ክርስቶስ የዘር ሐረግ ሴቶች ለምን ተጠቀሱ?

በቅድሚያ በኢየሱስ ክርስቶስ የትውልድ ሐረግ ውስጥ እናቱ ድንግል ማርያም ሳትካተት አራት ሴቶች ለምን ተጠቀሱ? የሚለውን እንመልከት። የመጀመሪያው አይሁድ ክርስቶስ በሥጋ የተወለደው ከእኛ ዘር ብቻ ነው ብለው እንዳይከራሩ፤ ከአይሁድ ዘር ውጭ ከተወለዱ ሴቶች ጭምር ክርስቶስ መወለዱን ለማመልከት የእናቶችን ስም ወንጌላዊው ጠቅሷል። በተጨማሪ አይሁድ በሕግ አከባሪነታቸው ስለሚመኩ በዚህም እንዳይታበዩ የእናቶች ስም ሊጠቀስ ችሏል።

ሰው በንስሐ ከተመለሰ እግዚአብሔር መሐሪ መሆኑን ለመግለጽ የዘ ማዊቷ የራኬብ ታሪክ የተጠቀሰ ሲሆን፤ ነቢያ እግዚአብሔር ቅዱስ ዳዊት አርዮንን በጦር ሚዳ አስገድሎ ሚስቱን በመቀማት ታላቅ ወንጀል ቢሠራም ንስሐ በመግባቱ ይቅርታ ማግኘቱን ለማመልከት የአርዮ ሚስት ቢርሳቤህ ተጠቅሳለች።

ክርስቶስ ከእነርሱ መወለዱ እነርሱን የሚያገደባቸው የሚያከብራቸው ከመሆኑ ባሻገር እርሱን ምንም የማያሳድፈው መሆኑን ለመግለጽ እና ኢየሱስ ክርስቶስ እምላክ ሕዝብ ወላጅነቱን መሆኑን ለመግለጽም ነው። በሌላ አነጋገር አሕዛብ ክርስቶስ ከእኛ ዘር ያልተወለደው ባይወደን ነው ብለው ተስፋ እንዳይቆርጡ እስራኤልም ኢየሱስ ክርስቶስ ከእኛ ዘር ብቻ የተገኘ ነው ብለው እንዳይመጸደቁ በዘር ሐረግ ውስጥ ተካትተዋል። «በማቴዎስ ወንጌል የኢየሱስ የትውልድ ሐረግ ዝርዝር ውስጥ እነዚህ ሴቶች ማካተት የእግዚአብሔር ሥራ በወንዶች /በአሳቶች/ ብቻ አለመወሰኑንና» በማለት በመናፍቃኑ በተለያዩ ጽሑፋቸው የተገለጸው

ቅሰጣ የመጽሐፍ ቅዱስን እውነት ለማጠየም የቀረበ ተራ ዲሲብር ነው።

፩፪ የበዙር ልጁን እስከትወልድ ድረስ አላወቃትም

«የሴፍ ከእንቅልፉ ነቅቶ የጌታ መልአክ እንዳዘዘው አደረገ እርሷውንም ማርያምን ወሰደ፤ የበዙር ልጅዋንም እስከት ወልድ ድረስ አላወቃትም» (ማቴ. ፩፥፳፭) የሚለውን በራሳቸው ሐሳብ ተርጉመው «የሴፍ የጌታ መልአክ እንዳዘዘው እርሷውን ወደ ቤቱ «ሚስት» እንድትሆነው ወሰደ ። ነገር ግን በመንፈስ ቅዱስ የተፀነሰው ጌታ ኢየሱስን /የበዙር ልጁን/ እስከትወልድ ድረስ በግብረ ሥጋ ግንኙነት አላወቃትም ማለት ነው። ጽ 63 ብለው የጻፉ ወገኖችን አትቀጥረው ሊቅ አባ ጊዮርጊስ ዚጎሎቢ ባወቅስ ምን አፍ ይህን ስድብ ያናገር ዘንድ ደፈረ? ምንክ ልብ ይህን ያህል መጠን ያለው ስድብን አሰበ? ይህ የስድብ ነገር ከሴቶች የመርኅም ጨርቅና በሚወልዱ ጊዜ ከሚፈለው የግርስ ደም ይረከባል»³¹ ብሏል። በእርግጥ ሊቀ እንደተናገረው በመናፍቃን የቀረበው ስድብ እጅግ የረከበ ነው። ምክንያቱም በደፋር ብዕራቸው ከመጠን ያለፈ የጽርፊት ቃልን ይናገራሉና። መጽሐፍ ቅዱስ ያላለውን ልብወለድ ነገርን ከልባቸው ለፍልቆ መናገር ይህ በእውነተኛው የእግዚአ ብሔር ቃል ላይ የተፈጸመ ወንጀል ነው። ይህ ሐሳብ የመጽሐፍ ቅዱስ ሐሳብ ወይም በትክክል የተፈጸመ ድርጊት ቢሆን ወንጌልን የጻፉ ወንጌላውያን ባላፈሩበት በጻፉትም ነበር።

መናፍቃን የበዙር ልጁን እስከትወልድ ድረስ አላወቃትም ። የሚለውን «ጌታ ኢየሱስ /የበዙር ልጁን/ እስከትወልድ በግብረ ሥጋ ግንኙነት አላወቃትም» ብለው ተርጉመውታል። «በዙር» የሚለውን ቃል ቢተረጎሙ ደግሞ «ማጎዐን የሚከፍት የመጀመሪያ ልጅ ለማለት ሆኖ በዙር፣ የሚለው ቃል በራሱ እንዳንድ ጊዜ እንዳገባቱ ካልሆነ በቀር ተከታይ እንዳለው የሚጠቁም ቃል እንደሆነ ያስባሉ።

«የበዙር ልጁን እስከትወልድ ድረስ አላወቃትም»፣ የሚለው ቃል መናፍቃን እንደተረጎሙት ነውን?

31. አባ ጊዮርጊስ ዚጎሎቢ ማጽሐፈ ምስጢር። ፩፻፲፮ ጽፏል።

በመጽሐፍ ቅዱስ በኩር የሚለው ቃል ትርጉም ከሰውም ከእንስሳ ትም ለመጀመሪያ ጊዜ የእናቱን ማሳሰቢያ ከፍቶ የሚወጣ ነው እንጂ የግድ ሌላ ተከታይ ያለው ነው ማለት አይደለም። በሌላ አነጋገር ተከታይ ቢኖርም ባይኖርም መጀመሪያ የተወለደ ወይም ማሳሰቢያ የከፈተ ሁሉ በኩር ይሆናል። መናፍቃን ግን ስሜታቸው እንደነገራቸው በመተርጎም ምእመናንን ለማደናገር ይጠቀሙበታል። የሚከተለውንም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ይጠቅሳሉ።

- ርብቃም ሚስቱ ፀነሰች ልጆቿም በሆጲ ውስጥ ይገፋፋ ነበር።... በፊትም የወጣው ቀይ ነበር። ሁለንተናውም ጠገር ለብሶ ነበር። ስሙም ዓሳው ተባለ። ከዚያ በኋላ ወንድሙ ወጣ፤ በእጁም የዓሳውን ተረከዝ ይዞ ነበር። ስሙም ያዕቆብ ነው ያዕቆብም በመጀመሪያ ብኩርናህን ሾጥልኝ አለው። ዓሳውም እነሆ እኔ ልሞት ነኝ ይህች ብኩርና ለምኔ ናት? አለ። ያዕቆብም እስኪ መጀመሪያ ማለልኝ አለው ማለልትም ብኩርናውንም ለያዕቆብ ሸጠ። እንዲሁም ዓሳው ብኩርናውን አቃለላት። (ዘፍ. ፳፭+፴፬)

- የሴፍ... ሁለት ልጆች የራብ ዘመን ሳይመጣ ተወለዱለት። የሴፍ የበኩር ልጁን ስም ምናሴ ብሎ ጠራው።... ሁለተኛው ኢፍሬም ብሎ ጠራው ዘፍ. ፵፩+፴፬።

~ ርቤል አንተ በኩር ልጄና ኃይሌ የጉብዝናዬም መጀመሪያ ነህ ዘፍ. ፵ ከርቤል ቀጥሎ ልጆች ለያዕቆብ ተወለዱ።

«እሐፍቱ» «በኩር» የሚለውን ቃል ተከታይ ያለው ለማለት ከላይ የተመለከትናቸውን የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪኮች ጠቅሞል። ይህን አፈታት ግን ከድንገል ማርያም ልጅ ሊሆን ከርስቶስ ልደት ጋር ማያያዝ ትልቅ ስሕተት ላይ ይጥላል። ምክንያቱም «በኩር» የሚለው ቃል ተከታይነትን ሳያመለክት የቀረበበትን መንገድ መጽሐፍ ቅዱስ ስለሚናገር ነው። ምሳሌ እንመልከት።

፩/ እስራኤል በኩርን ወደ እግዚአብሔር እንዲያቀርቡ ታገዘዋል። በኩር ለመባል ደግሞ የግድ ተከታይ ልጅ የሚያስፈልገው ቢሆን ኖሮ በእስራኤል ዘንድ በቤተ መቅደስ ለበኩር ልጅ ይደረግ የነበረው ሥርዐት ሁሉ ሌላ ልጅ እስኪወለድ በዛገዋ ነበር ዘፍ. ፲፫+፲፪/።

፪/ በዕብ. ፩፡፮ ላይ እግዚአብሔር ወልድ የእግዚአብሔር አብ የበኩር ልጅ ነው መባሉ ለአብ ከወልድ ሌላ ልጅ አለው ማለት አይደለም።

፫/ «እንዲህ ሆነ እኩል ሌሊት በሆነ ጊዜ እግዚአብሔር በዙፋን ከተቀመጠው ከፈርሃን በኩር ጀምሮ በግዞት እስካሉት እስከ ምርኮኞቹ በኩር ድረስ የግብጻውያንን በግብጽ ምድር የተገኘውን በኩር የእንስሳ ውንም በኩርች ሁሉ መታ ብሏል (ዘፍ. ፲፪፡፳፱)። እዚህ ላይ በኩር ሲል ተከታይ ያላቸውንም የሌላቸውንም ነው። በአጠቃላይ ሊሆኑበት ክርስቶስ የድንገል ማርያም የበኩር ልጅ መባሉ የግድ ተከታይ አለው የማያሰኝ መሆኑን መረዳት ያስፈልጋል።፤

፬.፫ የክርስቶስ ወንድሞች የተባሉት የዮሴፍ ልጆች ናቸውን?

መናፍቃን ከስሕተቶቻቸው ሁሉ እጅግ የከፋው «የዮሴፍና የድንገል ማርያምን ግንኙነት አይሁድ የጌታችንን ክብር የቀነሰ መስሎአቸው የተናገሩትን ቃል የሞኝ ለቅሶ መለሶ መላለሶ እንዲሉ አሁንም እያዘሙ መገኘታቸው ነው። ለዚህም ስሕተታቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል እርሱም «በማቴ. ፲፫፡፶፪ ለክርስቶስ «ወንድሞቼ» ተብለው የተገለጸውን ክፍል ይጠቅሳሉ። በአንድ በኩል የአይሁድ የተቃዋሚዎች/ ምስክርነት ስለሆነ ደቂቅ አይሁድነታቸውን ሲገልጹ በሌላ በኩልም ምን ያህል ከጸጋው የተራቁቱ እንደሆኑ ያሳያል።

መናፍቃን እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያምን ከጸድቁና አረጋዊው የሴፍ ሌሎች ልጆችን ወልዳለች፤ ለሚለው ከሀይታቸው እንደ መረጃ እድርገው የሚጠቅሱት በማርቆስ ወንጌል ምዕራፍ ፲፭፡፱ እና በማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ ፳፯፡፶፮ በሉቃስ ወንጌል ፳፱፡፲ እና በዮሐ ፲፱፡፳፭ ላይ የተጠቀሰቸው «የታናሹ የያዕቆብና የዮሳ እናት ማርያም» የቀለዋላ ሚስት ስትሆን፤ ጌታችን በተሰቀለ ጊዜ ከመስቀሉ ሥር ቆማ የተገኘች ለክርስቶስ ስቅለት ምስክር የነበረች ናት። አስቀድመን ያነሳነው ሐሳብ መጽሐፍ ቅዱስን አጣምሞ ሰውን ለማሳሳት የተነሳ አላዋቂ መናፍቅ በውኑ በማርያም ልታምን ይገባሉልን? በሚለው መጽሐፍ ከጻፈው ለአብነት ተወስዶ ነው።

፫ ሌታን ደጌል በረገው እና ሌታን እስቅ ታደሰ፤ ወላጅቱ እምነት በመጽሐፍ ቅዱስ፤ ዘፍ. ፲፫፡፳፱። ምን ገጽ ፳፱።

በአጠቃላይ መናፍቅ ጸሐፊ «የቦሌፍ እና የማርያም ግንኙነት» በሚል ርእስ በጻፈው ኑፋቄ ጻድቁ የቦሌፍ ከልደተ ክርስቶስ በኋላ ከእመቤታችን ጋር በጋብቻ ተሳስረው ኖረዋል ለማለት ያልጠመዘዘው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል የለም። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ ጻድቁ የቦሌፍ ከጌታ ልደት በኋላ የእመቤታችን እገልጋይ መሆኑን በመልእክ እግዚአብሔር «ሕፃና እናቱን ይዘህ ሂድ» መባሉ ወንጌላውያንም ሕፃኑንና እናቱን የሚለው ቃል መጠቀማቸውን ተመልክተናል።

ጸሐፊው መጽሐፍ ቅዱስ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሰባት ልጅ ከጻድቁ የቦሌፍ እንደወለደች እንደሚናገር አድርጎ አቅርቧል። ስቃልያነ ክርስቶስን አይሁድ በጥላቻ የተናገሩትን ቃል እንደ በቂ እማኝ በመጥቀስ ስሜቱንና ሃይማኖቱን ጽፏል። በእርግጥ መጽሐፍ ቅዱስን የኑፋቄ ጽሑፍ ያዘጋጀው ሰው እንደሚቃዘው ድንግል ማርያም ከቦሌፍ « ልጅ መውለዷን ይናገራልን?» ይህ መረጃ የሌለው ከሀደት እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ አይናገርም፤ ሐዋርያትም እንዲህ ብለው አልጻፉም፤ እሳስተማሩም።

አስቀድመን እንደተናገርነው በክርስቶስ ላይ በጥላቻ የተኑሠ አይሁድ የክርስቶስን ክብር ዝቅ ያደረጉ መሰሉለቸው በፈታቸው አጋንንትን በኃይሉ ሲያወጣ አጋንንት ሲገዙለት አይተው ክፉ ቅናት ስለቀኑ «ይህ በብዴል ዘቡል በአጋንንት አለቃ ካልሆነ በቀር አጋንንት አያወጣም» /ማቴ. ፲፪+፳፭/። ከማለታቸው ባሻገር ድንቅ ሥራውን ለማቃለል ደግሞ «ይህን ጥበብና ተአምራት ከወዴት አገኘው? ይህ የጸራ ቢው ልጅ አይደለምን? እናቱስ ማርያም ትባል የለምን? ወንድሞቹስ ያዕቆብና ዮሳ ስምዖንም ይሁዳም አይደሉምን? እንቶቹስ ሁሉ በእኛ ዘንድ ያሉ አይደሉምን? እንኪያስ ይህን ሁሉ ከወዴት አገኘው? በማለት ተሰናክለውበታል» /ማቴ. ፲፫+፲፭-፲፯/። ይህንን አይሁድ ባለማወቃቸው ተሰናክለው የተናገሩትን ቃል እንደ እውነተኛ አሰረጅ አድርጎ ማቅረብ ምን ዓይነት ድንቁርና ነው? አይሁድ በክርስቶስ ላይ ጥላቻ ስለነበራቸው በኃይሉ ተአምራት የሚያደርገውን ለምሳክ ከብር

ይግባውና በአጋንንት አለቃ አጋንንት ያወጣል ብለው ከተናገሩት ሰድብ ለጥቀው ስሙን እንኳን ለመጥራት ተጸይፈው «ይህ» የፀረቢው ልጅ አይደለምን? ብለው የተሰናከሉበትን ሐሳብ ትክክል ብሎ መቀበል የስቃልያነ ክርስቶስ የአይሁድ ልጆች መሆን ነው። የድንግል ማርያምን ክብር ቅድስና ያጎደፈ መሰሉትም ከአይሁድ ጎን ተሰልፏል። የአይሁድ ሐሳብ ደጋፊ የሆነ ሰው ድንግል ማርያምን ቢነቅፍ ያልወለደችውን ወልዳላች ቢል አያስደንቅም። ክርስቶስን ጌን አለብህ ብለው ከተናገሩ ከእርሱ በታች ያሉ ቅዱሳንንም እንደምን አብዝተው አይጠሩ! «ጸሐፊው» ተረትን ትቶ መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን መቀበል የሚሻል ይሆናል እንዳለው ተረታ ተረቱን ትቶ የመጽሐፍ ቅዱስ ትክክለኛ ቃል ብቻ ቢከተል በተሻለው ነባር ። ነባር ግን የጥፋት ልጅ ነውና የሚቻለው አይሆንም።

«እነዚህ ድንግል ትፀንሳለች ወንድ ልጅም ትወልዳለች ስሙንም ለማጉለል ብላ ትጠራዋለች» /ኢሳ. ፯+፲፱/። ከዚህ ውጪ ግን ባል ታዝባ ለች ልጆችን ትወልዳለች አላለም። በድንግልና ፀንታ መኖሯን መስከረ እንጂ «ድንግል» ተብላ የምትጠራበትን የነባር ስም አልገፈጋትም። ስለ ድንግል ማርያም የመጽሐፍ ቅዱስ ቋሚ ምስክርነት ይሄ ነው። ነቢዩ አሳይ ያስ እመቤታችን ከጌታ ሌላ ሰባት ልጆች የምትወልድ ቢሆን ቁጥሩን «ጭምር ይነግረን ነበር ። ለምን ቢባል መንፈስ ቅዱስ አይዋሸም። በጥላቻ የተነሳው ጸሐፊ ግን መጽሐፍ ቅዱስ ያልተናገረውን ቢጽፍ በመንፈስ ቅዱስ ላይ የሰድብን ቃል እየተናገረ ነው።

ነቢዩ ሕዝቅኤል በበኩሉ «ወደ ምሥራቅም ወደሚመለከተው በስተውጪ ወዳለው ወደ መቅደሱ በር እመጣኝ፤ በሩም ተዘግቶ ነበር። እግዚአብሔርም ይህ በር ተዘግቶ ይኖራል እንጂ አይከፈትም. ሰውም አይገባበትም የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ገብቶበታልና ተዘግቶ ይኖራል አለኝ» /ኤዝ. ፶፬+፭-፱/ ይላል። ይህ ቃል ትንቢት የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን ዘለዓለማዊ ድንግልና የሚያስረዳ መሆኑን በሃይማኖተ አበው የእንዚናዙው ቅዱስ ጎርጎርያስና ቅዱስ ኢፍሬም አረጋግጠዋል።³³

33. ሃይማኖተ አበው ድርሳን ዘቅዱስ ጎርጎርያስ ዘእንዚናዙ ፲፮ ደገ።

ድንግል ማርያም ጌታችንን ከመውለዷ በፊት በማቴዎስ ወንጌል ፩፡፳ እና ቁጥር ፳፱ እና በሉቃስ ወንጌል ምዕራፍ ፯፡፳፮፤ ማቴ. ፪፡፭ ላይ የዮሴፍ እጮኛ ተብላ ስትጠራ ከቆየች በኋላ አሁን ያ አጠራር ተቀይሮ «ሕፃኑና እናቱ» መባሉ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የሴፍ ለድንግል ማርያም ጠባቂዋ ለጌታችን ደግሞ በሥጋ ሞግዚትና አላጻገው እንዲሆን የተወሰነለት መሆኑን ያስረዳል። አለበለዚያ ግን «ሕፃኑንና እናቱን» ከማለት ይልቅ እጮኛውን ወይም መናፍቁ የሚለውን ቃል ተጠቅሞ መጻፍ ማርያምንና ሕፃኑን ኢየሱስን ይዘህ ሂድ ማለት በቀለለ ነበር። ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ አልተጻፈም። በዚህም የተነሣ ከገሊላ ናዝሬት እስከ ግብጽ በረሀ አብሮ በመሰደድ የተባለበትን መንፈሳዊ ግድታ ተወጥቷል።

ሌላው ጌታችን በተሰቀለ ጊዜ እናቱን ለሚወደው ደቀ መዝሙር በአደራ ሲያስረክበው ደቀ መዝሙሩም ከዚያ ቀን ጀምሮ ወደ ቤቱ ይዟት መሔዱ ተጽፏል (ዮሐ. ፲፱፡፳፮)። ይኸውም የሆነው ሌሎች ልጆች ስለሌሊት ነው። እርሷም ልጆች እያሏት ወደ ሌላ ሰው ቤት ባልሔደች ነበር። ጻፋ ግን ጌታችን በቅዱስ ዮሐንስ በኩል የሁሉ እናት አድርጎ በለሰጣት ወደ ደቀመዝሙሩ ቅዱስ ዮሐንስ ቤት ሔዳለች።

ከጌታችን ጋር በማድጋቸው ወንድሞቹ የተባሉት ቅዱስ ያዕቆብና ይሁዳ ለመልእክቶቻቸው አርእስት ሲሰጡ «የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያ ከሆነው ከያዕቆብ የተላከ መልእክት» ብለዋል። ሐዋርያው ይሁዳ በበኩሉ «የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይና የያዕቆብ ወንድም ከሆነ ከይሁዳ» ብሎ ጽፏል። አይሁድ እና መናፍቃን እንደሚሉት ያዕቆብና ይሁዳ ከድንግል ማርያም የተወለዱ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንድሞች ቢሆኑ «የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያ ከማለት የኢየሱስ ክርስቶስ ወንድም ብለው በጻፉ ነበር። ይልቁኑም ሐዋርያው ይሁዳ በያዕቆብ ወንድምነቱ ተማምኖ ሲናገር የጌታ ወንድምነቱ የበለጠ ባላመነው ነበር። ነገር ግን የኢየሱስ ክርስቶስ አብሮ አደጎች በመሆናቸው በአይሁድ አንደበት «ወንድሞቹ በባሉም ያዕቆብና ይሁዳ የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያነታቸውን መስከረዋል።»³⁴

34. አራት ተዛራ ግርያም ፍጥ ብርሃን ይሰጣል። ያ ም. ገጽ ፳፭፡፳፱።

፬.፱ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ለጻድቁ ዮሴፍ ለምን ታጩች?

የጻድቁ ዮሴፍ እጮኝነት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም እንዲጠብቃት መሆኑን ስለ እመቤታችን የጻፉ መንፈሳውያን ሊቃውንት ሲያስረዱ «አ ድንግል አኮ ለዮሴፍ ዘተፍገርኪ ለተቃርቦ አላ ከመ ይዕቀብኪ ንጹሐ፤ ድንግል ሆይ ለዮሴፍ የታጩሽው ለመገናኘት አይደለም በንጽሕና ሊጠብቅሽ ነው እንጂ»³⁵ ብለዋል። የመድኃኔዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ እናት ከብርት ሴት በመሆኗ ልዩ ጥበቃ እንደሚያስፈልጋት ለክርክር የሚቀርብ ጉዳይ አይደለም። ለዚህ ጥበቃ ደግሞ አረጋዊ ዮሴፍ ተመርጧል።

የጻድቁ ዮሴፍ እጮኝነት ለጥበቃ ነው መባሉን መናፍቃኑ ይተቻሉ። ነገር ግን የጻድቁ ዮሴፍ ለድንግል ማርያም ጠባቂነት መመረጡ መናፍቃን እንዳሉት እመቤታችን ራሷን መጠበቅ የማትችል ደካማ ሴትነት የሚያመለክት አይደለም። በዓለማችን ላይ የተለየ ክብር መዓርግ ያላቸው ሰዎች ጥበቃ የሚደረግላቸው እራሳቸውን የማይችሉ ደካማ ፍጥረት ሆነው ሳይሆን፤ ስለከብራቸው የሚተናኮላቸው ኃይል ሊኖር ስለሚችል ልዩ ጥበቃ ለማድረግ ነው። እመቤታችን ለዓለም ድካነት ምክንያት እንድትሆን በእግዚአብሔር የተመረጠች በቅዱሳን ነቢያት ትንቢት የተነገረላት ክብርት እናት በመሆኗ ጠባቂ ስለሚያስፈልጋት ጻድቁ ዮሴፍ እጮኛዋ ሆኗል። ዲያብሎስ እንኳን በእርሷ ይቅርና በኃይሉ ልጇ ላይም ጠላት በማሰነግት የተለያዩ ፈተናዎች ያደርስባት እንደነበር በወንጌል በስፋት ተጽፏል። ከዚህ አኳያ ለድካነት ግለም ለመረጣት እናቱ ጠባቂ ማዘጋጀቱ እርሷም ከጠባቂዋ ጋር ለተወሰኑ ጊዜያት መናገሩም በምንም ዓይነት መንገድ ለነቀፋ የሚቀርብ ጉዳይ አይደለም።

ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያለ ወንድ ዘር መወለዱን ዐይተው በየዘመኑ የሚነሡ መናፍቃን ለክርስቶስና ለእናቱ ቅጥያ በመስጠት ሰዎችን በፈለጉት አቅጣጫ እንዳይነዱ በጌታችን

35. ቅዱል ግርያም ገበየሁ ትርጉሟል፤ ፲፩፡፭።

ትምህርት ውስጥ አስቀድሞ ታላቅ ሥራ ተሠርቷል ። ይኸውም ክርስቶስን «መልአክ» ነው፤ እናቱን ቅድስት ድንግል ማርያምን ኃይለ አርያማዊት፤ ከሰማይ የመጣች ኃይለ ናት። የሚሉ ወገኖች ሲነሡ እነርሱን ምክንያት ለማሳጣት እመቤታችን ከሰማይ የመጣች ኃይለ አርያማዊት አለመሆኗን ልጇም ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ እንጂ መልአክ አለመሆኑን በተጨማሪም ለማቅረብ ነው ። ቀጣዩ ትውልድ ጠያቂ በመሆኑ እመቤታችን ለዮሴፍ እጮሽ ሆና መሠጠቷን የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት አመሰግኖታል። አስተምረዋል። ይህን አማካኝ ትምህርት አትናቴምስ ሐዋርያዊ ሲያስረዳ «ሉቃስም ገብርኤል መልአክ ወደ ድንግል ብቻ እንደተላከ አልተናገረም፤ ሰሙ ዮሴፍ ለሚባል ሰው ወደታጨች ድንግል አለ እንጂ ለሰው የታጨች በማለቱ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእውነት ቤት እንደሆነች ያስረዳ ዘንድ»¹⁶ ብሏል ሉቃ. 16፥38-39። ገላ. 3፥36።

የሐዋርያው አትናቴምስ ትምህርት ክርስቶስ ከመልአክ የተገኘ መልአክ ነው፤ እናቱም ከሰማይ የመጣች ኃይለ ነች ለሚሉ ሰዎች «እርሱን ከመልአክ የተገኘ መልአክ እንዳይሉ እናቱ ለጻድቁ ዮሴፍ የታጨች ከሰው ዘር የተገኘች መሆኗን ይገልጻል ። ስለዚህ እመቤታችን የታጨችው ይህንን የመሰለውን የተጠራጣሪዎች አስተምህር ለማክሸፍ ነው። የአሁኑ ዘመን መናፍቃን ግን «የድንግል ማርያም ቅድስና እጅግ ስለሚከፋቸው ስለማይረዱትም ቅድስናዋን ዝቅ ያደረጉ እየመሰላቸው ለዮሴፍ መታጨቷን ከሰብአዊ ስሜት ጋር በማያያዝ በቅድስናዋ ላይ የድፍረት ቃል ሲናጉ ይደመጣል ።

እንኳን ለጌታችን እናትነት የተመረጠች ቅድስት ድንግል ማርያም ይቅርና ልጇ በረድኤት ያደረገባቸው አባቶችና እናቶች ከቅድስናቸው የተነሣ በማንኛውም ሰው ላይ የሚታየው ፍትወት ሥጋዊ ጠፍቶላቸው ሕይወታቸውን በድንግልና እንደመሩና «ሉ- እንደ እኔ ቢሆን መልካም ነው» 16፥38. 39፥36/ የሚለውን የሐዋርያውን ቃል አብነት በማድረግ ሰው ሁሉ ያለ ትዳር ሐሳብ እንዲኖር መክረዋል ። ሐዋርያው ቅዱስ

16. ሃይማኖተ ልቡብ ዘላትናቴምስ ሐዋርያዊ ገጽ 38-39።

ዳውሎስ ለክርስቶስ በመለየቱ እንዲህ ካለ ለእናትነት የመረጣት ቅድስት ድንግል አምላክን ከወለደች በኋላ በተደንገሎ ሥጋ እና ሕሊና ፀንታ ኖራለች መባሉ ምኑ ይደንቃል?

፩+፩+፩፥ እንዲያገለግላት እንዲላላካት ነው

የጻድቁ ዮሴፍ እጮሻነት ለአገልግሎት መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ ሲያስረዳ ዮሴፍም ደግሞ ከዳዊት ቤትና ወገን ስለነበረ ከገሊላ ከናዝሬት ከተማ ተነሥቶ ቤተሰቡም ወደምትባል ወደ ዳዊት ከተማ ወደ ይሁዳ «ፀንሳ ከነበረች ከእጮኛው ከማርያም ጋር ይጻፍ ዘንድ መጣ ። በዚያም ሳሉ የመውለጃዋ ወራት ደረሰ የበዙር ልጅዋንም ወለደች በመጠቅለያም ጠቀለለችው በእንግዶችም ማደሪያ ስላልነበራቸው በግርግም አስተዳችው ለሉቃ. 3፥38-39 ብሏል ። ጻድቁ ዮሴፍ ሊቆጠር «የወጣው አምላክን ፀንሳ ከነበረችው ድንግል ማርያም ጋር መሆኑን ይነግረናል ። የመውለጃዋ ወራትም ከደረሰ ቤት ጋር የሚጓዝ ሰው ሲቲቱን መደገፍ መርዳት እና ማገልገል እንደሚጠበቅበት ለክርክር የሚቀርብ ጉዳይ አይደለም ። በመሆኑም ጻድቁ ዮሴፍ ለቆጠራ በወጠበት ሰዓት እና ወደ ግብጽ በተሰደዱ ሰዓት ተገቢውን አገልግሎት ለድንግል ማርያም ሰጥቷል ። ወንጌላዊው ቅዱስ ሉቃስ ምዕራፍ 3፥38-39 ጻድቁ ዮሴፍ «ፀንሳ ከነበረች ከእጮኛው ከማርያም ጋር ይጻፍ ዘንድ መጣ» በማለት ጻድቁ ዮሴፍ ለድንግል ማርያም ይሰጥ የነበረውን አገልግሎት ከገለጸ በኋላ፤ በእጮሻነት ስም እንዲጠብቃት አይሁድ የሰጡትን ማርያምን ሊተዋት አስቦ ይለናል ። የጌታ መልአክ ግን ስለሚደርስበት ነገር እንዳይፈራ የተፀነሰው ከመንፈስ ቅዱስ ተነግሮት አገልግሎቱን በአግባቡ መወጣቱን ነው ። ጻድቁ ዮሴፍ በዚህ አገልግሎቱ ዋጋ አግኝቶበታል።

፩+፩+፩. በድንጋይ ከመደብደብ እንዲጠብቃት

አስቀድሞም በአራት ዙጉልቶ ምዕራፍ 3፥19 እንዲት ቤት ትዳር ሳትመሠርት በሕግ ሳትወሰን ፀንሳ ብትገኝ በድንጋይ ተደብደባ መሞት

እንደሚጠብቃት ይደነግጋል። እመቤታችን ለጸድቀ ዮሴፍ ላትታጭ ፀንላ ቢሆን በልጇ ላይ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ሰላላ ድንጋይ ያነሡ ለይሁድ በእርሷም ላይ ድንጋይ ማንግታቸው አይቀርም ነበር። በመሆኑም በጥበብ እግዚአብሔር ከእንደዚህ ዓይነት ሥጋዊ ትጣት እንድትጠበቅ ጸድቀ ዮሴፍ እርሷን ሆኗል።

የጸድቀ ዮሴፍ ለእርሷን ተመረጠ ከላይ በዝርዝር ከተመለከትናቸው ጉዳዮች የተለየ አይደለም። እመቤታችን ለመቃወም በጥላቻ የተነሡ ሰዎች የሴፍ ፍቃድ ስጋን አስቦ ወደ ድንግል ማርያም ለእርሷን ትእዛዝ አንደቀረበ ያሰባሉ።

ጸድቀ ዮሴፍ «ከድንጋይ መደብደብ እንዲጠብቃት ራሱ አስቦ ለእርሷን የተረበበት አስተምህሮ የለም። ይህ ራሱ የመናፍቃን ነው። ጸድቀ ዮሴፍ ለድንግል ማርያም እርሷን «በጣ እና በመንፈሳዊ ምልክት» ተመረጠ እንጂ፤ ራሱ አስቦ ድንግል ማርያምን ከድብደባ ለመጠበቅ ብሎ እርሷን አልሆነም። ለእመቤታችን እርሷን ሆኖ የተመረጠው በራሱ ሐሳብ ሳይሆን በእግዚአብሔር ምርጫ ነው።

እባ ጊዮርጊስ ዘጋሰጫ እመቤታችን ከጸድቀ ዮሴፍ ጋር የነበራትን ቆይታ ከሰብላዊ ግንኙነት አንፃር የሚመለከቱ መናፍቃንን እንደሚከተለው ያወግዛል። አጽራረ ማርያም /የማርያም ጸሮች/ መናፍቃን መድኃኒታችንን ከወለደች በኋላ ከዮሴፍ ጋር ተደመረች/ በልማደ ሰብእ/ ፍረች ይላሉ። ምን ሐፍ ይህንን ስድብ ይናገር ዘንድ ደፈረ? ምንስ ልብ ይህን ያህል መጠን ያለውን ስድብ አስቦ? ይህ የስድብ ነገር ከሴቶች የመርገም ጨርቅና በሚወልዱ ጊዜ ከሚፈሰው የውርስ ደም ይረከባል። ሴቶች ከግዳጃቸው በሰባት ቀን ይነጻሉና። ሴት ልጅ ቢወልዱ በሰማንያ ቀን ወንድ ልጅ ቢወልዱ በአርባ ቀን ከነርስ ደም ይነጻሉ። መለኮትን በወለደች ድንግልናዋ ላይ የሚሳደዱ ግን በዚህም ዓለም ሆነ በወዲያቸው ዓለም ንጽሕፍ የላቸውም ለጋጢአታቸውም በንስሐም ሆነ በጸም በቁመትም ሆነ በጸሎት አይደመስሰላቸውም ብሏል።³⁷

37. እባ ጊዮርጊስ ዘጋሰጫ ማጽሐፈ ምስጢር ሸፂ ዓ. ም ገጽ ፻፹፫።

ምዕራፍ አምስት

፭. ስመ ድንግል ማርያም

ማንኛውም የሚታይና የማይታይ ነገር የሚጠራበትና የሚታው ቅበት መጠሪያ «ስም» ይባላል።³⁸ በዚህ መሠረት ግብርን፤ ጠባይን እና ሁኔታን የሚገልጡ ስያሜዎች ለሰዎች እና ለሶታዎች ይሰጣሉ። በቅዱስ መጽሐፍ የምናገኛቸው የሰው እና የሶታ ስሞች ለብዛኛዎቹ ከመጠሪያ አገልግሎታቸው ባሻገር ብዙ ትርጉምና ምስጢር አላቸው። በተለይም እስራኤላውያን ለልጆቻቸውና ለሶታ ስም ሲያወጡ በሀገራቸው፤ በቤታቸው በግል ሕይወታቸው ከተከሰተ ነገር ጋር በማዛመድ ነው። ይኸውም ደስታን፤ ሐዘንን፤ ጦርነትን፤ ታሪካዊ ክስተቶችን እግዚአብሔር ያደረገውን ወይም ሌላ ነገርን ሊያመለክት ይችላል።³⁹ ለምሳሌ ያህል በእናቱ ማገፍን ሳለ የተመረጠው ጸባይ ኤርምያስ ገና ከፊንጃ ጀምሮ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ስለታጩ የእግዚአብሔርን ታላቅነት ለመግለጥ ቤተሰቦቹ ኤርምያስ ብለውታል። «ኤርምያስ» የሰሙ ትርጓሜ እግዚአብሔር ከፍ ያደርጋል ማለት ነው። በሌላ በኩል የያዕቆብ ልጅ ዮሴፍ እግዚአብሔር የሐዘንና የመከራ ኑሮውን ስለቀየረለት የመጀመሪያ ልጁን «ምናሴ» ብሎታል። ዮሴፍ ይህን ስም ለልጁ ያወጣው «እግዚአብሔር መከራዬን ሁሉ የአባቴንም ቤት አስረሳኝ» ሲል ነው/ ከፍ. ፵፩+፶፩/።⁴⁰ በቅዱስ መጽሐፍ በዚህ መልኩ የተሰየሙ በርካታ ሰዎች አሉ።

በዚህ ምዕራፍ ስለ ስም አስያየም ያነጻጽረው የእመቤታችን ወላጆች ቅዱስ ኢያቄምና ቅድስት ሐና እግዚአብሔር ያደረገላቸውን ቅርነት ለመግለጥ ለእመቤታችን ያወጡላትን ስም ለመመልከትና መናፍቃን የተላላተ መረዳት ስላላቸው ብዙታቸውን ለማጥራት ነው። ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያንም የእመቤታችንን መሠረተ ንጽሕ /የንጽሕና መሠረት/ ድንግል፤ ርኅርተ ልብና አማላጅ መሆኗን ለመግለጥ ከጥቅል ስሟ ጀምረው በሰሟ ውስጥ የተካተቱትን ቀለማት /ኑሂያቲ/ ዘርዝረው በመጻፍና በመተርጉም ያስተምራሉ።

38. ደስታ ተክለ ወልድ ዐለባ የእግር ጭነት ቃላት፤ ከዘጸአ ፳፮ ምዕ. ፳፻፲፱።
39. እባይህ ካሜ፤ የመጽሐፍ ቅዱስ ፕሮፌ. ፲፱፻፲፱፡፳፮ ምዕ.
40. የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገብ ቃላት። ገጽ ፻፳፱።